

141

Zschedenak.

Protyka

ja Sserbow

na lěto

1899.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

W komisiiji M. Smolerja.

Czischcz Smolerjcz knihicizischczernje w macziczynym domje w Budzishinje.

W tutym 1899. lécze po Khrystuſku, kotrej ma 365 dnjow, liczi ſo lét:

wot ſtworjenja ſwěta	5848,	wot ſałożenia Budyſchſtego tachantſtwa	679,
= wuſtajeſja julianſkeje protyży	1944,	= ſpoczątk reformazije	382,
= czerpjenja a horjeſtacja Khrystuſkoweho	1866,	= naroda krala Alberta	71,
= ſpoczątk Kſcheſcjanſtwa w Eſerbach	879,	= ſałożenia Maczży Eſerbſkeje	52.

Żyrtwinſte lécne ſnamjenja.

W porjedzenej Grjehorjowej protyży:	W starej julianſkeje protyży:
19 . . . ſkota liczba	19
4 . . . wobwod ſlónza	4
12 . . . romſke danſke cziſkło	12
A. . . . . njedželſki piſmit.	C.
XVIII. . . . . . epakty	XXIX.
3. dez. . . . . 1. njedžela adventa	10. dez.
2. haprl. . . . . jutrowniczka	1. meje.

Sacznicze ſlónza a mēſacžta.

W lécze 1899 ſo ſlónzo trójzy a mēſacžt drwójzy ſacznici. Wola naſz budžemy jenož druge ſlónzowe a druge mēſacžtowe ſacznicze widžecz.

Prěnje ſlónzowe ſacznicze, podželne, ſmėje ſo 11. januara a traje wječor wot 9 h. 54 m. hačž rano do 1 h. 22 m. Widžecz budže na poľnožnej položy wulkeho ozeana, ſ džela w Japanſkej a poľnožnowječornej Ameriży.

Druhe ſlónzowe ſacznicze, teſž podželne, ſmėje ſo 8. junija rano, je teſž pola naſz widžecz, ſapocžnje ſo 5 h. 48 m. a pſheſtanje 6 h. 41 m. Widžecz budže w poľnožnowječornej Europje, w poľnožnej Aſije, w najdalſhej poľnožy Ameriży a w Selenſkej.

Prěnje mēſacžtowe ſacznicze, doſpolne, ſtanje ſo 8. junija, traje ſ žyła wot 1 h. 32 m. popoľdnju hačž do 5 h. 3 m. a je widžecz we wulkim ozeanje, w Auſtralſkej, w Aſije, w indiſkim ozeanje a na raſiſkich pobryohach Afriki.

Třecze ſlónzowe ſacznicze, pjerſchčzenojte, 2. a 3. dezembra, ſo na 2. w nožy 11 h. 40 m. ſapocžnje a hačž do 3. rano do 4 h. 15 m. traje. Widžecz budže w Neufeelandže a w Wandiemſlandže, najbóle pak w poľodniſkich polaržinach.

Druhe mēſacžtowe ſacznicze, podželne, ſo 17. dez. ſtanje, je nimale doſpolne, dokelž budže $\frac{998}{1000}$ wot ſemineho wotſczina pſchitryty. Žeho ſapocžatk ſo rano 12 h. 44 m. ſtanje, ſrjedžnojč je 2 h. 26 m., kónž 4 h. 8 m. Widžecz je w Aſije, Europje, Afrizy, Ameriży a w atlantiſkim ozeanje.

W lécze 1899 ♀ Venus knježi.

Venus ſerbſki jerniczka reča. Žeje lėta ſu bóle wložne hačž ſuche, teſž tucžne a kžetro cžopke.

Na lécžo. Wot 22. mērza hačž do kónza ſnadž budže wjedro ſymne, druhdy bluke ſ hrubym powětrom, druhdy ſ wětrom a deſchčžom. Haprljeja ſnano móže ſymna a ſněžna byčž, meja ſ wopředka cžopla, potom hroſna, junij ſ wjetſcha rjany, na kónzu deſchčžojty.

Lécžo. Suli mohł pſcheměntu, auguſt w prěnjej položy deſchčžojty, potom ſ wjetſcha jaſny a rjany, ſeptember ſ wopředka rjany, woſrjedž kžłbdu, potom jaſo rjany byčž.

Na ſyma. Oktobar njebudže rjany, november bluki a hruby, dezember ſ džela jara ſymny.

Šyma, kiž je ſo 21. dezembra 1898 ſapocžala, budže w januarje ſymna, ſ kurjawami a ſe ſnėhom, w februarje pſcheměnjata, w ſrjedž mērza ſymna, potom jaſna.

Sčtyri lécne cžakny.

ſapocžatk na lécža:	20. mērza wječor 9 hodž.
= lécža:	21. junija popoľdnju 5 hodž.
= naſymny:	23. ſeptembra rano 7 hodž.
= ſymny:	21. dez. wječor 8 hodž. 1898.

Sčtyri kwatembry.

W porjedzenej Grjehorjowej protyży:	W starej julianſkeje protyży:					
22. februara	<table border="0"> <tr> <td rowspan="4">} Reminiſcere } ſwj. Trojiza } Crutis } Luzija</td> <td>10. mērza</td> </tr> <tr> <td>9. junija</td> </tr> <tr> <td>15. ſeptembra</td> </tr> <tr> <td>15. dezembra.</td> </tr> </table>	} Reminiſcere } ſwj. Trojiza } Crutis } Luzija	10. mērza	9. junija	15. ſeptembra	15. dezembra.
} Reminiſcere } ſwj. Trojiza } Crutis } Luzija			10. mērza			
			9. junija			
			15. ſeptembra			
	15. dezembra.					
24. meje						
20. ſeptembra						
20. dezembra						

12 njebjelſkich ſnamjenjow.

♈ boran,	♋ law,	♌ tſelnit,
♍ byt,	♎ knježna,	♏ koſorožt,
♐ dwójnitaj,	♑ waža,	♒ wódnny muž,
♓ rať,	♈ ſchorpion,	♉ rybje.

Zutry:

1900: 15. haprljeje.	1904: 3. haprljeje.
1901: 7. haprljeje.	1905: 23. haprljeje.
1902: 30. mērza.	1906: 8. haprljeje.
1903: 12. haprljeje.	1907: 31. mērza.

Abbreviatury abo pſchitrótschenja ſłowow.

⊙ ſlónzo, ☾ mēſacžt, ☽ poľny mēſacžt, ☾ po-
ſpleni bėrtliť, ☉ mſody mēſacžt, ☾ prěni bėrtliť,
♄ ſkhadž, ♃ ſkhadženje, ♄ howanje, dop. dopoľdnja, pop.
popoľdnju, h. hodžina, m. minuta.

1899. Januar,

wulki róžt,
ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyfa.		☉		Njebiešte znamjen.	☾		
	Evangeljska.	Katholska.	šřhadž. h. m.	řřow. h. m.		šřhadž. h. m.	řřow. h. m.	
1. tydžeń. Rom. 2, 21.								
1 njedźela	Nowe lěto	Wobr. Jěz.	8	6 4	2	☾	9 3	9 52
2 pónđzela	Kaspra	Mařarius abt.	8	6 4	3	☾	10 11	10 8
3 wutora	Małcharja	Genowefa, kn.	8	6 4	5	☾	11 21	10 24
4 řřjeda	Bałzarja	Rigobert b.	8	5 4	6	☾	dop.	10 39
5 řřtwórtk	Simeona ☾	Telesřora	8	5 4	7	☾	12 32	10 57
6 pjatk	3 řřalow	Swj. 3řřal.	8	5 4	8	☾	1 48	11 18
7 řřobota	Julijana	Lucian, m.	8	4 4	9	☾	3 6	11 47
2. tydžeń. Rom. 12, 1—8.								
8 njedźela	1. nj. p. 3řř.	Severina	8	4 4	11	☾	4 24	pop.
9 pónđzela	Cesejeměra	Julian	8	3 4	12	☾	5 39	1 16
10 wutora	Zacharija	Agatona	8	3 4	13	☾	6 43	2 25
11 řřjeda	Mloņřije ☾	Hygin m.	8	2 4	15	☾	7 34	3 47
12 řřtwórtk	Reinholda	Ernřt, a.	8	1 4	16	☾	8 13	5 16
13 pjatk	Hilarija	Beronika, ř.	8	1 4	18	☾	8 42	6 47
14 řřobota	Felija	Hilarius, wcz.	8	0 4	19	☾	9 5	8 14
3. tydžeń. Rom. 12, 9—17.								
15 njedźela	2. nj. p. 3řř.	Mjeno Jěz.	7	5 9	4 21	☾	9 24	9 37
16 pónđzela	Erđmuty	Pawoł 1. p.	7	5 8	4 22	☾	9 43	10 57
17 wutora	Antonija	Marcelluř	7	5 7	4 24	☾	10 1	dop.
18 řřjeda	Prisři ☾	Antonija	7	5 6	4 25	☾	10 22	12 15
19 řřtwórtk	Sary	Stoł ř. řřt.	7	5 5	4 27	☾	10 46	1 30
20 pjatk	Fabian. Seb.	Kanuta	7	5 4	4 29	☾	11 14	2 42
21 řřobota	Paņže	řřab. a Bořcz.	7	5 3	4 31	☾	11 49	3 49
4. tydžeń. 1 Kor. 9, 24—27.								
22 njedźela	3. nj. p. 3řř.	Paņža	7	5 2	4 32	☾	pop.	4 49
23 pónđzela	řřharity	Slub. ř. Mar.	7	5 1	4 34	☾	1 25	5 40
24 wutora	Timotheja	Timotheja	7	5 0	4 36	☾	2 25	6 22
25 řřjeda	Pawoła wobr.	Paw. wobr.	7	4 8	4 37	☾	3 30	6 55
26 řřtwórtk	Polykarpa ☺	Polykarpa	7	4 7	4 39	☾	4 37	7 20
27 pjatk	Jan řřryřřt.	Jan řřryřřt.	7	4 6	4 41	☾	5 46	7 42
28 řřobota	Karl wulki	Raymund ř.	7	4 4	4 43	☾	6 53	8 0
5. tydžeń. 2 Kor. 11, 21—30.								
29 njedźela	Septuages.	Đilija, ř.	7	4 3	4 45	☾	8 2	8 17
30 pónđzela	Abelgunda	řřartina, ř.	7	4 2	4 46	☾	9 10	8 32
31 wutora	Virgilija	řřtřz Molasta	7	4 0	4 48	☾	10 20	8 48

Sermanki a řřkótne wiki
pytaj řady na řřronomaj 17 a 18.

Měřacřkowe přřeměņjenje a wjedro.

☾ Pořřledni běřřitř, 3. jan rano
4 h. 22 m., ma wětr a řřněř

☼ Młody měřacřř, 11. jan w nořřy
11 h 50 m., na řřurjawu a mjerř-
ņjenje potařřuje.

☾ Přřeni běřřitř, 18. jan. pop.
5 h. 32 m., řřnadř tacřře řřstupi.

☺ Pořřny měřacřř, 26. jan. wjećřor
8 h 32 m., ma njewořřtajne wjedro.

Stołětna protyfa.

Wot 1. řřacř do 3. mřřcřžne a
řřma, wot 4. řřacř do 6. deřřcřž,
wot 7. řřacř do 9. řřenjo, 11. deřřcřž,
wot 13. řřacř do řřnřza njewořřtajne
wjedro ř řurjawu, ř řněřom a
wětrom.

Wot 2. řřacř do 10. januara
řřpřřowanje řřřow, wot 10. řřacř
do 31. přřřři dawř.

Řřapomņjenja.

1899. Februar,

mały różk,
ma 28 dnjow.

Dny.	Porjędżena protyka.		☉		☽ Miejscę lunien.	☾	
	Evangeliska.	Katholska.	sthadz. h. m.	thow. h. m.		sthadz. h. m.	thow. h. m.
1 śrjeda	Brigity	Ignaca	7 39	4 50	☽	11 32	9 4
2 śchtwórtek	Mar. wucz.	Czist. s. M.	7 37	4 51	☽	dop.	9 24
3 pjatek	Wlazija	Wlazija, b. †	7 36	4 53	☽	12 47	9 48
4 sobota	Weroniki	Handr. Korf.	7 34	4 55	☽	2 4	10 20

6. tydzień. 1 Kor. 13.

5 njeđzela	Seragefim.	Agaty	7 32	4 57	☽	3 18	11 3
6 pōndzela	Doroteje	Dorotheje	7 31	4 58	☽	4 25	pop.
7 wutora	Richarda	Romuald	7 28	5 0	☽	5 21	1 14
8 śrjeda	Salomona	Jan z Math.	7 27	5 2	☽	6 5	2 39
9 śchtwórtek	Apolonije	Haplona, f.	7 25	5 4	☽	6 38	4 9
10 pjatek	Scholastika	Scholastika	7 24	5 6	☽	7 5	5 38
11 sobota	Eufrosiny	Titus, biskop	7 22	5 8	☽	7 26	7 5

7. tydzień. 2 Kor. 6, 1—10.

12 njeđzela	Estomih	Erhard, b.	7 20	5 10	☽	7 46	8 29
13 pōndzela	Eulalije	Franc ze S.	7 18	5 11	☽	8 5	9 50
14 wutora	Bōstnizh	Martr. Zap.	7 16	5 13	☽	8 25	11 10
15 śrjeda	Popjelna śrj.	Popj. śrjeda	7 14	5 15	☽	8 48	dop.
16 śchtwórtek	Juliany	Juliana, f.	7 13	5 17	☽	9 15	12 26
17 pjatek	Konstanzije	Anastafius	7 11	5 19	☽	9 49	1 38
18 sobota	Konfordije	Simeon, b.	7 9	5 20	☽	10 30	2 41

8. tydzień. Febr. 12, 1—6.

19 njeđzela	Invocavit	Gabin, m.	7 7	5 22	☽	11 20	3 35
20 pōndzela	Leberechta	Eucharis, b.	7 5	5 24	☽	pop.	4 21
21 wutora	Eleonory	Magimian, b.	7 3	5 26	☽	1 20	4 56
22 śrjeda	Kwatember	Stok s. P. w A.	7 1	5 27	☽	2 27	5 24
23 śchtwórtek	Serena	Pētr D., w.	6 59	5 29	☽	3 34	5 47
24 pjatek	Mateja	Matij, jap.	6 57	5 31	☽	4 4	6 7
25 sobota	Wiktoria	Wiktoria, mart.	6 55	5 53	☽	5 51	6 23

9. tydzień. Efez. 5, 1—9.

26 njeđzela	Reminisc.	Nestor, bisk.	6 52	5 34	☽	7 0	6 40
27 pōndzela	Leandera	Leander, bisk.	6 50	5 36	☽	8 10	6 55
28 wutora	Mafarija	Roman, abt	6 48	5 38	☽	9 23	7 12

Sermanki a skótne wiki
phtaj fady na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnenje a wjedro.

☾ Pošledni bērtlik, 3. febr. wječzor
6 h 24 m., mokrójmne wjedro pšchi-
nješe.

☉ Młody mėšaczk, 10. febr. dopo-
dnja 10 h. 32 m., budže jašne a
šyma.

☽ Prēni bērtlik, 17. febr. dopo-
dnja 9 h. 52 m., s wētrom a śnē-
howym mježelom saštupi.

☺ Połny mėšaczk, 25. febr. popo-
dnju 3 h. 16 m., je f mjeršujenju
a šymje poštilynt.

Stolētna protyka.

☽ Wot 1. hacz do 7. deščezit, 8.
jašnje a šyma, wot 9. hacz do 12.
deščezit a śnēh, wot 13. hacz do
16. jašo jašne a šyma, 18. śnēh a
deščezit, wot 19. hacz do tōnza
hrubje a wētrojte.

1. febr.: prēnja termija statneho
a gmejniskeho dawta.

Waspomunjenja.

1899. Mèrc,

nalètnik,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Měsječny inamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katolijska.	šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1 brjeda	Polut. džen	Albin, biskop	6 46	5 39		10 63	7 30
2 šchtwórtk	Amalije	Simplicius	6 44	5 41		11 54	7 54
3 pjatt	Kunigundy	Kunigunda	6 42	5 43		dop.	8 23
4 šobota	Hadriana	Kaziměr, kr.	6 40	5 45		1 5	9 1

10. tydžej. Rom. 5, 1—6.

5 njedžela	Džuli	☾ Gerasim p.	6 37	5 47		2 13	9 52
6 pónđžela	Fridolina	Fridolin, abt	6 35	5 48		3 11	10 57
7 wutora	Felizity	Domasch z A.	6 33	5 50		3 58	pop.
8 brjeda	Šobupóšt	Jan w. Boha	6 31	5 52		4 35	1 38
9 šchtwórtk	Prodenzija	Franciska, w.	6 29	5 53		5 4	3 5
10 pjatt	Alexandra	40 martrarj.	6 27	5 55		5 26	4 31
11 šobota	Rosiny	☉ Rozina, mrtr.	6 24	5 57		5 47	55 6

11. tydžej. Šebr. 9, 11—15.

12 njedžela	Lätare	Grjehor, bamž	6 22	5 58		6 7	7 20
13 pónđžela	Arnosčta	Eufrajsja	6 20	6 0		6 27	8 42
14 wutora	Abigaila	Mathilda	6 18	6 2		6 50	10 1
15 brjeda	Rhrystosa	Longin, stotn.	6 16	6 3		7 16	11 16
16 šchtwórtk	Cyriaka	Heribert, bisk.	6 13	6 5		7 47	dop.
17 pjatt	Gerthy	Patricius, b.	6 11	6 7		8 26	12 25
18 šobota	Anselma	Cyryll Jeruz.	6 9	6 8		9 14	1 25

12. tydžej. Šilip. 2, 5—11.

19 njedžela	Judita	☾ Józ., zast. Jěz.	6 7	6 10		10 8	2 15
20 pónđžela	Joachima	Ruthbert, b.	6 4	6 12		11 9	2 54
21 wutora	Benedikta	Benedikt, abt	6 2	6 13		pop.	3 26
22 brjeda	Rafimèra	Oktavian, diaf.	6 0	6 15		1 23	3 51
23 šchtwórtk	Eberharda	Wiktorian tom.	5 57	6 16		2 30	4 11
24 pjatt	Gabriela	7 bol. s. Mar.	5 55	6 18		3 38	4 29
25 šobota	Marje pšcip.	Přizj. s. M.	5 53	6 20		4 46	4 46

13 tydžej. 1 Pètr. 1, 3—9.

26 njedžela	Valmarum	Volmoncžta	5 51	6 21		5 57	5 3
27 pónđžela	Ruperta	☉ Rupert, bisk.	5 48	6 23		7 9	5 19
28 wutora	Angeliki	Guntram, kral	5 46	6 25		8 24	5 37
29 brjeda	Eustachija	Wiktirin, m.	5 44	6 26		9 39	6 0
30 šchtwórtk	Selen. šchtw.	Zelen. šchtw.	5 42	6 28		10 54	6 28
31 pjatt	Gžichi pjatt	Wulki pjatt	5 39	6 30		dop.	7 3

Šermanki a škótnje wiki
pytaj sadu na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnjenje a wjedro.

☾ Pošledni bértlik, 5. mērza rano
5 h. 7 m., je symny a hruby.

☉ Młody měšacžk, 11. mērza wje-
čor 8 h. 53 m., mite wjedro pšči-
nješe.

☾ Přeni bértlik, 19. mērza rano
4 h. 24 m., je wětrowy a wložny.

☉ Połny měšacžk, 27. mērza 7 h.
18 m., da desčez woczatač.

Štołètna protyka.

Wot 1. hačž do 7. šyma a wě-
trojte, wot 8. hačž do 17. jara šyma,
wot 19. hačž do 21. desčez a šyma,
ale popołdnju jašne, wot 22. hačž
do lónza pšcheměnjenje wjedro.

31. mērza: přenja termija kraj-
neje renty.

Šapomunjenja.

1899. Hapreleja,

jutrownik,
ma 30 dnjow.

Dny.	Porjędzona protyka.		☉		Wiebjeńce namien.	☾	
	Evangeliska.	Katholska.	šhadž. h. m.	šhow. h. m.		šhadž. h. m.	šhow. h. m.
1 sobota	Theodory	Jutr. sobota	5 37	6 31		12 4	7 50
14. tydzeń. 1 Jan. 5, 1—6.							
2 njedzela	1. šwj. jutr	Jutrown.	5 35	6 33		1 5	8 51
3 pónđzela	2. šwj. jut.	Jutr. pón.	5 33	6 35		1 55	10 3
4 wutora	Ambrosija ☾	Jutr. wutor.	5 31	6 36		2 33	11 22
5 šrjeda	Marima	Vinc. Ferrer.	5 28	6 38		3 4	pop.
6 šchtwórtk	Trenāja	Sixtus, bamž	5 26	6 39		3 29	2 7
7 pjatk	Cólestiny	Herm. Józ.	5 24	6 41		3 50	3 31
8 sobota	Liborija	Amancius, b.	5 22	6 43		4 10	4 53
15. tydzeń. 1 Pětr 2, 20—22.							
9 njedzela	Quasim. ☽	Marja Kl.	5 19	6 44		4 30	6 14
10 pónđzela	Czechjela ☾	Mechthildis	5 17	6 46		4 51	7 35
11 wutora	Hiskija	Leo w. bž.	5 15	6 48		5 16	8 52
12 šrjeda	Julija	Julius I.	5 13	6 49		5 45	10 6
13 šchtwórtk	Justina	Hermenegild	5 11	6 51		6 21	11 11
14 pjatk	Tiburzija	Tiburcius	5 9	6 53		7 5	dop.
15 sobota	Paterna	Anastafija m.	5 7	6 54		7 58	12 6
16. tydzeń. 1 Pětr 2, 11—17.							
16 njedzela	Miserik. ☽	Atacius, bisk.	5 5	6 56		8 58	12 49
17 pónđzela	Rudolfa ☾	Anicet, bisk.	5 2	6 57		10 2	1 24
18 wutora	Walerijana	Baldin	5 0	6 59		11 9	1 51
19 šrjeda	Hermogena	Leo IX., bž.	4 58	7 1		pop.	2 14
20 šchtwórtk	Sulpizija	Theotim, m.	4 56	7 2		1 23	2 33
21 pjatk	Abolarija	Anselm	4 54	7 4		2 31	2 51
22 sobota	Sotera a Rája	Soter a Raj.	4 52	7 6		3 40	3 7
17. tydzeń. Jan. 1, 13—18.							
23 njedzela	Jubilate	Jan. f. Józ.	4 50	7 7		4 52	3 23
24 pónđzela	Alberta	Fidelis ze S.	4 48	7 9		6 5	3 41
25 wutora	Marka ☽	Mark, sczen.	4 46	7 10		7 22	4 2
26 šrjeda	Kleta	Klet., Mark.	4 44	7 12		8 39	4 29
27 šchtwórtk	Anastafija	Anastafius	4 42	7 14		9 53	5 2
28 pjatk	Vitale	Pawoł w. křch.	4 41	7 15		10 58	5 46
29 sobota	Sibile	Pětr, martrač	4 39	7 17		11 52	6 44
18. tydzeń. 1 Tim. 2, 1—3.							
30 njedzela	Cantate	Katyrna Sen.	4 37	7 18		dop.	7 54

Sermanki a škótné wiki
pytaj jady na štronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnjnje a wjedro.

☾ Pošledni běrtlik, 4. hapr. pop.
12 h. 56 m., na molke a hujbene
wjedro potajuje.

☉ Mlody měšacžk, 10. hapr. rano
7 h. 21 m., šnjeje rjane našetne wjedro.

☾ Prěni běrtlik, 17. hapr. w nožy
11 h. 43 m., je pšcheměnjaze.

☉ Pošny měšacžk, 25. hapr. wječzor
8 h. 22 m., šo f. beščežej křila.

Štóletna protyka.

☽ woprědka wětr a beščež. 5.
kněh, na to hačž do 12. ujewješele
wjedro, 15. rjenje, potom hačž do
22. beščežej, potom hačž do kónža
mjercujenje.

1. haprleje: 1. termija wopalen-
šeje tašk. — 30. hapr: 1. termija
došhodneho dawta.

Našpomnjenja.

1899. Meja,

róžownit,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedgeņa protyka.		☉		Mjeleste hamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholjska.	šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.
1 pónđzela	Filipp Jak.	Filip a Jak.	4 35	7 20		12 34	9 11
2 wutora	Sigismund	Athanasij, w.	4 33	7 22		1 7	10 33
3 šrijeda	† namakanje	Nam. f. šch.	4 31	7 23		1 33	pop.
4 šchwórtk	Floriana	Monika, w.	4 29	7 25		1 55	1 16
5 pjatt	Gottharda	Pius V., bž.	4 28	7 26		2 14	2 36
6 šobota	Dietricha	Jan pšch. t. wr.	4 26	7 28		2 34	3 55

19. tydžeń. Efeš. 2, 4—20.

7 njedzela	Nogate	Stanisław, bč.	4 24	7 29		2 54	5 14
8 pónđzela	Stani šklawa	Zjew. Michała	4 23	7 31		3 16	6 32
9 wutora	Benigny	Šrjehoř Raz.	4 21	7 32		3 44	7 46
10 šrijeda	Gordiana	Antonius, b.	4 19	7 34		4 17	8 54
11 šchwórtk	Bože špicje	Bože špěćo	4 18	7 35		4 58	9 54
12 pjatt	Pankraza	Pantrac, mrt.	4 16	7 37		5 46	10 43
13 šobota	Servaza	Servac, mrtr.	4 15	7 38		6 45	11 22

20. tydžeń. Efeš. 2, 19—22.

14 njedzela	Grandi	Bonifac, m.	4 13	7 40		7 48	11 52
15 pónđzela	Sofije	Šfidor, rólnik	4 12	7 41		8 55	dop.
16 wutora	Sary	Jan Nep., m.	4 10	7 43		10 1	12 16
17 šrijeda	Jodoka	Paschal B.	4 9	7 44		11 8	12 37
18 šchwórtk	Ericha	Benancij, m.	4 8	7 46		pop.	12 54
19 pjatt	Podenziana	Pětr Celest.	4 7	7 47		1 23	1 10
20 šobota	Anastafija	Bernard S.	4 5	7 48		2 32	1 28

21. tydžeń. Rom 11, 33—36.

21 njedzela	1. š. šwjatt.	Swjatkow.	4 4	7 50		3 44	1 44
22 pónđzela	2. š. šwjatt.	Swjatk. p.	4 3	7 51		4 59	2 4
23 wutora	Dešiderija	Šwjatt. wut.	4 2	7 52		6 17	2 27
24 šrijeda	Rwatember	S. Mar. p. šch.	4 1	7 54		7 33	2 58
25 šchwórtk	Hurbana	Šrjehoř VII.	3 59	7 55		8 44	3 38
26 pjatt	Vedy	Filip Meri	3 58	7 56		9 45	4 32
27 šobota	Florensa	Madlena	3 57	7 57		10 32	5 38

22. tydžeń. 1 Jan. 4, 16—21.

28 njedzela	Sšwj. troj.	Najsj. Troj.	3 56	7 59		11 8	6 56
29 pónđzela	Manilija	Theodosija, m.	3 55	8 0		11 36	8 19
30 wutora	Wiganda	Ferdinand	3 55	8 1		12 0	9 43
31 šrijeda	Petronila	Angela M., t.	3 54	8 2		dop.	11 5

Sermanki a škótnu wiki
pytaj šady na štronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšchemjenje a wjedro.

☾ Pošledni bértlik, 2. meje wječzor
6 h. 47 m., rjane płódne wjedro
lubt.

☉ Młody měšacžk, 9. meje wječzor
6 h. 39 m., ma dale dobre wjedro.

☾ Přeni bértlik, 17. meje wječzor
6 h. 18 m., je šhlódnny a wlóžny.

☉ Potny měšacžk, 25. meje rano
6 h. 49 m., moht hrimanje a deščžik
pščinjesčž.

☾ Pošledni bértlik, 31. meje nozy
11 h. 55 m., jašne a czopke wjedro
pščinpowjeda.

Štoletna protyka.

Wot 1. hačž do 7. czoplo a
rjenje, potom hrimanje a deščžik
hačž do 17., wot 18. hačž do 24.
wětr a rjane wjedro, wot 25. hačž
do 29. šhmurny powětr, pošlednjeje
dnjej rjenje.

Našpomnjenja.

1899. Junij,

šmajnik,
ma 30 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		☽ njočješte inamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholska.	šhadž. h. m.	šow. h. m.		šhadž. h. m.	šow. h. m.
1 šchtwórtk	Nitowedeš	Bože Célo	3 53	8 3	☽	12 20	pop.
2 pjatk	Marcelina	Marcellin	3 52	8 4	☽	12 40	1 41
3 šobota	Grasma	Paula, m.	3 51	8 5	☽	12 59	3 1

23. tydžen. 1 Jan 3, 13—18.

4 njeđzela	1. n. p. š. tr.	Fr. Karracc.	3 51	8 6	☽	1 21	4 17
5 pónđzela	Bonifaza	Bonifazij, b.	3 50	8 7	☽	1 45	5 32
6 wutora	Benigna	Robert, bisk.	3 50	8 8	☽	2 16	6 42
7 šrijeda	Lukrezije	Robert, abt	3 49	8 9	☽	2 53	7 45
8 šchtwórtk	Medarda ☽	Dokh. B. Gž.	3 49	8 9	☽	3 39	8 37
9 pjatk	Prima	Kajš. w. Šež.	3 48	8 10	☽	4 34	9 19
10 šobota	Dnofrija	Marhata	3 48	8 11	☽	5 35	9 52

24. tydžen. 1 Pětr. 5, 5—11.

11 njeđzela	2. n. p. š. tr.	Barnabas, j.	3 48	8 12	☽	6 41	10 19
12 pónđzela	Bafilidy	Jan F., f.	3 48	8 12	☽	7 48	10 41
13 wutora	Tobiáša	Anton z P.	3 47	8 13	☽	8 54	11 0
14 šrijeda	Elišaa	Bafilij, w.	3 47	8 13	☽	10 11	11 16
15 šchtwórtk	Wita	Witus	3 47	8 14	☽	11 7	11 32
16 pjatk	Justiny ☽	Benno, b.	3 47	8 14	☽	pop.	11 49
17 šobota	Laury	Montan, m.	3 47	8 15	☽	1 24	dop.

25. tydžen. 2 Kor. 4, 13—18.

18 njeđzela	3. n. p. š. tr.	Mark. a Marc.	3 47	8 15	☽	2 37	12 6
19 pónđzela	Gervazija	Juliana F. f.	3 47	8 15	☽	3 51	12 28
20 wutora	Silverija	Silverius, bž.	3 47	8 15	☽	5 8	12 54
21 šrijeda	Albana	Aloufius G.	3 47	8 16	☽	6 23	1 30
22 šchtwórtk	Atachija	10,000 woj.	3 47	8 16	☽	7 28	2 14
23 pjatk	Bafilija ☽	Ediltrudy	3 48	8 16	☽	8 23	3 18
24 šobota	Jana šhečž.	M. f. Jana f.	3 48	8 16	☽	9 6	4 32

26. tydžen. 1 Pětr. 3, 8—15.

25 njeđzela	4. n. p. š. tr.	Wilhelm, abt	3 48	8 16	☽	9 38	5 56
26 pónđzela	Jeremijáša	Jan a Paw.	3 49	8 16	☽	10 4	7 22
27 wutora	7 španzow	Eadistaw, f.	3 49	8 16	☽	10 26	8 48
28 šrijeda	Leoa	Leo II., bž.	3 50	8 16	☽	10 46	10 12
29 šchtwórtk	Pětr a Paw.	Pětr a Paw.	3 50	8 16	☽	11 6	11 32
30 pjatk	Pawoła w. ☽	Wop. f. Paw.	3 51	8 15	☽	11 26	12 50

Šermanki a škótné wiki
pntaj šady na stronamaj 17 a 18.

Měšacžkowe pšheměnenje a wjedro.

☽ Młody měšacžk, 8. junija rano 7 h. 20 m., s widobnym šacžmicžom šlónza, rjane wjedro wobthowa.

☽ Přeni běrtlik, 16. junija dop. 10 h. 46 m., horzotu a potom nje-wjedro pščinješe.

☽ Potny měšacžk, 23. junija pop. 3 h. 29 m., s njewidobnym šacžmicžom měšaza, budže desččowate.

☽ Pošledni běrtlik, 30. junija rano 5 h. 45 m., je dale desččowate.

Stolětna protyka.

☽ Wopředka budže cžoplo, potom nětotre dny šhódné, wot 10. hačž do 21. rjenje, mješ tym pak tež šrimanja a desččje, na to hačž do šónza njewješeke wjedro.

☽ 30. junija: druha termija kraj-neje renty.

Waspomnjenja.

1899. Juli,

praznik,

ma 31 dnjom.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		Miejse miejse.	☾	
	Evangelsta.	Katholsta.	itjadž. h. m.	thow. h. m.		itjadž. h. m.	thow. h. m.
1 sobota	Theodoricha	Theobalda p.	3 52	8 15	☿	11 50	2 8
27. tydzeń. Rom. 6, 3—8.							
2 njedzela	5. n. p. ś. tr.	Dom. i Mar.	3 52	8 15	☿	dop.	3 22
3 pøndzela	Kornelija	Droha krej J.	3 53	8 14	☿	12 18	4 33
4 wutora	Ulricha	Profop, abt	3 54	8 14	☿	12 53	5 37
5 śrijeda	Anselma	Cyr. a Meth.	3 55	8 14	☿	1 34	6 33
6 śhtwórtk	Jesajaśa	Dominika, m.	3 55	8 13	☿	2 26	7 18
7 pjatf	Willibalda ☉	Pulcheria, f.	3 56	8 13	☿	3 26	7 54
8 sobota	Kilijana	Khilian, m.	3 57	8 12	☿	4 30	8 22
28. tydzeń. 1 Pëtra 2, 5—10							
9 njedzela	6. n. po ś. tr.	Beronita, f.	3 58	8 11	☿	5 36	8 46
10 pøndzela	Bohathwala	Rufina, 7 br.	3 59	8 10	☿	6 44	9 5
11 wutora	Pija	Brickius, m.	4 08	10	☿	7 50	9 22
12 śrijeda	Hendricha	Jan Gualb.	4 18	9	☿	8 56	9 39
13 śhtwórtk	Marhaty	Marhata, f.	4 38	8	☿	10 3	9 56
14 pjatf	Bonaventury	Bonavent, w.	4 48	7	☿	11 10	10 11
15 sobota	Zap. džel. ☽	Hendrich II.	4 58	6	☿	pop.	10 31
29. tydzeń. Rom 8, 12—17.							
16 njedzela	7. n. po ś. tr.	S. Mar. Kar.	4 68	5	☿	1 31	10 54
17 pøndzela	Alexija	Alexij, m.	4 78	4	☿	2 46	11 24
18 wutora	Eugenija	Kamill L. w.	4 88	3	☿	3 59	dop.
19 śrijeda	Rufiny	Vincenc P.	4 108	2	☿	5 8	12 3
20 śhtwórtk	Eliśa	Hieronym	4 118	1	☿	6 9	12 56
21 pjatf	Praxedy	Proyedeś, f.	4 127	59	☿	6 58	2 3
22 sobota	Mar. Mad. ☺	Mar. Madl.	4 137	58	☿	7 35	3 24
30. tydzeń. 1 Kor. 10, 12—13.							
23 njedzela	8. n. po ś. tr.	Upolinar, b.	4 157	57	☿	8 4	4 51
24 pøndzela	Khrystiny	Khrystina, f.	4 167	56	☿	8 29	6 19
25 wutora	Jakuba	Jakub jap.	4 177	54	☿	8 50	7 46
26 śrijeda	Hany	Hana, m.	4 197	53	☿	9 11	9 12
27 śhtwórtk	Marty	Pantaleon, m.	4 207	51	☿	9 32	11 34
28 pjatf	Pantaleona	Mazar, Viktor	4 227	50	☿	9 55	pop.
29 sobota	Beatryz ☾	Martha f.	4 237	48	☿	10 23	1 11
31. tydzeń. Rom. 2, 1—11.							
30 njedzela	9. n. po ś. tr.	Abdon a Sen.	4 257	47	☿	10 54	2 24
31 pøndzela	Florentyny	Ignac z Lojol.	4 267	45	☿	11 36	3 31

Sernanki a skótnie wikt
wntaj sadh na stronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšcheměnjenje a wjedro.

☉ Młody měšaczk, 7 luliya wje-
czor 9 h 31 m., na spodobne wjedro
pofasnje

☾ Prěni bértlik, 15 j. l. 12 h.
59 m., budže jakun a czoply

☺ Polny měšaczk, 22. jul w nozhy
10 h 42 m., hrmanje a deszcz
pšhinješe.

☾ Pošledni bértlik, 29. jul pop.
1 h 42 m., płodne wjedro lubi.

Stolětua protyka.

☽ woprědka pomróczene a hri-
manja, wot 4 hacž do 24 ho deszcz-
czójte a rjane wjedro wotměniatej,
wot 28. hacž do 30. hrmanje,
31 rjenje

Raspomnjenja.

1899. August,

znienz,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedyżena protyka.		☉		Miejsce inamjen.	☾	
	Evangeliska.	Katholiska.	řhadž. h. m.	řhom. h. m.		řhadž. h. m.	řhom. h. m.
1 wutora	Pětr w rjecz.	Pětr w rjecz.	4 27	7 44	☿	dop.	4 29
2 řrjeda	Gustawa	Alfonz z L.	4 29	7 42	☿	12 23	5 17
3 řchtwórtk	Augusta	N. ř. řchczep.	4 30	7 40	☿	1 19	5 56
4 pjatk	Dominika	Dominik, w.	4 32	7 39	☿	2 21	6 26
5 řobota	Dźwalda	S. Marij n. řn.	4 33	7 37	☿	3 26	6 51

32. tydžen. Rom. 1, 16—25.

6 njedźela	10. p. ř. tr. ☉	Pichetr. řhr.	4 35	7 35	☿	4 33	7 12
7 pónďzela	Donata	Natujch, b.	4 36	7 34	☿	5 40	7 30
8 wutora	Severa	Cyriakus; L.	4 38	7 32	☿	6 46	7 46
9 řrjeda	Romana	Řhėtan. w.	4 39	7 30	☿	7 53	8 3
10 řchtwórtk	Lawrjenza	Lawrjenc, m.	4 41	7 28	☿	9 0	8 19
11 pjatk	Ģermana	Řilumena, ř.	4 42	7 26	☿	10 8	8 37
12 řobota	Řlary	Řlara, ř.	4 44	7 24	☿	11 18	8 59

33. tydžen. 1 Kor. 4, 1—5.

13 njedźela	11. n. p. ř. tr. ☾	Řippolit, m.	4 45	7 23	☿	pop.	9 25
14 pónďzela	Eusebija	Euseb., měřch.	4 47	7 21	☿	1 41	10 0
15 wutora	Marje ř n. řp.	D. n. w. s. M.	4 49	7 19	☿	2 50	10 44
16 řrjeda	Řaafa	Řyacinth., m.	4 50	7 17	☿	3 52	11 42
17 řchtwórtk	Řerony	Řoach., n. ř. M.	4 52	7 15	☿	4 44	dop.
18 pjatk	Augustiny	Řelena, řhėž.	4 53	7 13	☿	5 26	12 55
19 řobota	Řebalda	Řebald, w.	4 55	7 11	☿	6 1	2 17

34. tydžen. Rom. 7, 18—25.

20 njedźela	12. n. p. ř. tr. ☽	Bernard, w.	4 56	7 9	☿	6 28	3 44
21 pónďzela	Anařtařija ☽	Jana Franc.	4 58	7 7	☿	6 52	5 13
22 wutora	Alfonřa	Řimothėj, m.	4 59	7 5	☿	7 13	6 42
23 řrjeda	Řachāja	Řil. Ben., w.	5 1	7 3	☿	7 35	8 7
24 řchtwórtk	Řartromja	Řartrom, j.	5 3	7 1	☿	7 59	9 50
25 pjatk	Ludwiga	Ludwik, řral	5 4	6 59	☿	8 26	10 51
26 řobota	Řamuela	Ludwik, b.	5 6	6 56	☿	8 57	pop.

35. tydžen. Řilip. 3, 12—16.

27 njedźela	13. n. p. ř. tr. ☽	Řutr. ř. Mar.	5 7	6 54	☿	9 34	1 20
28 pónďzela	Augustina ☽	Řawřřhtyn, b.	5 9	6 52	☿	10 20	2 22
29 wutora	Jana Ģk. řcz.	Řan řchcz. řcz.	5 10	6 50	☿	11 14	3 14
30 řrjeda	Řenjamina	Řoza Řim. řn.	5 12	6 48	☿	dop	3 55
31 řchtwórtk	Řofuy	Řaimund N.	5 14	6 46	☿	12 14	4 29

Řermanki a řkótne wiki
přtaj řadny na řtronomaj 17 a 18.

Řěřacžkowe přřeměnenje a wjedro.

☉ Młody měřacžk, 6. aug. pop.
pořdnju 12 h. 48 m., deřchcz a wulki
wětr přřhinjeře.

☾ Přėni bėřtkřř, 14. aug. pop.
12 h. 54 m., je ř deřchczu pořhileny.

☽ Pořny měřacžk, 21. aug. rano
5 h. 45 m., je czoply a rjanu.

☾ Pořledni bėřtkřř, 28. augusta
rano 12 h. 57 m., budže řuchi a
wėtrojty.

Řtolėtna protyka.

Řot 1. Ģacž do 9. deřchcz, 10.
a 11. rjenje. potom deřchcz Ģacž do
15, wot 16. Ģacž do 25. czoplo a
rjenje, potom Ģacž do řonza deřchcz-
czojte wjedro.

1. augusta: 2. termija Ģrun-
řkeho dawka. — 23. augusta řonza
přřhczřch dnjow.

Řaspomnjenja.

1899. September,

poziencz,
ma 30 dnjow.

Dny.	Porjędzona protyka.		☉		Miejsce uamien.	☾	
	Evangelska.	Katholska.	shadz. h. m.	thow. h. m.		shadz. h. m.	thow. h. m.
1 pjatt	Alegidija	Egidij, a.	5 15	6 43	☼	1 19	4 56
2 sobota	Abialoma	Schczepan, f.	5 17	6 41	☼	2 25	5 18

36. tydzien. Gal. 5, 25—6, 5.

3 njedzela	14.n.p.f.tr.	S. jandz. p.	5 18	6 39	☼	3 31	5 37
4 pondzela	Mojfafa	Rozalija P., f.	5 20	6 37	☼	4 38	5 54
5 wutora	Natamaela ☉	Lawrij. Just.	5 21	6 35	☼	5 44	6 11
6 brjeda	Magna	Albin, b.	5 23	6 33	☼	6 51	6 27
7 schtwórtk	Reginy	Regina, f.	5 24	6 30	☼	7 59	6 46
8 pjatt	Mar. narodz.	Nar. s. Mar.	5 26	6 28	☼	9 8	7 4
9 sobota	Sidonije	Gorgon, m.	5 27	6 26	☼	10 19	7 31

37. tydzien. Efej. 3, 14—21.

10 njedzela	15.n.p.f.tr.	Mjen. f. M.	5 29	6 24	☼	11 29	8 1
11 pondzela	Abrahama	Protus, Hyac.	5 31	6 21	☼	pop.	8 41
12 wutora	Bohumila ☽	Guido, wuzn.	5 32	6 19	☼	1 42	9 32
13 brjeda	Amata	Matern, b.	5 34	6 17	☼	2 36	10 37
14 schtwórtk	† powysch.	Pow. f. f. sch.	5 35	6 14	☼	3 21	11 53
15 pjatt	Nikodema	Nikomedes, m.	5 37	6 12	☼	3 57	dop.
16 sobota	Euphemije	Korn., Cypr.	5 38	6 10	☼	4 27	1 14

38. tydzien. Efej. 4, 1—4.

17 njedzela	16.n.p.f.tr.	7 bol. f. M.	5 40	6 8	☼	4 52	2 40
18 pondzela	Lita	Józefz Rupert	5 42	6 5	☼	5 14	4 7
19 wutora	Renata ☺	Januarij, b.	5 43	6 3	☼	5 36	5 34
20 brjeda	Kwatember	Eustachij, m.	5 45	6 1	☼	5 59	6 59
21 schtwórtk	Mateja	Matej, j.	5 46	5 58	☼	6 24	8 22
22 pjatt	Moriza	Mauric, m.	5 48	5 56	☼	6 56	9 44
23 sobota	Thella	Thella, f.	5 49	5 54	☼	7 31	11 0

39. tydzien. Febr. 10, 38—11, 6.

24 njedzela	17.n.p.f.tr.	Radoscz. f. M.	5 51	5 52	☼	8 14	pop.
25 pondzela	Kleofasa	Dom. Wil.	5 53	5 49	☼	9 7	1 6
26 wutora	Cypriana ☾	Justina, m.	5 54	5 47	☼	10 6	1 52
27 brjeda	Kozm. a dam.	Koz., Dam. m.	5 56	5 45	☼	11 9	2 29
28 schtwórtk	Wjazsława	Wjacław, m.	5 57	5 43	☼	dop.	2 58
29 pjatt	Michala	Michał, arcj.	5 59	5 40	☼	12 15	3 22
30 sobota	Hieronyma	Hieron., m.	6 1	5 38	☼	1 22	3 42

Sermanki a skótné wiki
pytaj sady na stronamaj 17 a 18.

Měšaczkowe pscheměnjeje a wjedro.

☉ Młody měšaczk, 5. sept rano
4 h 33 m., rjanc, jašne wjedro lubi.

☾ Prěni bértlik, 12 sept. w nozdy
10 h 49 m., je mróczny a mokry.

☺ Polny měšaczk, 19. sept. pop.
1 h 39 m., deščez woblhowa.

☾ Pošledni bértlik, 26. sept. pop.
4 h 3 m., ma hiščeje dale deščez.

Stolětna protyka.

Wot 1. hacz do 12. rjenje wot
17. hacz do 25. f wjeticha wložno a
lyma, potom hacz do tónza spodobne
wjedro.

30. septembra: 3. termija kraj-
njeje renty. — 2. termija dohod-
neho dawta.

Naspomnjenja.

1899. Oktober,

winowz,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.		☉		njesjeje inamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholjska.	šhadž. h. m.	thow. h. m.		šhadž. h. m.	thow. h. m.
40. tydžen. Efej. 4, 22—28.							
1 njedžela	18.n.p.š.tr.	Kozarijs.M.	6	2 5 36		2 27	4 0
2 pónđžela		Rahela	6	4 5 34		3 34	4 18
3 wutora		Marimiana	6	5 5 32		4 41	4 34
4 šrjeda		Franza	6	7 5 29		5 48	4 51
5 šhtwórtk		Blazida	6	8 5 27		6 58	5 12
6 pjatk		Fidy	6	10 5 25		8 8	5 36
7 šobota		Esthery	6	12 5 23		9 19	6 6
41. tydžen. Kol. 3, 12—17.							
8 njedžela	19.n.p.š.tr.	Brigitta, w.	6	13 5 20		10 29	6 43
9 pónđžela		Dionysija	6	15 5 18		11 34	7 30
10 wutora		Athanasija	6	17 5 16		pop.	8 30
11 šrjeda		Cereona	6	19 5 14		1 19	9 40
12 šhtwórtk		Maximiliana	6	20 5 12		1 59	10 58
13 pjatk		Kolomana	6	22 5 10		2 26	dop.
14 šobota		Burkharda	6	24 5 8		2 52	12 19
42. tydžen. Efej. 6, 10—17.							
15 njedžela	20.n.p.š.tr.	Theresija, knj.	6	25 5 5		3 16	1 42
16 pónđžela		Šawola	6	27 5 3		3 36	3 6
17 wutora		Innozenza	6	29 5 1		3 59	4 29
18 šrjeda		Lukascha	6	30 4 59		4 24	5 52
19 šhtwórtk		Ferdinanda	6	32 4 57		4 51	7 14
20 pjatk		Wendelina	6	34 4 55		5 26	8 31
21 šobota		Wörjchle	6	35 4 53		6 7	9 48
43. tydžen. Filip. 1, 3—11.							
22 njedžela	21.n.p.š.tr.	Rordula	6	37 4 51		6 56	10 51
23 pónđžela		Severina	6	39 4 49		7 54	11 43
24 wutora		Salomy	6	41 4 47		8 57	pop.
25 šrjeda		Krispina	6	42 4 45		10 3	12 58
26 šhtwórtk		Amanda	6	44 4 43		11 9	1 24
27 pjatk		Sabiny	6	46 4 41		dop.	1 46
28 šobota		Sim. Judy	6	47 4 39		12 15	2 5
44. tydžen. Filip. 3, 17—21.							
29 njedžela	22.n.p.š.tr.	Eusebija, f.	6	49 4 38		1 20	2 22
30 pónđžela		Klaudija	6	51 4 36		2 27	2 40
31 wutora	Reform. š.	Wolfgang b.	6	53 4 34		3 35	2 57

Sermanki a škótne wiki
pntaj sadu na štronomaj 17 a 18.

Měšaczkowe pšchemějenje a wjedro.

☉ Miodny měšaczk, 4. okt. wječor
8 h. 14 m, pščinješe rjane dnj.

☾ Prěni bértlik, 11. okt. rano
7 h 10 m, ma wětr a deščez.

☽ Polny měšaczk, 18. okt. nozy
11 h. 5 m, je jmnny a hrubny.

☾ Pošledni bértlik, 26 okt. dop.
10 h. 40 m, japocznje s motrosymnym
wjedrom.

Stolětna protyka.

1. a 2. rjenje, na to pšchemě-
njaze wjedro s deščezom, wot 10.
hacž do 26. šabo rjenje, ale mjeršnjež
japocznje, 30. kweč, 31. urročžno

1. oktobra: 2. termija wopaleń-
steje kazy.

Našpomnjenja.

1899. November,

nashymnit,
ma 30 dnjow.

Dny.	Porjედjena protyka.		☉		Miejsce inamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholska.	šhadž. h. m.	řhom. h. m.		šhadž. h. m.	řhom. h. m.
1 řrjeda	Wřch. řwј.	Wřch. řwјat.	6 55	4 32	☽	4 43	3 16
2 řchtwórtř	Řhude duřche	Řhud. duřche	6 56	4 30	☽	5 54	3 39
3 pjatř	Bohumіka ☉	Hubert, b.	6 58	4 29	☽	7 5	4 7
4 řobota	Charloty	Karl B., m.	7 0	4 27	☽	8 17	4 42

45. tydžeń. Gal. 6, 7—10.

5 njedźela	23. n. p. ř. tr.	Zach. a Hilž.	7 2	4 25	☽	9 25	5 27
6 póndźela	Leonharda	Leonhard, a.	7 3	4 24	☽	10 26	6 24
7 wutora	Erđmana	Willibrord, b.	7 5	4 22	☽	11 16	7 32
8 řrjeda	Bohuměra	4 řrón. martr.	7 7	4 20	☽	11 57	8 48
9 řchtwórtř	Theodory	Theodor, m.	7 9	4 19	☽	pop.	10 7
10 pjatř	Marcz. L. ☽	Handrij A.,	7 10	4 17	☽	12 56	11 28
11 řobota	Marczina b.	Měrczin, b.	7 12	4 16	☽	1 19	dop.

46. tydžeń. 2 Kor. 5, 1—10.

12 njedźela	24. n. p. ř. tr.	Měrczin, bž.	7 14	4 14	☽	1 40	12 49
13 póndźela	Arkadija	Stan. Kofř.	7 15	4 13	☽	2 1	2 10
14 wutora	Levina	Jozafat, m.	7 17	4 12	☽	2 24	3 30
15 řrjeda	Leopolda	Herta, ř.	7 19	4 10	☽	2 49	4 50
16 řchtwórtř	Ottomara	Dthmar, a.	7 21	4 9	☽	3 20	6 10
17 pjatř	Řawoła ☺	Řrjehoř, džiw.	7 22	4 8	☽	3 58	7 25
18 řobota	Řeychija	Otto, a.	7 24	4 6	☽	4 44	8 33

47. tydžeń. 2 Pětr. 3, 3—14.

19 njedźela	25. n. p. ř. tr.	Hilžbjeta, w.	7 26	4 5	☽	5 39	9 32
20 póndźela	Emilija	Felix z B., w.	7 27	4 4	☽	6 41	10 19
21 wutora	Marje wop.	Wopr. ř. Mar.	7 29	4 3	☽	7 48	10 56
22 řrjeda	Boř. řrj.	Cäcilija, ř., m.	7 30	4 2	☽	8 54	11 25
23 řchtwórtř	Klemenza	Klimant, bž.	7 32	4 1	☽	10 0	11 48
24 pjatř	Řhryřogena	Řan w řřch., w.	7 34	4 0	☽	11 7	pop.
25 řobota	Katyrny ☾	Katyrna, ř., m.	7 35	3 59	☽	dop.	12 27

48. tydžeń. Řjew Jan. 3, 19—22.

26 njedźela	Řřw. řemr.	Konrad b.	7 37	3 58	☽	12 13	12 43
27 póndźela	Günthera	Nikafius, b., m.	7 38	3 57	☽	1 18	1 0
28 wutora	Kufa	Kreřcenc, m.	7 40	3 56	☽	2 25	1 19
29 řrjeda	Eberharda	Saturnina	7 41	3 56	☽	3 35	1 40
30 řchtwórtř	Handrija	Handrija	7 43	3 55	☽	4 46	2 5

Sermanki a řkótnе wiki
pntaj řady na řtronomaj 17 a 18.

**Měřaczkowe přřeměńjenje
a wjedro.**

☉ Młody měřaczř, 3. nov. dop.
11 h. 53 m., budže řařny a mіly.

☽ Brěni běrtliř, 10. nov. pop.
2 h. 35 m., řymu a řněř přřhınjeře.

☽ Pořny měřaczř, 17. nov. dop.
11. h. 18 m., na wětr a řněř po-
řajuje.

☾ Pořledni běrtliř, 25. nov. rano
7 h. 35 m., ř mіlym wjedrom řařupі.

Stolětna protyka.

Wot řpoczatka hačž do 6. wě-
trojte, 7. a 8. rjenje, wot 9. hačž
do 17. řyma a deřčeř, wot 18. hačž
do řónza řněř.

Řaspomujenja.

1899. December,

hodownik,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjędżena protyka.		☉		Miejście znanjen.	☾	
	Evangelsta.	Katholsta.	skhadż. h. m.	thom. h. m.		skhadż. h. m.	thom. h. m.
1 pjatf	Longina	Eligius, b.	7 44	3 55	☼	5 59	2 38
2 sobota	Aurelije	Bibiana, f., m.	7 45	3 54	☼	7 9	3 20
49. tydzień. Lut. 1, 67—79							
3 njeđzela	1. n. adv. ☉	Jrc. Kab., w.	7 47	3 54	☼	8 15	4 13
4 pónđzela	Borhora	Borhora, f.	7 48	3 53	☼	9 11	5 19
5 wutora	Amosa	Pêtr Khr., b.	7 49	3 52	☼	9 56	6 34
6 brjeda	Wikławscha	Wikławisch	7 50	3 52	☼	10 32	7 55
7 sztwórtf	Agathona	Ambrosij, b.	7 52	3 52	☼	11 0	9 16
8 pjatf	Marije podj.	Nj. pod. s. M.	7 53	3 52	☼	11 25	10 38
9 sobota	Agrippiny ☽	Valerija, f., m.	7 54	3 51	☼	11 46	11 58
50. tydzień. Mar 3, 1—10.							
10 njeđzela	2. n. advent.	Psch. laur. d.	7 55	3 51	☼	pop.	dop.
11 pónđzela	Damasa	Damas, bż.	7 56	3 54	☼	12 28	1 17
12 wutora	Epimacha	Epim., m.	7 57	3 51	☼	12 52	2 36
13 brjeda	Luzije	Lucija, f., m.	7 58	3 51	☼	1 20	3 53
14 sztwórtf	Nikasija	Spiridion, b.	7 59	3 51	☼	1 54	5 9
15 pjatf	Johanny	Khrystiana, f.	8 0	3 51	☼	2 36	6 19
16 sobota	Ananijaşa	Eusebij B., b.	8 0	3 52	☼	3 27	7 20
51. tydzień. Lut. 3, 15—17.							
17 njeđzela	3. n. adv. ☺	Lazar, b.	8 1	3 52	☼	4 25	8 11
18 pónđzela	Bunibalda	Wocz. por. f. M.	8 2	3 52	☼	5 30	8 52
19 wutora	Reinharda	Otilija, knż.	8 2	3 52	☼	6 37	9 24
20 brjeda	Kwatemala	Khrystian, m.	8 3	3 53	☼	7 46	9 51
21 sztwórtf	Domascha	Domasch, j.	8 4	3 53	☼	8 51	10 13
22 pjatf	Beaty	Flavian, m.	8 4	3 54	☼	9 57	10 31
23 sobota	Dagoberta	Wiktoria, f.	8 4	3 54	☼	11 3	10 49
52. tydzień. Jan. 3, 27—30.							
24 njeđzela	4. n. advent.	Hadam a Jéwa	8 5	3 55	☼	dop.	11 6
25 pónđzela	Bożi dż. ☾	Bożi dż. n. J.	8 5	3 56	☼	12 9	11 23
26 wutora	Schczepana	Ścēpan, m.	8 5	3 57	☼	1 16	11 42
27 brjeda	Jana sczen.	Jan, jap.	8 6	3 57	☼	2 25	pop.
28 sztwórtf	Njewin. dżęczi	Njew. dżęcż.	8 6	3 58	☼	3 36	12 33
29 pjatf	Jonathana	Domasch K.	8 6	3 59	☼	4 47	1 9
30 sobota	Dawita	Rajner, b.	8 6	4 0	☼	5 54	1 57
53. tydzień. Jan. 1, 6—14							
31 njeđzela	N. po hodż.	Sylwester, bż.	8 6	4 1	☼	6 56	2 57

Sermanki a skótne wiki
pytaj sadn na strononaj 17 a 18.

Měšaczkowe pscheměnjenje a wjedro.

☉ Młody měšacż, 3. dez. rano
1 h. 48 m., budże bluki a mokry.

☾ Prěni bértlik, 9 dez. w noży 10 h.
2 m., jaśne njebio a mjerśenje
pšcipowje.

☺ Połny měšacż, 17. dez. rano
2 h. 49 m., na sylnu synu pota-
njuje.

☾ Pośledni bértlik, 25. dez. rano
4 h. 57 m., litwé wjedro pščinje.

Stoletna protyka.

1. a 2 sŷma, potom sŷnė, 8. deścėż,
10. pocżnje jaśo mjerśenje a jaśno
bucż, wo: 21. hacż do 25. njewjė-
kele wjedro, potom hacż do kónca
sŷma.

31. deżembra: 4. termija kraj-
neje renty.

Raspomnjenja.

Wobliczenie danje.

Kapitał.	3 procent.		3 1/2 procent.		4 procent.		4 1/2 procent.		5 procent.		Kapitał.
	Słownie marf. np.	Wliczenie marf. np.	Słownie marf. np.	Wliczenie marf. np.	Słownie marf. np.	Wliczenie marf. np.	Słownie marf. np.	Wliczenie marf. np.	Słownie marf. np.	Wliczenie marf. np.	
mf. 1	3	3/10	3 1/2	3/10	4	4/10	4 1/2	4/10	5	5/10	mf. 1
5	15	1 1/2	17 1/2	1 1/2	20	1 1/2	22 1/2	1 1/2	25	2 1/2	5
10	30	2 3/4	35	3	40	3 1/4	45	3 1/2	50	4 1/2	10
15	45	3 3/4	52 1/2	4 1/2	60	5	67 1/2	5 1/2	75	6 1/2	15
20	60	5 1/4	70	6	80	6 1/2	90	7 1/2	100	8 1/2	20
25	75	6 3/4	87 1/2	7 1/2	100	8 1/4	112 1/2	8 3/4	125	10 1/2	25
30	90	7 3/4	105	9	120	10	135	11 1/3	150	12 1/2	30
35	105	8 1/2	122 1/2	10 1/2	140	11 1/2	157 1/2	12 1/2	175	14 1/2	35
40	120	9 1/2	140	11 1/2	160	13 1/4	180	15	200	16 1/2	40
45	135	10 1/2	157 1/2	12 1/2	180	15	202 1/2	16 1/2	225	18 1/2	45
50	150	11 1/2	175	14 1/2	200	16 1/2	225	18 1/2	250	20 1/2	50
60	180	13 1/2	210	17 1/2	240	20	270	22 1/2	300	25	60
70	210	15 1/2	245	20 1/2	280	23 1/4	315	26 1/2	350	29 1/2	70
80	240	17 1/2	280	23 1/2	320	26 1/2	360	30	400	33 1/2	80
90	270	19 1/2	315	26 1/2	360	30	405	33 1/2	450	37 1/2	90
100	300	21 1/2	350	29 1/2	400	33 1/2	450	37 1/2	500	41 1/2	100
200	600	43 1/2	700	58 1/2	800	66 1/2	900	75	1000	83 1/2	200
300	900	65 1/2	1050	87 1/2	1200	100	1350	100	1500	125	300
400	1200	87 1/2	1400	116 1/2	1600	133 1/2	1800	133 1/2	2000	166 1/2	400
500	1500	109 1/2	1750	145 1/2	2000	166 1/2	2250	166 1/2	2500	208 1/2	500
1000	3000	218 1/2	3500	290 1/2	4000	333 1/2	4500	333 1/2	5000	416 1/2	1000
5000	15000	1090 1/2	17500	1450 1/2	20000	1666 1/2	22500	1666 1/2	25000	2083 1/2	5000
10000	30000	2180 1/2	35000	2900 1/2	40000	3333 1/2	45000	3333 1/2	50000	4166 1/2	10000

Wobliczenie, shto punt placzi, hdyj je zentnać 1, 2, 3 atd. marf.

Punt pšwego telko np. placzi, kaž zentnać marfow.

Z na wopat:

Zentnać pšwego telko marfow placzi, kaž punt np.

Žbobljčjenje plačilnih metra, hrbni stvarj fatři lohčj 1 np. hacj 3 marři placji.

Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři lohčj placji:	dža placji meter:	
	marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.
1	—	—	17	30	—	33	58g	—	49	86g	—	85	501							
2	—	—	18	31g	—	34	60	—	50	88g	—	90	58g							
3	—	—	19	33g	—	35	61g	—	51	90	—	95	57							
4	—	—	20	35g	—	36	63g	—	52	91g	—	5	76g							
5	—	—	21	37g	—	37	65g	—	53	93g	—	1	85g							
6	—	—	22	38g	—	38	67g	—	54	95g	—	1	94g							
7	—	—	23	40g	—	39	68g	—	55	97g	—	1	3							
8	—	—	24	42g	—	40	70g	—	56	98g	—	1	11g							
9	—	—	25	44g	—	41	72g	—	57	0g	—	2	20g							
10	—	—	26	45g	—	42	74g	—	58	2g	—	2	29g							
11	—	—	27	47g	—	43	75g	—	59	4g	—	2	38g							
12	—	—	28	49g	—	44	77g	—	60	5g	—	2	47g							
13	—	—	29	51g	—	45	79g	—	65	14g	—	2	56g							
14	—	—	30	53g	—	46	81g	—	70	23g	—	2	94g							
15	—	—	31	54g	—	47	83g	—	75	32g	—	3	56g							
16	—	—	32	56g	—	48	84g	—	80	41g	—	5	29g							

Žbobljčjenje plačilnih metra luta, hrbni stvarj fatři luta 1 np. hacj 1 marři placji.

Šbuj stvarj fatři placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři placji:	dža placji meter:		Šbuj stvarj fatři placji:	dža placji meter:	
	marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.		marř	np.
1	—	—	11	6g	—	21	12g	—	35	21	—	85	51				
2	—	—	12	7g	—	22	13g	—	40	24	—	90	54				
3	—	—	13	7g	—	23	13g	—	45	27	—	95	57				
4	—	—	14	8g	—	24	14g	—	50	30	—	1	60				
5	—	—	15	9g	—	25	15g	—	55	33	—	—	—				
6	—	—	16	9g	—	26	15g	—	60	36	—	—	—				
7	—	—	17	10g	—	27	16g	—	65	39	—	—	—				
8	—	—	18	10g	—	28	16g	—	70	42	—	—	—				
9	—	—	19	11g	—	29	17g	—	75	45	—	—	—				
10	—	—	20	12g	—	30	18g	—	80	48	—	—	—				

Hermańki a škótne wiki.

(dop. = dopydnja; wop. = wopoldniju; f. = fonjaze wiki; fw. = fwijnjaze wiki; w. = wotmowe wiki; l. = lenowe wiki; h. = hermant; swamjełsko * rěka škótne wiki, swamjełsko † pał hermant a škótne wiki; p. = potom; ho. = horn-
czejfki; hdžej niczo póbla nješteji, tam je jenož hermant.)

NB. Dotelž ho hermantki druhdy pschepoložuja, hu smylki móžne.

Wulki rójk.	Měrc.	Saprleja.	Junj.
3. Lipst (hačž do 16.). 4. Njechwacžidlo*, Radeberg*. 6. Kuland*. 11. Gródt fw. 16. Kinsbórt*, Bistopizy*. 18. Dobrilug fw. 20. Wojerezy fw. 25. Drježdžany (nowe město) f. 28. Jüterbog*. 30. Luban* f. 31. Lufow*, f.	8. Wóspork*, Kuland, Stolpin*, Njechwacžidlo*, Radeberg*, Radeburg*, Luban*. 9. Kamjenz*, Radeburg, Wistow † f., Sły Komorow fw. † f. 11. Włomacž*, Wbohow †. 13. Drježdžany (stare a nowe město), Rychbach. 14. Dubž †, Gašyn † f., Wizi † f., Pšchibus † f., Rychbach*. 15. Gródt fw., Grabin † a f., Drježdžany (nowe město) f., Wulki Hajn f.* a defst. 16. Wulki Hajn. 17. Lubnjow fw., Čerwjena Woda †, Stara Darbna, Wojerezy*. 18. Lubnjow*, Budyhščin*. 19. Miłchno. 20. Drježdžany (nowe m)* f., Lubij* f., Polcžniza*, Lubnjow, Bistopizy*. 21. Wuzafow † f., Gubin* f., Róškow † f. fw. 22. Luboras † f. fw. 24. Nowe Město pola St.* 25. Budyhščin, Ortrand* f., Kalawa* f. 27. Ortrand. 28. Barschž*, Chorjelž*, Kulow †, Lufow † f. 29. Dobrilug fw.	Wětoschow. 25. Jarow* f. a wotm., Kulow* Lubnjow † f., Seidenberg*. 26. Radeburg*, Brody †. 27. Dobrilug*. 29. Budyhščin*, Polcžniza*, Sły Komorow* f. fw. Měja. 1. Bart p. Wósporka †, Bistopizy. 2. Wolekław †, Wojerezy †, Radmerizy †, Kuland, Wizi*, Lufow* f., Zahaj †, Barschž † f. 3. Njechwacžidlo*, Radeberg*, Luboras †, f. fw., Bjerwald † f., Nowoměsto p. Stolpna, Kuland. 5. Kalawa fw., Sebniza, Čerwjena Woda †. 6. Kalawa* f., Nowoměsto p. St.* 8. Kamjenz †, Lubij † f., Kalawa, Gubin † f., Włomacž. 9. Wufow, Pšchibus † f., Kulow w. 10. Rhočzebus wósf. w., Wěrniza †, Kulow* f. 12. Lubin fw., Eisenberg pola Morizburga † f., Kulow. 13. Lubin* f., Witow* f., Drjowf. 15. Bistopizy*, Wóspork*, Kinspórt*, Witow, Altenberg. 16. Kinspórt, Gašyn † f. 17. Radeburg*, Dobrilug fw., Lubin, Gródt †, Jüterbog †. 18. Rhočzebus fw. 23. Wolbramezy †, Kulow †, Zybali. 25. Lufow. 26. Wojerezy fw. 27. Budyhščin*, Wojerezy wotm. 28. Miłchno. 31. Grabow*, Wizi †.	fw., Ortrand* f. 9. Rhočzebus w., Ortrand, Chorjelž ho., Wojerezy fw., 9. Stara Darbna. 10. Lubin* f., Wěta Woda †, Wbohow †. 12. Gródt w., Luban. 13. Grabin* f. 14. Grabin w., Luban*, Bjerwald † f. 15. Rhočzebus* f., Jüterbog †. 16. Wětoschow fw. 17. Wětoschow* f. 19. Guczina †, Palschtrow*, Bistopizy*, Rychbach †. 20. Rychwald †, Barschž, Róškow † f. fw., Rychbach*. 22. Rhočzebus* f., Kamjenz*, Wuzafow † f. 23. Wojerezy*. 24. Wjeleczin, Drjowf*, Brody †. 26. Drježdžany (stare a nowe město), Drjowf*. 27. Bart pola Wósporka*, Drjowf, Róšbort †, Gubin, Lubnjow, Jarow † f. 28. Górfca*, Luboras † f. fw. 29. Rhočzebus* f. 30. Kalawa fw., Sły Komorow fw.
Wafy rójk.	Saprleja.	Junij.	Julij.
1. Njechwacžidlo*, Radeberg*, Luban †, Lufow*. 3. Kuland*. 4. Wětoschow fw. 6. Jarow, Kinsbórt*. 7. Kulow*. 8. Grabin* f., Kinsbórt*, Polcžniza*, Brody †. 9. Stara Darbna, Rhočzebus* f. 10. Kalawa fw. 11. Kalawa* f. 13. Chorjelž †, Kalawa. 14. Wojerezy †, Gašyn † f., Gubin* f. 15. Luboras † f. fw. 17. Chorjelž ho. 18. Drjowf*. 20. Bistopizy*. 21. Barschž † f., Stare Drježdžany hymjen., Wostrowž. 22. Nowe Město p. St.* 24. Wojerezy fw. 25. Ortrand*, Wětoschow* f., Budyhščin*. 27. Nowofals, Stolpin, Bjarnacžizy †. 28. Dobrilug, Róšbort †, Wětoschow, Las †, Wolekław †, Róšbort †.	4. Ščerachow †, Džže †. 5. Njechwacžidlo*, Radeberg*, Bjerwald †. 7. Kuland*. 8. Stara Darbna*. 9.—15. Lipst. 10. Wósbort*, Kinspórt*, Bóžtomyp. Bist., Stolpin*. 11. Rhočzebus †, Rybarjezy p. Žitawy †, Jüterbog*. 12. Gródt fw. 13. Radeberg. 15. Drjowf*, Rhočzebus. 17. Palschtrow*, Bistopizy*, Drjowf. 18. Krafow pola Kinspórtka †, Górnja*, Wufow*. 20. Witoras †. 21. Wětoschow fw., Wojerezy fw. 22. Wětoschow* f. 24. Kafazy, Seidenberg,	1. Kalawa w., Rhočzebus* f. 2. Lubnjow fw., Kuland*. 3. Lubnjow*. 5. Chorjelž †, Lubnjow, Wulki Hajn* f. a defst. 6. Wulki Hajn, Chorjelž*. 7. Njechwacžidlo*, Lubin w., Radeberg*. 8. Kalawa wotm., Rhočzebus	1. Kalawa* f., Dubž †, Trébule † f., St. Komorow* f. 3. Drježdžany (nowe město) f., Gufca, Kalawa, Sły Komorow*. 4. Džže †, Gašyn* f. 5. Njechwacžidlo*, Radeberg*. 6. Rhočzebus* f. 7. Wulki Hajn †, Kuland*. 8. Lufow* f. 10. Kamjenz*, Seidenberg, Kulow. 11. Seidenberg*. 12. Gródt fw. 13. Rhočzebus* f. 15. Lubin f. 17. Lubij* f., Polcžniza*, Bistopizy*. 18. Polcžniza. 19. Radeburg*, Drježdžany (nowe město) f. 21. Wojerezy fw., Wětoschow fw. 22. Wětoschow* f.

Julij.

24. Wóspork *, Krakow pola
Kinspórka*.
25. Jarow * f.
26. Dobrilug fw.
28. Hósnja *, Bufow *.

August.

1. Wifow * f., Kulow f.
2. Njehwacjidto *, Radeberg
*, Zahan f., Kulow f.
3. Eijenberg p. Morigb. f. f.
5. Budyhčin, Lubin * f.
7. Kinspórk *.
8. Bart p. Wósporka *, Cas f.,
Wojerezy *, Gubin * f.
9. Wéirntza f.
10. St. Komorow * f., Stara
Darbna, Kamjenz *.
11. Czernjena Woda f., Woje-
rezy fw., St. Komorow * f.
12. Wobohow f., Bufow *.
15. Dobrilug, potom h, Lu-
bin f. f., Pizit *.
16. Grabin f. f., Brody f.
17. Züterbog *.
18. Wétoschow fw., Lubin,
Wojerezy *.
19. Wétoschow * f., Polczniza
*, Kuland *.
21. Schorjelz f., Bistopizy *,
Kuland, Wétoschow, Bart f.
22. Poleštaw f., Gahyn * f., Lu-
tow f. f., Schorjelz. *
23. Bierwald f. f.
24. Galschtrow f., Gródt f.
25. Lubnijow fw., Trébule * f.,
Schorjelz ho, St. Darbna
h., džen prijedy *.
26. Ortand * f., Barščež *,
Lubnijow * f.
27. Miščno, Pipst (hacž do
2 septembra).
28. Luban *, Wóspork f., Ort-
rand, Lubnijow.
29. Róstkow f. fw. f., Pšchi-
bus f. f.
30. Nowomésto p. St. *, Lu-
ban *, Lorenzkirchen f.

August.

13. Lorenzkirchen.

September.

1. Kulow, Wojerecy fw.
2. Kulow * f., Béla Woda f.,
Kinspórk *, Žitawa.
4. Žitawa * f., Wulki Hajn
* f. a dešč., Kulow, Ryš-
bach f., Rhoczebus.
5. Wulki Hajn, Rhoczebus f. f.
6. Njehwacjidto *, Radeberg *.
8. Wolbramezn f., Kalawa
fw., Kuland *.
9. Kalawa * f.
11. Altenberg, Kalawa, Gu-
bin f. f.
12. Jarow f. f., Lubnijow f.,
Bufow, Džéze f., Hósnja*.
13. Stolpin *, Radeburg *,
Gródt fw.
14. Radeburg.
15. Lubin fw.
16. Miščno * f., Drjomf *,
Lubin * f., Ortand * f.
18. Kamjenz f., Bistopizy *,
Hlomocž *, Pipst (hacž do
1. okt.), Drjomf, Lubin.
19. Wostrowz, Mužafow f. f.
20. Dobrilug fw., Züterbog *.
21. Bart p. Wósporka f.
23. Trébule f. f. l., Kulow fw.
25. Bistopizy, Galschtrow *,
Nowosalz, Seidenberg.
26. Wojerezy f., Seidenberg *.
27. Polczniza *.
28. Sebniza, Polczniza, Mito-
ras f., Rhoczebus * f.
29. Wieleczin.
30. Budyhčin *, Wojerezy
woim.

Oktober.

2. Šučžina f., Kalezny, Schēra-
chow f.
3. Dubz f., Gahyn f. f., Ryba-
rjezy p. Žit. f., Eijenberg
p. Morigb. f.

Oktober.

4. Njehwacjidlo *, Gródt *,
Radeberg *, Grabin f. f.
a woim
5. Krakow pola Kinspórka f.,
Rhoczebus * f., Jarow w.
6. Czernjena Woda f., Sty
Komorow fw. * f.
7. Lubin * f.
9. Lubij f. f., Kulow f., Žy-
balin f.
10. Róstkow f. f. fw., Barščež
* f., Zahan f.
11. Züterbog len., Luboras f.
f. fw., Wéirntza f., Górfka
* Nowomésto p. St. *.
12. Rhoczebus * f.
13. Wojerezy fw.
16. Bistopizy *, Wóspork *,
Kinspórk *.
17. Kinspórk, Ryšwald f.,
Radmerizy f.
18. Brody f.
19. Rhoczebus fw., Wifow f. f.
20. Wétoschow fw.
21. Wobohow f., Wétoschow * f.
23. Bjarnacžizy f., Drježdžany
(stare a nowe město), Gal-
schtrow *, Wétoschow.
24. Wulki Hajn * f. a dešč.,
Pšchibus f. f., Pizit f. f.,
Poleštaw f.
25. Dobrilug fw.
26. Rhoczebus * f., Ortand * f.
Radeberg.
27. Ortand, Stara Darbna.
28. Budyhčin *, Drjomf,
Kuland *.
30. Kuland.
31. Lubnijow f. f.

November.

1. Njehwacjidlo *, Radeberg
*, Nowomésto pol. Stolp.,
Gródt f., Züterbog len.
2. Züterbog f., Rhoczebus * f.
3. Lubnijow fw., Kuland *.
4. Budyhčin, Kulow *,
Lubnijow *, Trébule f. f.
a len.

November.

6. Ryšbach f., Gubin f. f.,
Lubnijow.
7. Bart p. Wósporka *, Cas f.,
Ryšbach *.
8. Róstkow fw., Luban *.
9. Rhoczebus fw.
10. Lubin fw., Wojerezy fw.
11. Polczniza *, Lubin * f.
13. Hlomacž, Stolpin, Lubin,
Rósbort f.
14. Schorjelz *, Kulow f. f.
15. Drježdžany (nowe město) f.
Grabin * a f., Wierwald f. f.
17. Sty Komorow fw.
18. Žitawa, Sty Komorow * f.
20. Žitawa * f., Sty Komorow,
Bistopizy *.
23. Kamjenz *.
27. Wóspork f.
28. Dobriluga f., Kulow *.
29. Radeburg *

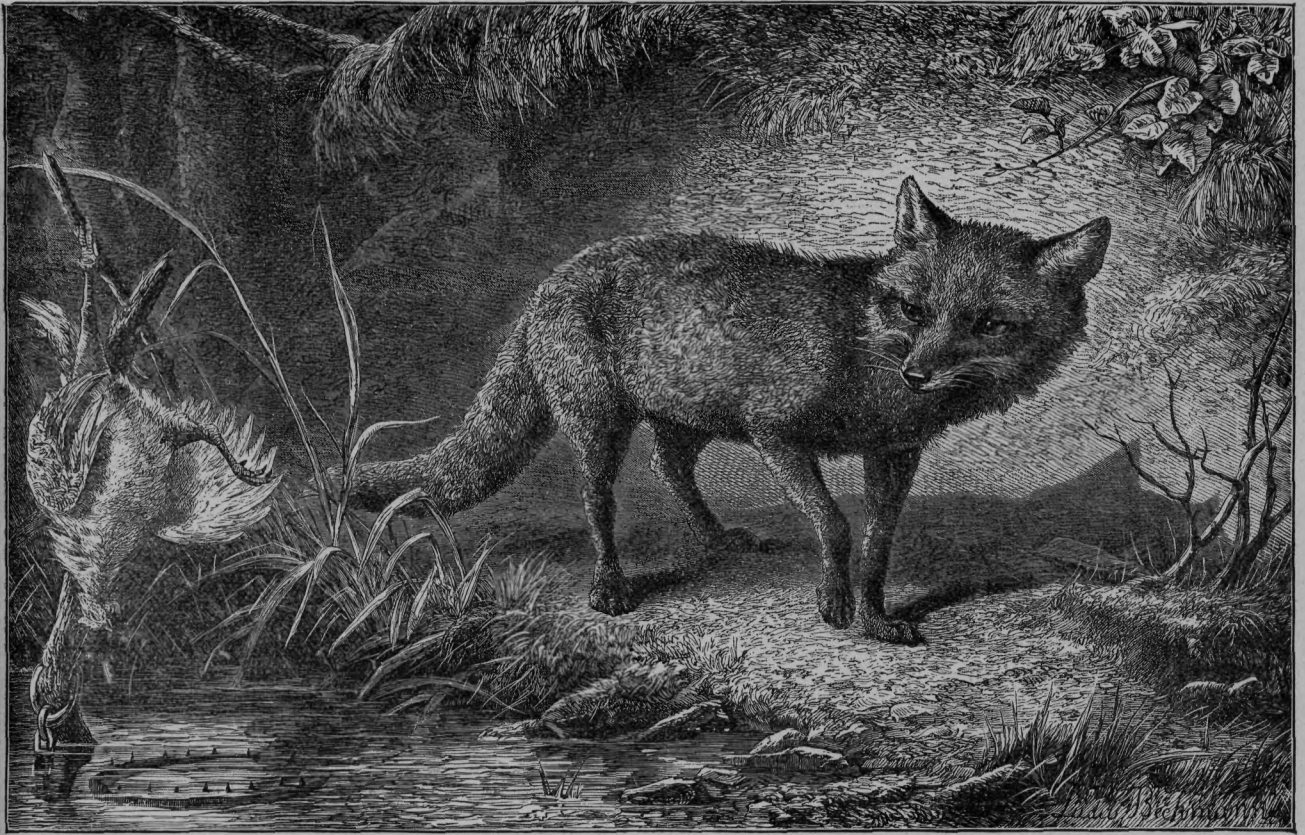
Dezember.

1. Kalawa fw., Wojerezy fw.
2. Kalawa * f.
5. Pšchibus f. f.
6. Njehwacjidlo *, Radeberg *.
7. Mitoras f.
8. Kuland *.
9. Kulow fw.
11. Nowosalz, Bistopizy *,
Drjomf.
12. Bufow, Džéze f., Seiden-
berg
13. Eijenberg p. Morigb. f. f.,
Gródt fw., Luboras f. f. fw.,
Brody f., Seidenberg *.
14. Mužafow hod.
15. Dobrilug fw., St. Darbna.
16. Wojerezy f., Trébule f. f.,
Lubnijow hod.
18. Drježdžany (stare a nowe)
božodž. jenož ja domjaz,
Bistopizy *.
19. Barščež. Kulow f.
20. Kuland božodž, Pizit hod.
24. Galschtrow hod., Altenberg
hod.

Wuczah se sakšeho saxonja, dothodny dawf nastupazeho.

Klasa:	lětny dothód:	dawf:
1a.	pšches 400—500 mf.	1 mf.
1.	" 500—600 "	2 "
2.	" 600—700 "	3 "
3.	" 700—800 "	4 "
4.	" 800—950 "	6 "
5.	" 950—1100 "	8 "
6.	" 1100—1250 "	10 "
7.	" 1250—1400 "	13 "
8.	" 1400—1600 "	16 "
9.	" 1600—1900 "	21 "
10.	" 1900—2200 "	29 "

Klasa:	lětny dothód:	dawf:
11.	pšches 2200—2500 mf.	37 mf.
12.	" 2500—2800 "	45 "
13.	" 2800—3100 "	54 "
14.	" 3100—3400 "	63 "
15.	" 3400—3700 "	72 "
16.	" 3700—4000 "	82 "
17.	" 4000—4300 "	96 "
18.	" 4300—4800 "	112 "
19.	" 4800—5300 "	128 "
20.	" 5300—5800 "	144 "
21.	" 5800—6300 "	161 "

Mudra liščka.

Liščka wuńdže na hońtwu,
So by schlapka fokusčku.

Bórsh jeje wuhlada,
Zola wysche želefa.

„Tajloh’ mjasła njerodžu,
Strašchne pašle wopuščežu.“

Hólczi, wuńńeje wot liščki,
Rhodzicž w prawej mudroszczi.

Hdyž šhto wabi njedobre,
Njeh je wam tež spodobne,

Š liščku czekńeje, woteńdźeje,
Tak šo pašli smyncze!

Bomhaj Bóh!

„Pšchedženak“ je sašo ńo, kaŝ pšchezo, w Eserbach roshladował. Wón wšchaf ma ja to, ńo je pšchezo lěpje, hdyŝ hospodar ŝwoje pola lěpje ŝnaje, hacŝ bliŝŝicheho ŝahony, a ńo je lěpje, hdyŝ Eserbjo ŝwoje naleŝnoŝe a brachi bóle ŝejnacŝ pytaju, hacŝ hdyŝ ńo wo druhich ludow naleŝnoŝe ŝtaraju. Na tajke waŝchnje móŝeja ŝerŝcho ŝwoje brachi a wo pacŝne naprawy wotpołoŝicŝ. Sa tajkimi wězami je lomi „Pšchedženak“ pytał a wo tych chŝe nětko troŝchku ŝ Eserbam porěcŝečŝ. Do přědka pať chŝu pšchŝpomnicŝ, ńo derje mēnju a ńo, ŝchto ja ŝlo bracz, ničŝo njeplaczŝ.

Wěŝche mērza, hdyŝ na ŝwojich pučŝach raŝ nimo rjaneje wŝy pšchŝnōŝech, kŝ ŝ ma dobre mjeno. Mjane ŝu twarjenja, rjane ŝu pola a luťi. Na přenje pohladnjenje je ŝpōŝnacŝ: tu ŝtawaju hospodarjo a hospoŝy ŝahe, dŝelajū wodnjo a wječŝor khodŝa w prawym čŝaŝu ŝ mērej. Teŝ ŝahrody bēchu kaŝ male raje. Wŝchē ŝchtomŝ wotŝladane, ŝuche hałoŝy ŝwureŝowane a mlode ŝchtomicŝki ke kolikam pšchŝwŝajane, wŝcho, kaŝteŝ ma byčŝ, ńo kōŝdy widŝi: knjeŝ tutych ŝahrodkow je rōdny muž. Hdyŝ nimo tajŝeje ŝahrodki dŝēch, wuŝladach muŝa, kŝ, namocŝi ŝtyknjene, ŝchtomowu ŝtoru wobŝladowaŝe. Wón ŝtejo na ŝwojim rēdŝu ńo na tōn a tamny boť ŝwiny, ale pať pšchezo ŝ napjatej ředŝbliwōŝcŝu ŝtoru pšchepytowaŝe. Sa ŝo pšchi ŝebi praŝchach: ŝchto dha tōn muŝik na ŝchtomje w mērzū pyta? Ničŝo napŝane na ŝkorje tola njeje, ńo by jo wucŝitacz mohł, a ŝlote pacŝeŝki tam teŝ ničtō ja ŝtoru natŝaf njeje, ńo by je namaťacz chŝyl. Duŝ pšchŝtupiwŝi jeho ŝtromjach a ŝo jeho wopraŝchach, ŝa čŝim dha tu na ŝchtomje pyta. „Sa pijelzami“, bē wotmolwjenje. „Te pať ŝu tola w řēzy ja kamjenjemi“, ŝnapŝečŝiwich ja, „na ŝchtomŝ kaŝycŝ hiŝeŝe nawukle njeŝbu, wŝchafō ryby teŝ hiŝeŝe kaŝ wewjerečŝi na hałoŝach wokōlo njeŝtafaju, khŝba ŝo ŝuŝcheneho jerja na hałŝn powjēŝnjēch, ńo by ŝo tam bimbal.“ „Prawje maŝch, luby „Pšchedženako“, ŝe ŝwojim ŝortnŝwym ŝłowom“, muŝik wotmolwi, „a tola mam teŝ ja prawo; pšchetoŝ pijelzy ŝu tu na ŝchtomje. Wucŝeni te male ŝwē-rjatkā ŝ lačŝanŝim a grichŝim mjenom mjenuja, a ŝebi myŝla, ńo je ŝ tym ŝchto pomhaue. Sa te male waczŝi teŝ ŝnaju a teŝ wēm, ŝchto ŝchodŝa. Mjeŝhu je ŝchto ma wuŝŝazaju, ńo ŝchtom hinje a ŝ tym ŝu bōrŝy hotowe. Eŝu potajŝim ŝa ŝchtomŝ to, ŝchtoŝ je pijelza ŝa čŝłowjeka. Čŝłowjek pijelzu wotŝchŝaŝe, ŝchtom pať to njemōŝe a duŝ na nim ŝŝazaju, hacŝ tam hiŝeŝe ŝchto ja ŝtoru je a naleťo ŝchtom wjazŝ njewubŝwa.“ „Ale“, mēnjach ja, „ŝu dha tute pijelzy haťle w naŝchim čŝaŝu naŝtaťe, hdyŝ tola naŝchi wōtŝojo wo ničŝ ničŝo wjedŝeli njeŝbu?“ „Te ŝu“, wón mje powucŝi, „pšchezo byťe, ale jich njeje telko wjele byťo. Přjedy bēchu wŝchudŝom řerŝi a čŝernje,

hdŝeŝ mējachu ptaczŝi hneŝda. Pŝaczŝi pať ŝa tutymi pijelzami na ŝchtomach pytachu a je ŝlojachu a duŝ naŝchi wōtŝojo ŝa nimi pyťaczŝ njetřebachu a mējachu na ŝwojich ŝahrodach lute ŝtrome ŝchtomŝ. Nětko pať mamŝ my ptaczŝu ŝluŝbu ŝa ŝchtomŝ čŝinicŝ — ale, to wjele njepomha. A wŝcho naŝche kaľfomanje a ŝherowanje atd. je pšchezo něŝchto poloŝeŝne — potom haťle budŝe lěpje, hdyŝ ŝmējemy ŝaŝo maľch ptaczŝkow, kōklow, ŝybow, ŝchēracŝkow, čŝerwjemŝch wopuŝchfow atd. doŝečŝ. Nětko mamŝ jenoŝ wrōble, ale te ničŝo njepomhaju, hacŝ ńo ludŝom do wina a do pšchēŝŝy khodŝa. Řerŝi trēbamŝ, mōj luby „Pšchedženako“. „Wēm, wēm“, pšchŝtŝajich ja, „ale ja je teŝ je jemje teptaczŝ njemōŝu; duŝ ŝoj twoje pijelzy dale a w boŝemje.“

ŝ tym ŝo wotŝalich. Ale te pijelzy mi ŝ hłowy njechachu. Eŝebi myŝlach: Čŝłowjek je teŝ ŝchtom, a ŝŝly lud je ŝchtom, a ŝwōjby ŝu hałoŝy a jednotlŝwi ludŝo ŝu hałoŝki. A tajki ŝŝly lud teŝ roŝeŝe — ale pijelzy njeŝmēdŝa na njōn pšchŝnōŝ, hewať je ŝ nim na tōnzu. Hacŝ teŝ na ŝchtomje ŝerŝŝcheho naroda ŝane pijelzy njeŝbu, kotřeŝ ŝ njeho najlěpŝchu mōŝ wuŝŝazaju? Chŝzemŝ hladaczŝ, hacŝ nihdŝe na nje njeŝtorčŝimŝ; ja mam ŝa to, ńo doľho pyťaczŝ njetřebamŝ. ŝ přēnja ŝu to lichownŝŝy. Lichownŝk hlada, kať ŝo ŝ ŝwojemu woporej bliŝi, jeho narēčŝi, ńo ŝebi wot njeho poŝečŝi, a ŝ tym ma ŝwōj wopor w ŝwojich paŝorach. Wŝŝoka dať je tōn ŝchtrŝf, kotřŝ wón jemu wokōlo ŝchŝje ŝdŝernje, a doľho njetraje, dha ŝo wbohi čŝłowjek hospodarŝŝy wudycha t. r. wón dŝe proŝchētkhudy je ŝwojeho wobŝedŝeŝtwa a hlada, hdŝe ŝebi khłēba naproŝy. Tajŝich lichownŝkow ma na pšchŝllad Galizŝŝka w bohatej mērje. Eŝu ŝ wjēťcha haj nimalē čŝŝeŝe ŝidowŝkeho rodu a ŝŝazaju na ŝamoŝenju wboheho luda. A wbohim tam bydlazŝm Polakam ŝu ŝo najpřjedy liŝchŝili. ŝu jim palenz, plāt, řudobje a druhi čŝapor pšchēdawali a jich narēčŝeli, ńo na mēŝe njeplaczŝachu ale poŝdŝŝcho; potom ŝu ŝe ŝwojim wo pšchēŝ mēru wulkū dať powjēťchēnym ŝlicŝbowanjom ŝaŝo pšchŝŝli — a bōrŝy mējachu ŝŝly rjanu ŝiwnoŝeŝ w rakomaj. Wbohi galizŝŝki lud ŝo nětko jenoŝ ŝa ŝwojich lichownŝkow dŝēje w počŝe ŝwojeho woblicŝa. Teŝ w Eserbach roŝeŝeŝe pšchēd něŝchto čŝaŝami pšchēŝa ŝa lichownŝkow. Nětko pať ŝu ŝakonje jim jich doľhe paŝory trochu pšchŝřēŝade a Řeŝŝeŝenŝe towaŝtwa, kotřeŝ kōŝdemu rōdnewmu hospodarŝej rade poŝečŝa, ŝu lichownŝkam khētro wŝŝoki plōť ŝchŝahnyťe. Tola pať hiŝeŝe tōn abo druhi Tunkeŝ Motŝ abo Tepleŝ Hanŝ, kŝ na ŝane waŝchnje njecha, ńo by řuŝod ŝhonŝl, ńo ma hiŝeŝe něŝchto malo doľha na ŝiwnoŝeŝi, radŝcho lichownŝkej 6 procentow do khłamy čŝŝŝnje, hacŝ ńo by Řeŝŝeŝenŝkemu towaŝtŝwu 4 procentŝy dať. Čŝŝeŝe bŝes hłupŝch ludŝi wŝchaf ŝenje njebudŝe, a duŝ ŝmēja teŝ hiŝeŝe w Eserbach přēnje

pijelzy „lichownizy“ pischezo něscho ja džěło a něscho rjanjch toleť do móschnje. Próza pak by ƚo pla-
cziła, hdy bychy ƚo wjeŋnjenje wo to stariki, hač je
scho wo wŋy tajki wopor lichownika, ƚo bychy jemu
i nuŋy wupomhali, a lichownika tak wotŋchajŋi. Hdyž
lichownik ƚwój dobyť wo wŋy ŋhubi, teho dla hiŋchje
hlodu tradacž njebudže. Lichownik je žurf, kiž ma
domach lubłow nahromadžennyh na wjele lět.

Nětko pak hiŋchje hórŋchu pijelzu ŋnaju, a ta
je palenz. Žana móz na ŋemi njenacžini telto ŋchody,
kaž tuta juča. Wóh je rozku ŋtworil, ƚo bychy ludžo
khlěb i njeje měli, a wón bėrnám abo kulkam roŋež
dawa, ƚo bychy je ludžo ja jědž měli. Ale ŋcho
ludžo i tutjch Wozich darow panzaju? Palenz. To
je picže, wo kotrymž móhl ƚebi myŋlicž, ƚo je ŋy
duch ƚam cžlowjeka je hotowacž nawucžil. Něscho
palenža wŋŋať wěŋeje ničzo njeŋchodži, ale pomhala
nihdže na žlym žwěčeje ani kapka palenža njeje.
Tak rucže hač pak ƚo ŋcho na njón nawucži, po-
tom wón ŋchodži; najprjedy mało, potom wjazy a
ŋčónčnje cžlowjeka wo wŋŋo pŋchinježe. Pischezo ƚo
praji, ƚo palenz móz dawa. Haj, tón a móz dawacž;
wón drje cžlowjeka do wěŋteje roŋhorjenoŋeje pŋchi-
nježe, ƚo cžlowjek nětko bjeŋ teho, ƚo by to wjedžil
a cžul, wŋchě ƚwoje poŋlenje mozy napina, a tak
ŋnano na khwilku wjazy dokonja, ale ja khwilku
pŋchindže wotpjatoŋež, a cžlowjek je cžim ƚlabŋhi.
Tež ŋtroweho hiŋchje palenz niŋoho ŋežinil njeje, tola
tyŋazam je ŋtroweje rubil. Šterŋcho by „Pŋchědže-
nať“ ŋadlu wjelka ja paŋtyrja dať, hač khoromu pa-
lenz ja lėkarŋtvo. Wŋŋitzy lėkarjo ƚu tež nětko na
tym, ƚo khorjym palenz, haj tež pivo a i džěla tež
ƚamo wino wotradžuja; niž panzane a kiŋane, ale
kaŋtež je Wóh je ŋtworil, tajke ƚu Wóže dary naj-
ŋtrowiŋche. Šcho móže nětko palenz i polow ŋežinje?
Šnaju polo, totrže je něhdy pŋŋi pŋchepytanju ŋemje
dla dawkow do 2. kłaŋy pŋchijechlo, potajkim najlėpŋche
polo. Njane žně bėch tam pŋchezo wuhladať. Rožka
tam ŋtejeŋche, kaž ŋežina a kloŋy wiŋachy na ŋtwjel-
zach kaž ŋchmėkowwe hable na hałofach. Wěŋche loŋŋt
na tajke plody hladacž. Wo něscho lětach pak bė
tam wŋŋo hinasche. Naŋymu hač do ƚameho ŋa-
mjerŋnjenja žadny pluh na rolu njeŋchindže, hno-
jowe hromadki bėchy rėdke, ƚo bė lėdma wot jeeje
k druhej widžecž, a malke, ƚo ƚo žana myŋch jady
njeje ŋthowala njeby. Škul a wóŋty w nalėcžu tor-
hač, na to ƚo niŋtů na polo njeŋwėri. Ščónčnje
by pyr i knjeŋom w ŋemi nutŋtach a wŋŋche ŋemje
kojczijanz a druha trawa, a ržane kloŋy bėchy kuŋche
a próŋdne. Šcho dha bė tajke pŋchemėnjenje pŋchi-
njeŋto? Wobŋedžer bėŋche ƚo do palenža dať — a
tůžda wnpita ŋchleńcžka bėŋche na polu widžecž. Ru-
njež wobŋedžerjeje do ŋhije bėži, dha tola žyke polo
ƚobu ŋpali; pŋchetož wobŋedžer je nětko ƚedžer w
forczmjje ale žadny džėlacžer. A runje tajke pŋche-

mėnjenje dokonja palenz nad žlym domom a dwo-
rom. Palenz wodži kruwy i hróžow a žane wjazy
domoj njeŋchiwjedže, palenz torha žyhele i tčėchi a
žane wjazy na tčėchu njeŋowjeŋcha. Palenz roŋbiwa
woŋy a žane wjazy njeŋorjedža. Palenz woŋy pje-
njeŋy i domu — ale niž na dať — a žanjch wjazy
njeŋwėrėži. Palenz je ta woda, kiž cžlowŋke ŋbože na
cžokmiku prječž woŋy, ale žane njeŋchiwjeŋe. Wėpje
je, ƚo cži dom a dwėr paduŋŋi wurubja, hač ƚo ƚo
do palenža nawucžijch; pŋchetož pŋchėŋ palenz žadny
rubježnik njeje — tón wuzyza žyke lublo.

A ŋcho hable palenz i cžlowjeka ŋhotuje! Pŋŋchne
a ŋtrowe a luboŋne džėcžo pŋched woltarjom klecži,
hdyž je ŋchule wuŋtupiwŋŋi ƚwój ŋchėžeńŋŋi ƚub wob-
nowi. Najlėpŋche pŋchedewŋacža pjełnija wutrobu, naj-
rjeńŋche myŋle ƚu we hłowje, pobožnoŋež je jecho
pŋcha, rt je njemomaŋany i hroŋjymy ƚłowami. Wóŋŋt
je, na tajke džėcžo hladacž. Lėta ƚu ƚo minje —
duž mota ƚo wječzor i forczmy cžlowjek domoj, ƚa-
ruje a ŋeli, ƚo mohla ƚo ŋemja pŋchepadnyč, draŋta
je natorhana, woblicžo wopukle, pŋched domom ƚo
do blóta cžiŋje, womaŋany ƚo ŋhraba a ŋčónčnje
ƚo domoj namka, kaž wŋŋať tež ƚwinjo ƚwój khlėw
namka, a ƚmorcži tam hač do ƚwėtkeho ranja. Džėcži
ƚo boja pŋched tutym cžlowjekom a ƚo jecho hańbujja
a tola je wón jich nan, mańdželŋta wŋčėdnje i nowa
woplaťuje, ƚo je ƚo pŋched woltarjom i nim ŋwjaŋacž
dala a ma pŋŋi nim helu ƚamu a jecho tola pŋche-
mėnič njemóže; ŋamóženje ƚo pomjeńŋchuje, cžėŋni
pŋchecželjo ƚo jecho ŋdaluja. ŋemŋŋi wjazy njelhodži,
tam wŋŋať ƚo jemu ƚwėdomnje budži, duž radŋcho
domach wostanje. Žemėcže džėło je pučž do forczmy.
Ščónčnje na khorolozžo pŋchindže a tam leži huŋjenny,
khlaby, a kaž hoŋdže do žiweho mjaŋa točži ƚo jemu
i bolofėžu ta wėŋtoŋež do wutroby: ty ƚy ƚo ƚameho
na cžėle a na duŋŋi ŋaŋyl, ty ƚy tym ƚwojim wŋŋo
ŋbože rubil a nětko cžaka na tebe Wóže ƚudjenje.
A ŋcho bėŋche tutón cžlowjek? To bėŋche to džėcžo,
kiž w ƚwojim cžaŋu pŋched woltarjom kleczeŋche, lu-
boŋne na pohladanje. A hlaj — palenz je ƚo tak
pŋchemėnil. Woprawdže, hdy by ty wolicž durbjal
— pak do lawoweje jamy padnyč, pak do palenža
ƚo nawucžicž — dha njemyŋil dolho, a wuŋwol ƚebi
lawowu jawnu, a by tam tež ŋto lawow bylo. Tak
roŋtorhačž tebe lawome juhy njemóžeja, kaž cže a
twoje ŋbože palenz roŋŋhartuje. Duž, lubi Šserbja,
ničzo ja ŋlo, ale, kohož to nastupa a trjechi, wot-
ŋchajcže tutu pijelzu palenzpicža a wy budžecže ŋchom,
kiž rjenje roŋeže a ƚo ŋeleni a kėčjeje a ƚwoje plody
pŋchinježe w prawym cžaŋu.

Palenz pak ma mlódschu ƚotru, kiž ƚama wjele
khanŋŋcha njeje, dylki wona — a teŋ ƚotŋi rėkaju
„ŋharty“. Žemėželŋŋi lud je we wŋŋelafich wėzach
najdale pŋchijchoł. Wón ŋnaje tež ƚwoje dobre wo-
ŋchewjenja. Njedželu dže dwójzy kėmŋŋi, wječzor

wostanje domach. Bo džele pyta swoje sabawjenja w hrach na sáhrodže, hdžež bal mjetse, abo so na podobne wachnje sabawi. Al takse sabawjenje je strome a czechne a pomha wjazy, hacž schodži. Kak pač so wšchelazy pola naš po swjatoču sabawjecž pytaju? Do korcžmy džeja, jstwu polnu kura febi naturja a nětko tharty plazaju. Haj, hdy bychy tam pšchi farancžku piwa febi to a druhe powjedali, so by jedyn wot drugeho schto nawuknył, dha by so to pošluchalo. Ale ně, tharty dyrbja won, a nětko so plaza a plaza. Hodžina po hodžinje sańdže — ale so dale plaza — a kóžda hodžina dže potom wot šwětleho dnja prjecž; pšchetož tu potom hracžk na- fajtra pšchepi. Jedyn toleť po druhim so šhubi — ale so dale plaza. Sene hněwne słowo po druhim so wurěči — ale so dale plaza. Korcžmar by rad so lehnyčž schoł a by najradšeho wšchěch hracžkow se jstwy cžihnył — ale dokelž je na warbu potasany, dyrbi febi hracžkow dla swoje spanje pšchikrótičicž — ale woni dale plazaju, kaž bychy hacž do kónza šwěta tam šedžo plazacž chzyli. O, kak to tola wo šamóženje, strowoščž, rojom a šbože dže. Nób so pšchepšyda, a wodniwo knješ hracžk do džela njeje kro- schjita hódny. Dokelž jemu myšle na hracže džeja, wjazy tak na swoje hospodarštwó njemyšli, pšchetož ničtó wšchał njemóže dwěmaj knješomaj šlužicž — a duž dže se wšchěm po horje dele. Wšěcže steji na wšchelatěj papjerje wjele hlupeho a schtódneho napi- šane — ale najschtódnišche tola na thartach. Al tharty do ruki bracž — to by „Pšchedženal“ kóždemu wotradžal. Na te schlěncžki, hdžež so jedojte krjepki nutšach, haptykar tšičižiki napišche, so by kóždy wjedžil: to so jedojte krjepki, kiž móžeja cžělu se- schtódžecž. Hdy by po „Pšchedženaku“ schlo, dha by na kóždej schlěncžny palenza 1000 schižow a na kóždej tharče 10 schižow štało, pšchetož wjele wjazy hacž jěd, šschkódži palenz a tharta. Rtharty so druga pijelza. Lubi Šserbjo, ničso sa šlo, ale to šami widžicže, so so i thartami šbože njetwari. W lote- riji hracž, drje njeje tharty hracž — ale ničso wjele mudrišche tež njeje. Čžlowjeł ma pšchezo nadžiju na wulki lóš, pšchi tym swoje powoňanje šanjeccha — a wulki lóš tola ženje njepšchindže — pjenješy pač sa lóš so pšchezo šwudawaju. Šomyšleče febi tola: kraj bjerje dawł, kiž wjele milijonow wucžini, i kóž- deho cžehnjenja, a to je prawje tač, so kraj hracže we loteriji počěšuje, agentojo dadža febi swoju prózu rjenje šaplacžicž, duž tola wjele sa dohycže wysche njewostanje. Wot dohycžow pšchindže nětko nimale najwjetšchi džěl na wulki lóš, kiž jenož do jeneje ruki pšchindže — a to wšcho maja hracžzy nawdawacž. Še džim, so so tola pšchezo hišcže tajzy namašaju, kiž takle pjenješy i woknom won mjetaju, kaž so w domje w thamorje a šchimi žadyn rum wjaz sa nje njebył. Radšeho noscže je na dan,

hacž do loterije. Tež loterija je pijelza, runjež wšchał tež šobu najnjeschtódnišcha.

Ale „Pšchedženal“ inaje hišcže druhu, nje- nužy njepokojoščž.

Sunu džěch pšched domom nimo, kiž i boča wšy na jedlowu horu šlehnjeny ležješche. Wofna běchu cžište, rózicžki na woknowych desach štejachu, šcžěny běchu i hrijadow šhotowane a rjenje barbjeny, wšcho w najlěpšchim rjedže a mala šahrodka potasowasche teho runja, so tu pilna ruka džela. Š wotewrjennyh woknow kincžješche mužški ale rjany nižny hłóš; mlody muž špěwasche febi tón špěncžki: „Mjana Lu- žiza, šprawna pšchecželna“. Dokelž i dobom šly- schach, so nutšach tkalški stow džela, a so je špěwat tkalž, šastnych do jstwy a běch bóršy i pšchecželnyh mužom w roščěčowanju. Widžach, so bė wjepeły a šbožowny. Woprašach so jeho: „Kelfo dha pšchi tkanju na džěni šašlužicže, hdyž tola wěm, so tkalžam wjazy jara njepłacža, tak dołho hacž so tkalške fa- briki wunamafane.“ „Mało doščž“, wotmolwi won, „a hdyž chzu něščo pšches hriwnu mēcž, mam so hižom khětro gratu pšchimacž. Ale džak budž Wobu, so tola mam, schtož trjebam sa so, sa swoju žonu a sa dwě džěšcži.“ „Al i tym“, rjeknych, „došahacže a macže wšcho tak w rjedže a ježe šbožowni, a na bohatyh a wyschnoščž njepšwaricže, hdyž tola murjeť, kiž šwój toleť nima, runje dobry t rjećam njeje, a měšcžanški šfabrikat, kiž toleť nješašluži, sa džěni sa 10 toleť na wyschnoščž, na šwojich knježich, na wšcho cžlowjełstwo a wšchón porjad šwarjenjow nacžini? Kak dha je to móžno?“ „Haj“, mēnjješche tkalški mišchr, a se šwojim džěłom troščtu pošasta, „ja wšchał mało šašlužu, ale ja mam hamork. Šhdyž i tuthy hamorkom na pjenješč dyrju, dha mam i njeho 2 pjenješčaj, a dyrju i nim na 1 hriwnu, a pošladam šašo na nju, dha štej i jeneje hriwny dwě hriwnje nastalej. Duž so to cžini a ja mam, schtož trjebam.“ „Ale“, so džiwajo so jeho woprašach, „to je tola kusčarštwó, wasch hamork; i wotkal dha jón macže, pošacže mi jón. Tón bych tež trjebał.“ „Čžicže rad“, mēnjješche so šmēškajo tkalž, „tutón hamork rěka »špokojoščž«. Dokelž šym špokojoš, trjebam sa jědž jenož poloju teho, schtož drusy, teho runja sa draštu a druge wězy. Dokelž šym špokojoš, so mi domach lubi; duž njeshodžu wjele tam, hdžež so pjenješy wotbydu, ale hładam šwojeho džela, hla- dam swoju šahrodku a swoje pótko. Tač, město so drubi sa džěni 20 up. pšchecžini, febi ja 20 up. pšchi- warbuju. Al to wšcho cžini moja špokojoščž. Še lěto wokolo a njepokojošny šfabrikat by mi swoju mó- šchěni pošalał a ja jemu moju, dha by so pošalał, so w mojej wjazy pjenješ tčži, hacž w jeho. Al to wšcho cžini špokojoščž. Njepokojošny nima po šwja- toču a njeđželu žaneho bycža domach, ale wšcho jeho cžěni a cžehnje won do druhich domow, hdžež so

towarščojo, hdžež je sčto widžecz atd. S wonkach doma pak ſo móscheſt runa pſtrowemu czaſnikowej; kaſz ſ pſtroweho czaſnikoweje hornjeje ſchlenzy ſo pſchezo pſt ſhpa, doniž njeje wſchón wubežal, tak ſo teſz ſ móschnje teho, kotrehož domach njeczepi, ſpochojny je pak domach a ſebi ſwoje pjenjehy wobſhowa. Teho dla wuczi teſz ſwjate piſmo: Wulki dobytk pak je, ſchtož bohobojajny je a doſež ma na tym, ſchtož jemu Bóh dał je, a teho runja: hdnyž pak my žiwnoſež a draſtu mamy, dha my ſpokojom ſmy.“

„Sm“, rjeknych na to tkalzej, „wy ſeže mi dobru wuczbu dali je ſwojim hamorkom. Tutón hamork ſpokojnoſeže chzu teſz druhim pokafacz, njech ſebi jón kupja, ſo bychu ſbožowni byli. Al to je wſte, ſchtož ſym pſchezo prajil: Njeſpokojnoſež je pijelza, kiž wjele ſboža rubi.“

Haj, lubi ludžo, njeſpokojnoſež je ta ſchtwórta pijelza. Njeſpokojny Abjalom je ſo trónny ſwojeho nana pſchimal. Al ſchto dha potom mjejeſche, hdnyž ſa ſwoje wloſhy wiſajao na ſwojim wyſokim ſchtomje ſo wukrawi? Njeſpokojny byn dže ſe ſwojeho nana herbſtwom do zuſby. Sčto dha potom wonkach mjejeſche? Ani ſłodžiſtnow ſo najleſež njemóželche, a domach, hdžež ſi ničim ſpokojom njebe byl, beſche tola najlepſchu jedž a draſtu meł. Tak hiſcheže dženka njeſpokojnoſež nekotrehožkuliz wo wſcho pſchinježe.

Młody njeje ſpokojom ſ ratarſkim dželom, czehnje do meſta, ſaſtuzi wjazy, pſcheczini hiſcheže wjazy, da ſo wot ſnych towarſchow do wſchých hřechow ſawjelečz a wróczy ſo khudy a khory domoj abo ſdychuje ſa ſawrjehny mi jaſtwiny mi durjemi. Nhežlat njeje ſpokojom je ſwojeje khezku, czehnje do meſta, hraje wobſebneho, a wſcho je bórsny pſcheczinjene. Dželaczet nima mſdy doſež, duž dže do „czetwjehych“, pije ſi nimi, ſwari ſi nimi na wyſchnoſež a na Boha a bórsny je hotowa — lidwora. Duž wottſchajz pijelzu njeſpokojnoſeže a budž ſpokojny. To je ſterſcho móſt k ſbožu.

Wjazy tajkich pijelzow wſchal bych hiſcheže wjedzał. Tola, ſo ſo na jenu pſches druhu njeby ſapomniło, njech je na ſpomujehych doſež. Swuberaječe ſebi te je ſchto ma ſerbskeho ludu; potom by tutón ſchtom hiſcheže rjenſcho roſtł a težel. Duž neſto w božemje a niežo ſa ſo.

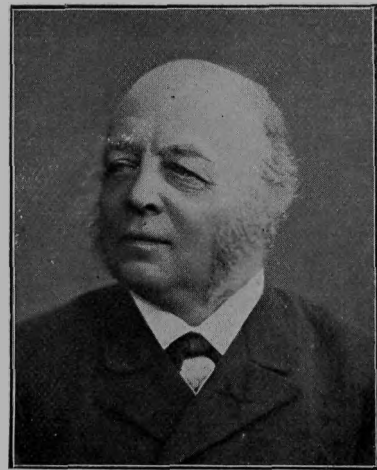
Wuczby ſa ratarſja.

Sapibuj wſcho. Skotej dawaj wſchédnje kól. Njerjad na polu je paſmo rubježnikow. Czitaj hoſpodarſke knihi. Szadz kóžde lěto neſotre ſchtomy. Njepodpiſaj ženje žadyu wechſel. Staraj ſo ſa hnoj na polo, ſo njeby hlodu tradało. Barby ſu tuńſche, hacž nowe deſki. Szuj jenož dobre a wubrane ſymjo. Hdnyž ſa ſwoje ſyno žaneje lubje nimaſch, budže twoja móscheſt bórsny dđerawa. Daj butſe dobru barbu,

prjedy hacž ſi kruwy pſchindže. Hladaj ſa tym, ſo ſo hnoj na polu bórsny roſtka a ſawora a hevat berje ſwodžewa. Wſchón grat mej pod krywom. Serſawz a hnicže jemu wjazy ſchfody nacžini, hacž hdnyž jón trjebaſch. Dželaj ſi wotewrjenej hlomu. Czijoſež je najwadžniſcha wěz: mej czisty grat, czisty dwór, cziste pola, czistu hródž, czisty powétr, cziste ſymjo, cziste korta, czistu wodu a — czisty ſwědomnje. Tute wuczby ſu wjazy winojte, hacž tuna ſlota.

Roſhlad w kwěće.

Sakſki lud mjejeſche ſaſndžene lěto woſebity kwjedžen; pſchetož 23. haprleje kwjeczjeſche jeho lubny kral Albert 25lětny jubiley ſwojeho kralowanja a ſwój 70. narodny džen. Wulke počezježowanje ſta ſo jemu pſchi tej ſtkadnoſeži. Tež Szerbjo bechu tam ſi rjanej deputaziju młodych knježnow w ſerbskej draſeže, kotrež na kralowe žiwjenje ſo počahowazy jara rjany ſpew wot Wóſſlicauſkeho fararja knjeſa Waltarja, neſto prěnjeho pėknjerja mjes Szerbami, pſchednoſchowachu. Na ſwojeho krala je zhył ſakſki lud horby; pſchetož tajkeho ryczerſkeho muža, tajkehož je ſo wón wot ſwojich młodoſtnych lět ſem pokafal, bórsny ujenamaſch. Hižo pſched 50 lětami je w Szleſwigu jaſto młody lieutenant ſjewil, ſo ryczerſka

**Wſchſchi dwórſki předat D. Meher
w Draždjanach †.**

krej w jeho žilach beži. Tež je naſch kral Szerbam pſchezo pſchihileny byl, wot ſwojich młodych lět ſem, hdžež w Budyſchinje pola njebo k. Szmoletja ſerbski wuknjeſche, hacž do ſwojich wyſokich lět, a wón wſchal je w czežkich a wjekełnych czaſach pſmał, ſo Szerbjo ſwojemu kralaj ſwěrnocž dđerža.

W lěče 1897 naſymu ſhubi ew. lutherſka ſakſka

krajna zyrkef swojeho prěnjeho duchowneho, wyschjscheho dwórsteho předarja D. Meyera w Drezdžanach psches nahlu hujecž. Hjščje wodnjo běšče w konsjistor- stwje strowy a czerstwy pschi wuradzowanju šo wobdžělil a wječor wotwoła jeho Böh k žebi. Na jehoměsto bu D. Ackermann powołany.

Sšerbjo pak šu swojeho najhorlwišcheho wótczinza šubili, šararja D. Smišča. Nahle bu 12. dež. 1897 po požohno- wantym džele wotwołany. Bóršy po nim wušny rěčnik Mořak Kłohopólski, w šwojich mlodych lětach horliwy Ššerb, kž běšče tež ruskeje a czeškeje rěče derje šnajomny, w pošlednich lětach pak do šwojeho rěčnišeho džela šaplecženy, šo ša prózo- wanja ša Ššerbowstwo žaneho cžaka wjšče njewosta.

S **němskeho kžezorstwa** ma šo wušbėhuyčž, šo mějachmy 16. junija wólbny. Wólbny šu šašo šozialdemokratow města pschisporjale, hewak je wšcho na starym wořtalo. W Lubijškim wofrjėku mamy šo jenož Ššerbam džatowacž, šo tam czer- wjeny njedobu ale konserva- tivny. Wojošč pschėd czerwje- nymy počžina pschėzo bóle ša- ložena byčž, pschetož, hđhž tak dale pónđže, kaž dotal, šmėja woni škónčnje wjščšinu w šejmje. Nadžiomnje pak tak dale njepónđže, ale ludžo šo dohladaju, šo tola tym štaranje wo krajne šbože njemóžejja do rukow dacž, kž chžedža wšchon krajny porjad š krejš- lecžom powróčžičž.

Šapocžatt augusta wumrje wjėrč Wismarł. Šeho wulke šašlužby wo našče kžezorštwu šu šnate, šo je dale wopřkacž njėtrjebamy.

Němski kžezor je do Jerusalema pučžował, pschewodžany wot šastupjerjow wšchėch ewangelskich zyrkwinskich wysch- nosčžow.

Sšušodna **Rakuska** bu wot czežkeho njelboža potrjėchena. Awštriska kžezorka bu w Wenše, hđžėž š malym pschewodom pschėbywajše, wot italskeho anarchisty Lucichjinija š wótrym nožikom škónžowana. Tuta šnjeni tola nikomu žaneje šchivody cžinila njebė,

bėšče pschi tym w šwojim žiwjenju jara wjele czež- keho najšoniła, tak šo něšto šwoje pošlednje šeta hjes pschėštacža želešče, a tola ju anarchistu nadpadny a škónžowa.

Anarchištojo šu ludžo, kotřkž chžedža bohattyh škónžowacž, hđžėž a hđhž šo jim najlėpje hđžji, šo móhli potom šami kñejčičž. Šdy by šo jim šwobodna wola dala, by to runje tak bylo, kaž hđhž bychu šo do města na hašy lawy a tigry a mjedwjedže se šwėrženja wupuščėžile. Wšordowanje by naštalo, šo bychu na hašach bóršy haty cžlowiškeje křwje štale. Na- džiomnje anarchistam bóršy wótre pašory trochu pschirešaju. Šewak běšče ja Awštriku tež czežke šeto dla wojowanja Ššlowjanow š Wěmžami. Tola pak je nadžija, šo škónčnje rumoprawdošėž naštanje, šo je- nemu narodej to šame prawo šo špočžji, kotřėž druhi narod wužywa.

S **Ruskeje** šmy wješele mėrwjškanje šlyšcheli. Włody zar je šo š pišwom na wšchė wyschnosčje wobročil a prošyl, šo by šo ššėd wšchėch mozow wotdžeržal, hđžėž by šo pomėrne wotbrónjenje wšchėch mozow woššamklo. Tala wėž wšchal by jara dobra byla, ale je njemóžna; pschetož hđhž budžejja šašo hotowa a derje budže, hđhž tajki ššėd žaneje wójny njepšchijėše. Trajazy mėr budže halle kñejčičž — w njebje- šach. Šewak Ruska pod mudrym mlodym žarom wšchudžom postupuje a Wšiska je po prawom hižo Ruska pro- vuzja. Nam móže to prawje byčž, šo Ruska šo k ranju wupšchėštrėwa, dha š njej na našchich mjėšach žaneje šwady njemėjemy.

Amerika a Ššpanijska štaj wulke wojowanje dla škuby mėlej. Přäsidenta Kinley se šwojimi ministrami je prawy wotomik wušwolil, Ššpanijsku k wójnje nušowacž. Šeho general běšče Dewey, šchpanijski pak Montojo. Šral w Ššpanijskej je ša kotřehož jeho macž Christina

Alfons XIII., šchpanijski šral.

Admiral Montojo, šomandant šchpanijskich šodži.

knjezerstvo vodži. Dokelž Španiska žanych kmanych kódzow a fanonow njemejsche, bē wot spoczatka wuczinjene, so we wójuje podleži. Wozazy hū to hwoje činili, ale na tnyh hubjennyh wódných karach bjes kmanych fanonow bēsche jich smužitosež podarimo.

S tym je Španiska, kotraž psched 400 lētami wrenje hušle w Europje hrajesche, s wultomozow wuczijnjena a budže nětko hladacž dyrbjecž, tak sažo nekak k mozam pschindže. Kolonije je šubila a w hwojim čašu wo Španiskej refasche, so w tym kralestwje so hłónzo ženje nje-

thowa. Tak sahdže jedyn lud a druhi so na wječich nahladnošče dobydže, runje kaž žolmy so sbehaju a so sažo lehaju.

Franzowšla ma tež hwoje boloseže. Žida Dreifuša, něhduscheho wojeršteho wyšchfa, hū s njeprawdū krajneho pscheradžjenja winowateho spósnali a jeho na dalotu kupu do jaštwa wotwjedli. Nětko njewjedža, hačž bychu jeho wudženje s nowa pschephtali abo niz, dokelž tola rad pschidacž njechadža, so hū njeprawje hūdžili. Pschi jeho hūdženju hū pak wšchelazy wojeršty wyšchichi falschowane pišma trjebali a, so bychu jene falschowanje swodžewali, hū sažo druhe falschowacž dyrbjeli, kaž wšchaf pschezo jedyn hrěch druhi porodži. Duž njewěmty, šcho s teho ja Franzowštu nastanje. Měr wšchaf tam džeržecž njemóžeja, Franzowšam njeje deže, khiba hdyž s bitwycěžow kóždy džeti nowu powjescž dostanu, so tole sbože sa dolho wjazy meli njejsku.

Jendželsta je w Afrizy wulke dobyče činila a derwischow do čžista sbila, tak so je nětko raššcha položa zykeje Afriki w jendželstich rukach. To wšchaf ničžo wo to njeje; pschetož lēpje pschezo je, hačž so tam čžornuchi abo turkowske čžrjōdy knježa a wšcho čžekne kublanje sadžewaju.

Wo druhich krajach njeje wjele noweho pišacž. Smužity Andree, kiž čžyšche w powětronje hewjerny pol wohladacž, je wěšče hwoju throblosčž se hmwercju wot-putucžicž dyrbjal. Najštericho je hō do morja hūnyl a tam hubjenty kónž wšaf.

Tak hō sažo Tak hō sažo šchērokeho hōwēta do našcheje Lužicy wróczny. mjenujazy nowy hērbiski Macžicžny dom. Wón je pycha zykeho Budyšchina a budže hōdne hrijedžičežo hērbiskeho naroda. Tola hiščeže dotwarjenty njeje a smēje hō druha položza w blížichim lēče pschistajicž. Duž je nusne, so Šserbjo pschezo dale pjenjesty sskladuja sa rjany Macžicžny dom. Dokelž Macžiza Šserbifa niz jenož hērbiskemu narodej hūzi, jemu jeho rēcž šdžeržecž, ale hō tež wo šdžerženje nabožiny mjes ludom prózuje a dobre schulste knihi, čžitanki, biblište stawisny atd. čžišcheci, je tež wēž Macžicžneho domu wopravdže Bohu spodobna wēž a prózowanje Macžizy Šserbiskeje je po prawom to hame, šchtož hewaf šnutschowne mišionistwo rēfa. Šchtož teho dla dar ja natwarjenje Macžicž-

Präsident Mac Kinley se hwojimi ministrami.

so šchērokeho hōwēta do našcheje Lužicy wróczny. Tu mamy něšchto, šchtož hiščeže ženje meli njejskm, mjenujazy nowy hērbiski Macžicžny dom. Wón je pycha zykeho Budyšchina a budže hōdne hrijedžičežo hērbiskeho naroda. Tola hiščeže dotwarjenty njeje a smēje hō druha položza w blížichim lēče pschistajicž. Duž je nusne, so Šserbjo pschezo dale pjenjesty sskladuja sa rjany Macžicžny dom. Dokelž Macžiza Šserbifa niz jenož hērbiskemu narodej hūzi, jemu jeho rēcž šdžeržecž, ale hō tež wo šdžerženje nabožiny mjes ludom prózuje a dobre schulste knihi, čžitanki, biblište stawisny atd. čžišcheci, je tež wēž Macžicžneho domu wopravdže Bohu spodobna wēž a prózowanje Macžizy Šserbiskeje je po prawom to hame, šchtož hewaf šnutschowne mišionistwo rēfa. Šchtož teho dla dar ja natwarjenje Macžicž-

Admiral Dewey, komandant amerikanškeho kódzštwa.

hū dobyli. A

neho domu da, dobru kšchescžijansku wēž podpjera. Wōh dal, so by bōrny zyly Macžicžny dom stal a

Pšchedženaf s njeho jafu s dotwarjeneho domu wustupicź a do ludu ƚo podacź mohł!

Śla myłł nima radźenja.

I.

„Njenje je tola w lěšu. Ğdźež sčtomy ƚo selenja, Ğdźež ptacźki fiŋola, Ğdźež ƚorna ścacze, a rēcźki pluŋkotaju; tam bycź je radoŋcź. Njech bohacźny sa ƚwojimi łhachlemi ƚo pjetu a ƚwoje wino do ƚo lija a na mjehłich śtółzach ƚydaju — mi by ƚo to ƚmjercź woŋtudźiło; radicho chźł Ğiŋcze pod selenymi jėdlemi w rowje ŋahrjebany bycź, Ğacź so bych žiwu do woŋebnych iŋtwow, kaź ŋawrjenu byl. Ğaj, w lěšu je žiwjenje! Ğolla, Ğolla!“ takle młody Ğajnt w rjanym naletnym czaŋu w ƚwojim lěšu stejo ƚebi powjedafche. Pšched krótkim Ğakle bėŋche jafu Ğajnt mėsto Ğajnta doŋta a s nim rjane bydło, kiź woŋdate wot selenych łufow pŋchi rēcźny leźeŋche, iŋdalene wote wŋy, njedaloko wot młyna, fotyź wo- dźicźka cźerjesche. Bėŋche to młody iŋróŋny cźłowjeŋ. Cźerwjena barba na polnym wobliczu ƚwėdcźeŋche, so Ğajnt nimo sboža trjechil njeje, a rjana Ğajnta draŋta bėŋche ƚwėdł, so jeho doŋhody cźiŋcze Ğubjene njeŋŋu; pŋchetoz Ğhudy njemóhł ƚo wŋchėdny dźeń tajku rjanu draŋtu woblez. „Nėtko“, rjekny Ğajnt, Nėŋaf po nanowym mjenje, „chzu Ğicź, Ğacź njemohł Ğiŋcze nėŋcho Ğódne pod kulku doŋtacź“, a s tym ƚwoju blyŋczechatu ŋėlbu na ramjo cźiŋny, „jeno so njebych žanu staru žonu trjechil, pŋchetoz potom mam po ŋtarym prawje njeŋbože a mohł ƚo najlėpje ŋaŋo wróćicź. Duź do přėdka! tam ƚo ŋejeźta na prawizu winje nimo młyna a potom mje do Ğuŋcźiny wjedze, Ğdźež wėcze nėŋcho Ğódne s kulku doŋydu. Tola — wopravdze tamle stara žona mi napschecźiwo dze — duź w božemje dženŋniŋche sbože — najlėpje drje budze, so ƚo wróćn.“ Pŋchi tym ƚo wuhladana žónŋa bóle bližeŋche a Ğdźež ŋejeźta ƚo na lėwizu ŋwinje, wot tam bė žónŋa nėtko Ğajntej ƚwoje wobliczo pŋchjowobrocźila, so nėtko ŋejna, so njemėjeŋche staru ale cźiŋcze młodu žónŋu pŋched ƚobu. „To rėka sbože mēcź“, ŋhwaleŋche ƚebi Ğajnt, „to rėka pŋchewwatany bycź, mėsto ŋtareje ŋhlapawy młodu ŋnjeźnicźku, fotrejež ŋetkanje sbože ŋa Ğońtwu pŋchjineŋche. Chzu pał ƚo teź dźakowny wopokafacź.“ „I na mėcze poča kwėtki ŋchėŋpacź, aurikle a ŋijakti a pėtr- ŋlucze a nawajaf mały ƚnopcźk a chźniŋche jón ŋnjeź- nicźny pŋchepodacź, fotraź bė mjes tym jemu bliŋto pŋchjichła. Bėŋche niz woŋebna, ale pŋchjitojna ŋwo- blekana a ŋczejaze wobliczo Ğodzeŋche ƚo rjenje cźer- wjenomu bancźitej, fotyź bohate brune wloŋy Ğro- madu ŋwajafane dźerzeŋche. Kaź jėdla, tajta bė teź runa ŋroŋczena a brunej žiwjenja polnej blyŋczechatej wocźi pŋcheradzeŋchej, so w žiwym cźerŋtwym czele teź cźerŋtwy duch bydli. „Tu macze, czeŋczena ŋnjeźna“,

poča Ğajnt, jej róžicźki pŋchepodawŋchi, trochu kaź boŋafny, „tu macze, ŋchtoź wam ƚlucza.“

„Kał dha to mi ƚlucza“? ŋnapschecźiwi wona a ƚo naŋtaji, dale Ğicź. „Kwėtki ƚluczeju kwėtzy“, wotmolwi Ğajnt a pŋchija ju ŋa ruku, so by tak rucze njewotėchła. „So njeŋlucza, so ŋnjeŋ, kaź wy Ğcze, ƚo wo mje stara, a kwėtki teź njeŋŋym, ale Młynkež Ğanźta, a duź w božemje, a ŋtarajeze ƚo wo waŋch lėŋ, ŋnjeŋ Ğajnto, a niz wo mje“, a s tym ŋhwataŋche dale po ŋchczeźny runy pucź do njedaloko leźazeho młyna.

„Ğu“, bórbotafche Ğajnt pŋchi ƚebi, „to je po tajkim Młynkež Ğanźta, fotruź ŋchibatež piŋaf wczera na piwje ŋa ƚwoju njewjeŋtu wudawaŋche. Dale by ƚo ł njemu Ğodźila, kaź Ğdyž by ŋijaktu krowaje do Ğubny ŋŋnył. Wucźinjena drje ta wėz teź Ğiŋcze njeje, Ğacź runjež wŋchaf ŋchibał, kiź ludžom ŋbórzby naŋtaja a wŋchė druho piŋma cźini a ƚobu teź s pjenjeŋami liĞuje, Ğėtro ŋa pjenjeŋami wonja a budze bórny wėcze najbohatschi cźłowjeŋ. Tola Ğdyž ƚym ju nėtko Ğam widźal, ƚo mi njeida, so ta ŋchibatej do paŋlow polėje, a Ğdy by pucź ł paŋlam s lutymi ŋlotymi poŋŋpany byl. Tola“, poŋwari Ğajnt ƚo kaź ƚam, „ŋchto dha to mje stara. Njech ƚebi bjerje, kohoź chze, ŋa chzu nėtko na Ğońtwu. Ğallo, Ğallo, ŋultano, kėdźbu, so pytan, Ğdyž nėĞdze ƚornik wuleczi.“ Ğajnt woteńdze, ale runjež bėŋche na puczu młodu žónŋu trjechil, kiź po starej wėrje sbože wėŋte cźinjese, tola ani pŋŋchka njetsėli. „Dženŋniŋchi pucź“, s tutej ŋbórzbu ŋtupi Ğajnt wječor mncźny do ƚwojeje iŋtwy, „bėŋche po tajkim podarmo. Tón mohł se ƚwojeho žiwjenja wuŋchmórnycź.“ Ğacź bėŋche tutón pucź wopravdze podarmo byl? Bórny ƚo tole pokafa.

II.

Ğajnt mėjeŋche pŋchi ƚebi cźetu. Wona bėŋche jeho jafu dźečzo wotczechnyła a cźinjese jemu Ğoŋpoŋu. Wŋcho, ŋchtoź by jemu na woczomaj wothladala, to teź cźinjese; bóle macź ƚwoje dźečzo lubowacź nje- mőze, Ğacź wona młodeho Ğajnta lubowaŋche. Ta rano Ğnėdanje pŋchjineŋche a poča po ƚwojim waŋchju se ƚwojim młodym wujom wot tym rēcźeč, ŋchto je wczera cźinił. Ğajnt powjedafche wŋcho a woŋebje dołho wo ƚwojim ŋetkanju s Młynkež Ğanźtu rēczeŋche. „ŋnaječze ju bliže“, poča ƚo cźetu pŋaŋchecź? „Ğaj“, wotmolwi ta, „je pėkna, duŋŋna Ğolečta, ŋa- mđita teho runja, ŋchtoź teź žana ŋchłoda njeje, a po nanowej woli ma ŋchibał na nju jafu na nje- wjeŋtu prawo a kwaŋ budze bórny.“

„Ze to wėŋte?“ ƚo kaź Ğnėwny Ğajnt woprasha — a jeho cźeta poča na myłł pŋchjicź, so jemu tale wėz trochu ł wutrobje dze, a wŋa ƚebi pŋjódł na njeho kėdźbowacź, Ğacź wón ƚam wóćko na młodu Ğanźtu cźiŋnył njeje. „Wėŋte njeje“, ŋmėrowa jeho

czeta. „Tola, szto dha wo tym rěczecz? Pij hwbj ksofej, a dži sa lěbnymi džěłaczjerjemi hladacz, so bychu sferje něscho drjewa narějali; pschetoz hdyž nahladowať pōdla njeje, dha džěłaczjerjam piwa seršawi.“ S tym wotěndže se jstwy.

Wjeczor běche piwna bješada w hošćenju. W Żudiškej řu tať mjenowane řasty; to rěka, řchtož do jeneje řluschy, řazpiwa wřchěch, kofřiz w niřřchej řu a nima ř nimi řaneho towarřřtwy. W nařřchej řu řy „Řěřniřy“ pať běchu wořebni, burjo a řhěřřarjo runje tať mješ řobu rořdžěłeni, řař w Żudiřkej řtawy wřřelafřich řastow. Wořebni řyřdachu wjeczor w forczmje w malej řtwicřzy pschi řahrodže, burjo w řřennej a mjeřřřchi ludžo w řřennej. Řdždy wjedže, do kofrejeř řluschelche a w nej wjeczor řwōj řarancřř bruneho wuřřěbnuľ a řwoju řigaru wupachaľ. Do wořebnych řluschelche řajnt, lěřat, wućeř, wjeřny řhlamať a nařř řnaty řchibateř piřaľ, doleľž běche řamozřty muř a běche teř na řchulach pobuľ, řdžěř pať běchu jecho dla jecho njeřařanřřtwow wuřnati. Čzile tam řařo džęřřa řa blidom ředžřachu a řebi wo řwěčeř powjedachu. „To je tola řlě, řať něřto w řwěčeř je. Čzeleď čže řnjeja řracę; by najradřcho 6 řodžin džěłata a 18 řodžin řpała a ředľa, na piwje řyřdala abo řeala a řejwala. A řraji řořřodať řchto, dha ma wuľu řubu a rěka: wřřaľo mōžu řicę, hdyř řrawy njeřřym, a řořřodať dyrbi wřchě řeine řrube rěče řebi lubicę dacę, řewat je řješ čzeleďže, řřōť řješ džowřow a pola řješ džěłaczjerjow. W mēřřtach ničo ľępe njeje. Tam čzerwjeni řchěřuwaju na řkala a wřřchnořę a bychu řyľy porjad pořřorřali abu, řař řraja, porjedřili, jenoř na řebi řanych ničo porjedřicę njeřadřa. A tať rucę řacę wućeř w řchuli nēľaľřeho njeřuřřneho řōľza powucęi a pomoriřa, řu řarřřchi na mēřęře pola řudniřa, řo bychu jecho wōřřorřřili. řdyř řara na tym pućzu dale pojeďže, budže bōřřy w blōčęř teřřazy wōřřacę dyrbječę.“

„Tať je“, wřřihľořowasche řhlamať, řiz běche teř wřřelafřich řařenyh wucřobniřow pomēľ, „a wřřcho na to pořařuje, řo Wōh, hdyř řo ludžo wot řwojich řnjeřřich wjazy powucęicę njeřadřa, řam powucęi a řiđ ře řwojim řrutom pořřchwila; řotom řuano budža řořomui“. „Ty rěčřřich řař duchowny“, počza řchibať ře řwojim řchřčřřazym hľořřom řanicę. „Dži tola radřřcho na řlěřtu, tam mōžęř řhřěřřny řwēť řhořřacę a wo řwojim Wōřy rěčřčęř. Aľe nař ř řařřimi pořbořřnymi rěčřemi na poľoj wōřřaj“. „Ty rěčřřich“, wřřa řajnt řłowo, řo by řwojeho přchěčřela, řhlamařja, řařřupowaľ, „řař rořřymich. A twōj rořřom wřřaľ daloľo řem njeje; řewat bychu čže na řchulach řrebeacę mōhľi.“

„A myřřlicę řebi ty“, wuprařřny řnēřny řchibať, „řo řy ty řchto řōđny w řwojēj řelenej drařęře. řaba ma teř řelenu drařřu a radřřcho řiřčęře wa

řabowę řrjechřanje pořřlucham řacę na twoje powjedanje. Čhzeřř wuľřeho muřa řracę a pořbořřneho čřłowjeka a pschi tym řnjeřny na pućřach řadžęřřujęř, řiz wo tebe njerodža a řim řwēťki nanuřřujęř, řo je to řaňba. Ty řy řōň řrawy.“ Toľe bēřche řajntej toľa přche wjeľe. „Wy řęę“, wōň řyřřorřeny počza, řo řyľa řřřwa rčęřche, „řoňo řłowa řlyřřcheli. Wřřcho řutōň řchibať řchibařve přchewobrocřuje. Aľe řa čři řraju, řa wot tebe ničo pořęčęne nimam, řo mōhľ řo mnu čřimicę, řchtoř čžeřch, řař ř řymi, řotřymř pořęčřujęř na wřřōřu daň a řim řotom řonopomu ničę wōľolo řchije řęřehnjęř, řo dyrbja řebi wot tebe wřřcho lubicę dacę. Do řařřwa řluschelch ře řwojim nječęřřnyh řiwjenjom a nawōřenyh řubľom. A řchtoř Włynķęř řanřřku nařřupa, dha řebi njeřmyřľ, řo ta noľu do twojeho po řranjenym řubľe řmjerdžazeho řomu řtaji. A něřto čřin, řo ře řřřwy přchřinđęřch, abo řewat čže wucřřřnu, řo mōžęřch wōňřach řotom řwoje nalemjene řtawy řromadže řytačę.“ A pschi tym řwoju řukawu wuřřorřnyčęř počza, řo řchibať wđžęřche, řať je na čřařř. Wřřichřy řruřy bēřchu na řajntowej řtronje. A řuř řa najmudřřřchi džęřęřche, mnyđlo, wjeřęř; pschetoz řacę řunjeř bēřche ř řubu řara řhrořřly dha bēřche řewat řmjerdčęř bořařny čřłowjek, a řuř řurje řaprařřnyřřchi čęřny.

„Ta řla řala“, ľęřat počza, „njeř toľa wjazy njeřřchřinđęř. řōu čřłowjek je piľeľa řa řyľu wjeř, řudži přchěčřřwo řebi řchěřřwa a řim řotom řřōřřby řeřřaja, řo by řřany řjenješ do řaľa řyľnyľ, řichownřřtwo čęřri, řo je to řaňba, a řdžęř je řchto na přchēřdaň, tam řřēđniřa čřini a řwoje řrozenty dořřtawa. řareho młynka je ř ľečřu tať daloľo přchřinjeřľ, řo je řōň řemu řwoju džowřku přchřubil, a řo řu něřto nuřřuje, řebi řchibaka řako najřbořařřcheho wē řy řa mřza wřřacę. Řadřřcho njeř toľa řchřōř do řřōčęřcho řnēřřa džę, řacę řo Włynķęř řanřřka do teho pařorow řo pōda. řo by řřęře něřchto řa tebe byľo“, ľęřat řřōnczi, řo by rěčę řařo na něřchto řruhe přchřinjeřľ a rořřorřeneho řajnta řmēřowal. řajnt řo řačęřřwjeni, njeprařęřche pať ničo; toľa řebi myřřelche, řo wřřaľ ľęřat ničo njeřmudre pořęčřaľ njebēřche.

III.

ře řłobami řo přřjo řchibať řo w nořy řješ řpanja na řwojim ľęřwoje waleřche. Přchęřo řebi myřřelche, řať by řo na řajntu wječřil. řo wjedžeřche, řajnt njebēřche Włynķęř řanřřy wřřcho jene a řo bojeřche, řo jecho pola njeje wuľala, a něřřo bēřche jecho w forczmje tať řara řařaňbil. Wjęčęřicę řo čhřyřche, řrej řwojeho njeřřchěčřela čhřyřche wđžęčęř. řene po řruřim řemu přchřpadže, toľa wřřcho řařo řačřřřny. „Nēřřo mam“, řřōncņnje ř wjeřřelom pořřocęi, „tať ta wēř řōňđę, Wōřřy řo poľaže, řchto wjazy pľacęi, řa abo řelena řajnta řala.“

Schtbž by jeho tehdy widžal, by djabolej hamemu do woczow pohladal. Tajke hellske fmijeće na jeho wobliczu ležesche.

Rano sahe šo swobleta a poda šo i domu. Jeho puč wjedžesche jeho pschi rěczny horje. Šubjenje što stupasche, a tu a tam by šo wobšunyl a i nohu do wody stupil. „Nicžo wo to“, by rjekł, „wšchato budu bórny ja to je šwojeje nohu nadutu jelenu krowawu, hajnta, do šašluženeho nješboža štorčič mōž. Šhodžinu bēsche schoł. dha widžesche, kať šo i lēša kur wlecze. „Tať dha“, džeishe trochu pomalšcho stupajo, „šym dōšchoł. Tamle wuhleť šwoje wuhlo pali, a tam tōn khabla, kiž nima wjazny hwēdomnja hacž ja, bydli, kiž ma mi pomhacž. Jeho kufť czorneje khezki šluscha mi a hdyž jemu nētko nēšchto pjenjes lubju, dha wēm, šo je wōn k wšchemu kšmanj a hdy by šwoju czornu dušchu czertej šapifacž dyrbjal.“ Takle pšched njeho šupi. Kunje štož kšlitych šchčepow do hromady kladžesche, šo by jōn do wuhla pšchemobrocžil. Hdyž Šchibata wuhlada, šo šašmja. Wōn wšchaf wjedžesche, šo ma ja njeho šašo nēšajki nadawł, kiž kōždy druhi wuwjefč njechajche. Pōnižny ležeže šebi czaptu a rjekny: „S čim mōžu, knjes knježe, pošlužič? Wam šym pōddany a šwōlniwy ja wšcho.“

„Šnaju cže“, rjekny Šchibat, jemu ruku pošficziwšchi. „Duž mam nētko nēšchto jara wažne. A hdyž to k špōtojnoječi wuwjedžesch, šy bohaty muž. Twōj dołh mašch špuschczeny, tutōn lēš, 80 kōzow wucžinjazy je twōj a mōžesch hjes starosče žiwy byčž.“

„Šm“, šwoju šchčerofu hubu pod fmijećom rosdajejo, wuhleť šnapscheczniwi, to njeby hubjena warba była. Duž rěczče jenož.“

„Ale šmōj tu tež šamoj?“ woprašča šo Šchibat, kaž paduch wotolo šo hladajo.

„Moja žona i džečjom je uutštach wo jštwe“, šmērōwa jeho wuhleť, „ta naju tu nješšlyšchi, a kerti žanych wušchi nimaju. Šsyndče šo jenož tu na tutōn pjenk a roškładče mi wšcho a ja čžu pošluchacž.“

Wobaj šo šydnjštaj a Šchibat takle poča: „Ty wēšch“, šo mamj wo wšy noweho hajnta.“

„Wēm“, pšchetorže jeho wuhleť, „ta krodawa šwōj nještanj nōš do wšchego tyka; ja hižo šym wot njeho wobštorženy, šo šym šebi po jeneho jelenja pobyl a šmēju najšferscho nēšchto lētkow ja rehelemi težecž. Šeli šo mohł temu nōš wotrčč, bych to ša pol pjenjes čžinił. Macže šnano tež nēšchto pšcheczniwo njemu?“

„Niž jenož nēšchto“, wobtruczēsche mjekely, šo tajke šošymjenje ša šwōj wotpohlad namaka, Šchibat, „ale šamo jara wjele. Na fmijeć je mje šranil še šwojimi wōtrými šłowami a nētko je na tym, šo čže mi moju njewjestu wotwjesčž.“

„Ššym šlyšchal“, poštracžowasche wuhleť, „Wšynk je hižo wot šwojeje džowki kšetro wobdželanj a tež druhy jemu we wušchomaj leža, šo dyrbi džowzy wolu dacž a wot waš jako nawoženje wothladacž. Wēčče maju wšchitzy hajnta we hłowje.“

„Duž“, rěczēsche nētko Šchibat dale cžishe, šo njeby daloko šlyšhecž bylo, „čžu nētko hladacž, šo hajnta na nētajke wafchne wotbudu. Čžu šo na njeho pola wušchnosče wobčezowacž, šo by jeho wot naš wšaka a na druhe mēsto pšchēšadžila.“

„Šchtož“, pšchetorhny wuhleť, „wšchnosč čžinič njebudže; pšchetōž tōn cžlowjek na wšchnosč ničžo pšchicčž njeda. Wōle hacž žandarm wōn na kōždeho kēžbuje, hacž tola ničžo pšcheczniwo wšchnosč njepraji a njeczini, a hdyž pšched nim šašakrujesch, dha cži pšedomanje džerži kaž duchowny. Mē hinašchi puč ma šo tu wušwolicž.“

„Kotry dha to?“ woprašča šo Šchibat, kiž drje jara derje wjedžesche, šchto čže, kiž pať čžysche, šo by wuhleť na Šchibakowu myšł šam padnył, šo by ju cžim wēščishe jako šam šwoju wuwjedł; „kōtru dha to mēnišch?“

„Tule“, a i tym šo hrošnje wušmja a i ruku pšches kř pšchecž, kaž by nōž w rukomaj mēł a komu kř pšcherēšnyč čžyl, „to bychu jeničke krepti ša njeho byle; potom bychmoj mēr mēloj, ja a wy, knjes Šchibato.“

„Ale to by tola štrachna wēž była, a tola tež niž prawje“, rěczēsche Šchibat pošdacžu wuhlerjei napscheczniwo.

„Ach šchto!“ rjekny wuhleť, „wōn šebi šwēdomnja njeczini, hdyž je mje wobštoržil, šo šym jelenja tšlil, šo bych šebi nēšchto šašlužil, a mōže kōždy džen šwoje njaho ša blidom tykacž a šwoje wino picž, ja pať budu dyrbjecž ja toštyimi murjemi šuchi kšlēb do wody šebi tunkacž. Dyrbjal šebi ja šwēdomnje cžinič, šo jemu do nješješ dopomham, wo šotrychž hušto rēcži, kaž by duchowny šam byl?“

„Prawje macže“, wobtruczowasche jeho Šchibat, mjekely, šo jeho myšł tajke pšchipošnacže namaka, „ale kať dha i tym šapocčecž?“

„Mi je wšcho jene, kať, ja jeho šatšelu abo do wody štorčžu, kaž šebi žadacže, a wēm, šo wy šwoje šlubjenje džeržiče a mje ša knjesa tuteho lēša ščinič, potom mam prawo jelenje tšlecč. A kšudoba je nimo!“

„Duž pošluchaj“, škōncži Šchibat. „Ty šnajesch šlubofit hat w lēžu; hđež je wōn wušt a šlubofit, je pšches njōn ława pošložena a hajnt kōždy wjecžor na dompučžu pšches tutu ławu dže a hiščeže nēšchto šwojim rybam cžišnje. Ty ju pšched wjecžorom pošdrēšajch, šo šo dyrbi pšchekamacž, hdyž je hajnt ščjedža na nej a wōn je we wōdže. Wšuwacž njemōže a wōn je — šuť, a ty njetyebasch do jastwa,

a twoja sadolżena kŕeža je bjes dolha a tutón lěŕ twój. Chzešch to činić?”

„A fak rad, kuješ Schibako, wy ſće tola mudry muž a rošomny knjes“, liščejeſche ſo wuhler, „a ſpuſchejeje ſo na mnje; hižo jutſje wjeczor budže hajnt w ſymnej wodže pluſkotacž, bóle hacž žana ryba.“

Na to ſtanyſchtaj a ſebi ruzy ſawdajo, boženje prajeſchtaj; pſchi tym bė jimaj, jako by ſo něſchtu w bližichich kerach hibalo, a ſo wuſtróžiſchtaj. Wuhler ſmėrowa Schibaka, ſo ſnano je wjewercžka ſ jeneje haložki na druhu ſkocžila, a duž Schibat ſpotojny ſo na dompučž poda.

IV.

W nozy wuhler ſ mėrom ſpaſche; jeho ſwėdomnje wſchat bėſche hiſcheje čzorniče hacž jeho wuhlo; jeho mloda žona pak mėjeſche ſmjercž nje mėrnu nóz; bėſche tola, hdyž bėſche ſo dohladała, ſo Schibat ſo bliži, ſa huſty kerf njedaloſo ſwojeho muža a Schibaka ſo ſtupila, ſo by naſhonila, ſchtu ſo mjes nimaj powjeda; pſchetož to bė jej wėſte, ſo mėjeſche ſo ſaſo nělajſi helſki ſtutt wuwjeječ. A jej ſo poradži, kóžde ſłowcžko ſroſymicž. Wboha žónſta bėſche ſmjercž hubjena pſchi ſwojim mužu. Sejne ſwėdomnje bėſche čziſte a kóždy njeſtutt bėſche jej hroſnoſcž; ſwojeho muža pak pſcheſtworicž njemóžejeſche. Wdyſliła bėſche ſebi to jako njewjeſta, ale raſ pſchi nim a na njcho wjaſana dyrbjeſche ſhonicž, ſo wón wſchė ſwoje ſlubjenja łamaſche a ſo w ničim wot njeje na dobre wodžicž njedawaſche, duž mėjeſche helu pſchi nim; tola ſwojemu 3lėtnemu džeſcžu ł luboſcži wutra pčezzo ſaſo pſchi ſwojim čzwilowarju. Swontomnje wſchat nuſy njemėjeſche. Wėſtu luboſcž ł ſwojej mandžeſkej wuhler wobthowa a ju derje jaſtara — ale mužowe čzėmne ſtutki ju jara bolachu. A nětko čzyſche ſo mordač ſežinicž a wona žona mordarja. „Nė, to ſo ſtačž njekmė. Haj ale fak to pſchemėnju?“ pſchi ſebi radu ſładowaſche, moje rėcže ſu podarmo. Wbo bėžu na mėječe ł hajntej? Ale mój muž mi ſ kŕeže njeda. Stėncėnje pſchińdže na myſł, kiž čzyſche wuwjeječ. „Na mėječe ſa ſwojim mužom čžu po druhim pučžu hičž, tam ławu do wody čziſnyčž, prjedy hacž hajnt pſchińdže. Tak leječ ſadžeſwam, a njech potom mój muž ſo nnu čzini ſchtož čže, a by mje runječ ſabíl; dha ſym tola něſchtu dobre čziniła a woſbeje na mojim mužu.“

Pſchi teje myſłi čzyſche wotacž.

V.

Wjeczor naſtawaſche. Schibat we ſwojej jſtwoje ſedžo ſebi ſ wjeſelom ruzy rybujė, „dženſa budže ſa mnje džen ſwoža“, pſchi ſebi rėcžejeſche, „pſchetož na wuhlerja móžu ſo ſpuſcheječ.“ Wuhler pak ſo na ſwój pučž ł hatej poda. Wóſny tam bėſche. S wody wjecžorna mlha ſtupaſche a hdyž ława

pſches hat bliſko pſched hacženjom a ſpuſchežadłom lejeſche, bėſchtaj nabłaj a wyſkolaj brjohaj a woda hluboka. Tu hajnt wulječž njemóže. Na mėječe ſo na ſwoje džeło da, hdyž bėſche wokolo ſo hladawſchj ſo pſcheſwėdčžil, ſo ničto jeho njewidži. Piwa pſches drjewo kſhodžeſche a rėš do wody padaſche a kſarpicžki pſchipluwachu, ſebi myſło, ſo ſ hajnikoweje ruki khlėb do wody pada. „Čzafaječe, čzafaječe, waſch khlėbnoſcheč budže bórny ſam kſarp“, hanjeſche wuhler a njemėjeſche žaneje hroſy pſched ſwojim ſłym ſtuttom.

Hdyž bėſche džeło doſonjał, jemu piwa wupadny. Wón čzyſche ſo ſa njej puſcheječž a ju pytačž, ſo njeby ſnano jeho pſcheradniza była, tola ſebi myſłi, ſo ju we wodže ničto njenamaka, ſo ſmėrowa a džeſche domoj, ſo by w tym čzaku, hdyž by ſo wočzafane njeſbože ſtało, domach namaſany byl a ničto wunu na njeho njecžihnył.

Wóſny po tym hajnt po ſwojim ſwucženym pučžu pſchińdže. Wjeſely ſebi ſpėwaſche; jutſje wſchat čzyſche přeni krocž ł Włynkeſom hičž a ſo tam wo pėrnu domjazu dżowku praſchečž; pſchetož, ſo ju doſtanje, to bėſche jemu haſle tón ſamy džen knjes wuczer, bliſki Włynkež wuj, pſcheradžil. Duž mėjeſche najwjeſelſche myſłe we ſłowje a tajki na ławu ſtupi. Lėdma pak bėſche w ſrjedža na ławje — duž — o Wožo budž wbohemu hajntej hnadny — ſo ława pſchelama a ſ wótrym ſchikom padny hajnt do žołnowo, kiž ſo nad nim ſamknychu. W tym ſamym wofomifu pak tež mloda žónſta, wuhlerjowa mandžeſka, pſchibėža a njeſbože pſchewidžiſchj na mėječe ſchtrnył wokolo jeneje položy ławy ſwiny a ju ſa bliſki ſchtom pſchuwjaſa a nětko ſo po ławje do wooy poda, ſo by ſe ſłabymi mozami hajnta wodže wutorhła. A hlaj runje hajnt, hižo bjes myſłow, ruku ſ wody tyfny a wona ju pſchimny, a dofelž Wóh jejnu mób poſylni, hajnta tak daloko ſeječe, ſo bė łłowa wyſche woody. Nětko pak bėchu jejne mozy, hižo pſches ſtrėzele nalemjene, na fónzu a bė ſtrach, ſo wona a hajnt we wodže ſo ſhubitaj. Tola hajnt ſo počža ławy pſchimacž, a po dlėžſchim prózowanju bėſchtaj wobaj na ſuchim.

„Džak budž Wam“, ſ tutymi ſłowami da wuhlerjowej mlody hajnt wſchón hnuty ſwoju ruku. „Wy ſeje wumóžerſki jandžel, bjes Waſ budžich nětko morwy we wodže ležał. A lajke rėki hylſow by moja macž wupłatała — tola nětko je wſcho dobre; Wam pak džak wobthowam hacž do ſmjercže. Ale fak dha ſeje runje w tutym wofomifnjenju ſem pſchiſchli, hdyž bėſche mi pomoz niſna?“

„Wóh je mje pſchijjedł“, wotmolwi wona, „jemu ſo džakujėče.“ Wdyſleſche ſebi, ſo ſwoje potajniſtwo do rowa ponjeje a ſo helſki mužowy ſtutt ničto na ſjawne njepſchijjeje. Hajnt ſebi na žanu kſoſcž, kotreječ wopor budžiſche pſchi ſamym byl, njemyſleſche.

VI.

Raž by povjesč zwo tutym njesbožu kichidła mēla, tak ſo wona rošnjeſe najajtra. Kōždy wjedžiſche ju — tola kōždy tole ſa njesbože dzeržeſche, kiž beſche ſo ſtało, a ničtō ani na tu myſl njeprichindže, ſo ſady teho nēſčtō druge tſi.

Hajnk najajtra ſ nētotrymi džēlaczerjemi k lawje džēſche, ſo by ſo wuczahnyła a na jeje niēſtno nowa položila. Hdyž pať nētko položju lawy ſ wody czahachu, počza jedyn tych džēlaczerjow ſa kōnzom maſać a duž ſawoła: „Pſcherēſana je lawa, mordar je Wam jamu rył, knjeſ hajnko; ſčtō tež ſady teho tſi? Kucze k žandarmeji, ſo by ſo wēz pſchepytała.“ Nētko hajnkej kaž ſchupisny ſ woczow padarſche, nētko wjedžiſche, w kajſim ſtraſche beſche był, a kať džakowny ma tamnej ſwojej wumožerzy byč. „Alle kať dha nētko ſkōſtnika wunamačać?“ praſchachu ſo džēlaczerjo.

„Hižo jehō mam“, wuwoła jedyn ſ nich a pſchijeje piwu, kotruž beſche na ſ brjoha wuroſčeznym keru wiſajō namakał. „To je wuhlerjowa piwa. Čorne pſchimadło ju pſcheradži. Jeho ruka je tu džēlawā była. Duž rucze wſčitzy tam, ſo bychmy ruku na njehō položili a jehō jateho na ſudniſtwo wjedli. Jeho mēra je poľna.“

Ma mēſce tam džēchu. Hajnk džēſche ſ nimi wſchōn ſamyſlenu. „Wuhler dyrbjal jehō mordar byč a jehō mandželſka jehō wumožerka? Kať dha ſo to hromadu hodži? Ze dha to mōžno?“ tať ſo praſcheſche. Duž ſo k wuhlerjowemu domej bližachu, kotryž chzychu wobſtupować, ſo ſkōſtnik jim wučeknył njebu.

Runje chzychu do domu ſo dohyc; duž pľacžo a ruzy lamajo jim wuhlerjowa žona napſchecziwo ſtupi: „Wy džēječe“, wona počza, „mojehō muža jimač. To wjazy trjeba njeje. Wōh je jehō pſched ſwōj ſud žadał. Hdyž wczera wječor ſo domoj wrōczich, namakač w tutej małej hrjebiczy mojejehō muža na wobliczu ležo — mornweho. Na deſzy, kiž je pſches hrjebju položena, beſche ſo wobſtunyl a do hrjebje padnył, runje na wobliczo; pſchi tym beſche ſo najſkerſcho trochu ſraſywſchi wjedženje ſhubil a tať je ſo we wodžiczy, kiž je lēdma poľ loheča hluboka, ſaſrēbnyl. Wōh je ſam ſudžil a wječzil, kať je prajil: wječenje je moje, ja chzu ſapľaczič.“

„Woža ruka je tu widžec“, pſchiſtaji hnuty hajnk, „mje je wuwjedł ſ hlubiny, a tōnle je ſo tepil w ſnadnej hrjebiczy. Wōh budž jehō duſchi hnadny ſudnik. My pať chzemy ſo wrōczic.“ Ma to džēchu ſaſo prjec a woſtajichu wuhlerjowu ſamū.

VII.

Ča nēſčtō njedzel beſche w mlynje wulki ſwje-džen. Hajnk a Mlynkež Hanžta mējeſčtaj ſwōj kwaſ. Wjele hoſeji beſche ſo wokolo njeju ſhrowadžilo; pſchetož wobaj beſčtaj wulzy jara lubowanaj. Tež

wuhlerjowa je ſwojim džēſczōm beſche pōdla; beſche tola wona hajnkowe žiwjenje ſdzeržala, a wōn jej džakowny woſta.

Šchibakowny dom bē prōſbny. Wuhlerjowa beſche, ſo by jehō ſchibawſtww kōnz ſčiniła, jehō pſcheradžila a duž beſche wōn do wutraja čeknył.

Hajnkowny dom pať bu dom trajazehō ſboža a na ſčēnje ſtejeſche pod rjany wobłk naprižane to ſłowo, kotrehōž wērnōſč beſche ſo nad domom ſjewiła: Mēj ſwoje wjeſele na tym knjeju; wōn budže tebi dač, ſčtož ſčēbi twoja wutroba požada.

D. Jaroměr Hendrich Zmiſch.

* 16. dezbembra 1819.

† 12. dezbembra 1897.

„D kajſa hlubokoſč teho bohatitwa, woboje teje mudroſče a wēdomnoſče Wožeje! Kať k njewuſlē-dženju ſu jehō pucze! Pſchetož ſčtō je teho knjeja myſl pōſnał? abo ſčtō je Jeho radžicel był?“ Bohu, temu knjejeje bē ſo ſpodobało najchemu herb-ſtemu ludej ryczerſkeho ſwēdka wobradžic a doľho ſdzeržec, kiž w čežkich a dobrych čaſach ſ pobožnej myſlu, ſ čwoplej wutrobu, ſ krutym ſłowom ſwoje Šerbowſtww hajeſche a ſchitowaſche, najſcheho njeſapomniteho Zmiſcha! A Bohu, temu knjejeje je ſo ſpodobało, nam ſaſo wſać, ſčtož bē wōn nam dał, a pſches naſlu, ale ſbōžnu ſmjercz ſ čaſa do wēcznoſče ſawołač najſcheho njeſapomniteho Zmiſcha! My ſmy ſo ſhibowali pod Wožu ruku, wolu a radu. Tola čzim hlubſcho čujemy, ſčtož mējachmy, hdyž jo ſaſo dač dyrbinmy, tať tež, hač runje je hižo lēto ſo minyło, boloſtna rana pſches Zmiſchowe minjenje nabita, woſtawa we wutrobje Šerbowſtwa hiſčče roſbolena.

Jeho dla naſch herbſti lud wēſče rad ſčēbi wobhladuje wobras najſcheho Zmiſcha, kiž ſ tuteho łopjena tať pſcheczelnje na kōždeho pohladuje, kať bē to waſchnje najſcheho Zmiſcha w žiwjenju; a mjeſ tym, ſo tať ſ hnutej myſlu a je ſyſtojtmaj woczomaj na wobras pohladujemy, dha wopomnimy ſ molom ſ džakom bēh žiwjenja najſcheho wot Boha tať bo-hače žohnowaneho wōčezinža.

W lēče 1819 a to 16. dezbembra w nozy 1/2 11 wobradži Wōh ſwētnymaj mlodymaj mandželſtimaj w Butojnje druge džēczō, čerſtweho ſynta. Nan bē k. Jan Jaroměr Zmiſch, hrabinſki ſchoſar w Butojnje; mač bē kn. Sofija Eleonora Charlotta rodž. Wolcžez. Hižo 19. dezbembra t. l. bu to džēczō w Bartſkim Božim domje kſchēzene a „Jaroměr Hendrich“ mjenowane. Kmōtija bechu: k. Kiſcheſčijan Samuel Mychtař, widžany mēſchčan w Budyſchinje; Ernſt Benjamin Gōlcž, ratař w Počaplizach; knježna Jana Geta Zmiſchcz, na knježim dworje we Wulkim Nadſchowje — Bēchn tehdy hiſčče čežke čaſy w najſchj Sakſkej

wokebje ja ratarjow, dofelž bė kraj pšes nješkónčne franzowiſke wóiny zyle wuzyzane. Tola je Boža miłoſež tutymaj mandžeſkimaj wſchódnym khlėb žohnowala, ſo mőžeſhtaj hwoje džeczi derje lublaež a teſz miłodemu Jaromėreji Hendricheji dobre wotežehnjenje dacž. — Tu njech je hnydom wotpoſaſany njerofomny porok, ſo je tu jenož mozowanje herbſteje rėcže ſo ſtało, a Zmiſch rodženy Němž byl. Bhrnjež teſz byl, luby čitarjo! čzim wjeſtſcha ežeſež ſa njeho, ſo by ſo jafo tajſi wjazy wo Eſerbowſtowo ſtaral, haež žadny rodženy Eſerb. Ale Zmiſchowowa macž je byla Eſerbowka, a naſcheho Zmiſcha macžetna rėcž herbſta rėcž. Macžetna rėcž, ty kralowa mjeſ wſchitkimi rėcžemi, kiž wucženy nuž roſymy; macžetna herbſta rėcž, kaſ je naič Zmiſch eže lubował a wjedžal w twojich ſynkach rėcžecž a piſacž!

Zmiſch je jafo džecžo wjeſznuſchulu wopytowała w njeji hwiėneroſtwuczenje doſtał, haež bė tał daloko, ſo bu, hwojich wubjėrných duchowných darow dla, wot ſtarſcheju na wyſoku ſchulu (gymnaſium) do Budyſchina daty. Tam ho jemu w dwojakim naſtupanju ſchėroki, daloki Boži hwiėt wotkry. Najprjódžy w duchownym naſtupanju pšes prjedy njeſtlyſchane wėdomnoſeže, ale potom teſz w trjėbanju wocžow. Wón bė mjenujžy hižo jafo džecžo tajſej wocži mėl, ſ kotrymajž ho bliſke wėzy derje roſejnaja, daloke pał jaſnje widžecž njejhu,

a to ničto njebė pytnyl a wón haſm to njebė wjedžal. Schulſki lėtar pał ho na to dohlada a wobſtara jemu nawoczi (brylu). „Kał bė mi tehdy!“ tał by wón huſto ſpomnil, „kał bu mi! jafo ho mi na jene dobo rjanoſež dalokeho, ſchėrokeho hwiėta wotewri!“ — Haj, luby čitarjo, kał budže nam w tamnym hwiėeže, hdyž na jene dobo widžimy, „ſchtož žane woło njeje widžilo!“ — Tež hižo jafo wucžomuz wyſokich ſchulow, tał derje w Budyſchinje, kaž potom w Lipſku, hdžež na duchownſtowo ſtudowaſche, a hdžež pſchi wſchėm wjeſełym waſchnju pilnje džėlaſche, mėjeſche luboſež k herbſtej narodnoſeži ſa hežto hwojeho žiwjėnja. Tał plahowaſche na gymnaſtju ſ druhimi, tunje tał nadobnje ſmyhlyeni młodhymi pſchecželemi „herbſke gymnaſialne towaſtowo“, a tał bė, po hwojim

haſmnyh wuprajenju (pſchir. Waſkłow. ſtr. 33), mjeſ ſtudentami wſchudže pod mjėnom „Eſerb“ derje ſnaty.

Zafo „žyly Eſerb“, hwiėny, ſahorjėny, ſprawný, džėlawy, njebojaſny ſaſtupjeł bohobojaſneho a kralo-hwiėneho ſmyhlyenja herbſteho luda, tał wuſtupi potom młodý Zmiſch, po hwojim wotekđzenju ſ uniwerſity, po khlwalobnje wobſtatym pruhowanju, jafo wucžeł pſchi mėſchėžanſkej wucžėrni w Budyſchinje. Eſwoje ſchulſke ſaſtojnſtowo je haež na naiłepje jaſtaral. Haj, tał pytaný bė wón jafo wucžeł, ſo mėſchėžanſte džeczi rad herbſzy pola njeho wulnjechu. W „Eſerbſkich Nowinach“ wot 2. mėrza 1850 ho wo tym tał piſche: „Nėmžy w naſchim mėježe a w jeho wokolnoſeži ſpóbnawaju dale hóle

D. Zmiſch †.

wužitk teho, hdyž tež herbſzy roſymja. Duž je ho ſtało, ſo hu žebí wucžinili, ſo by ho na tudonnej mėſchėžanſkej ſchuli tež herbſki wucžilo. Na tajſej herbſtej wucžbje, kotruž lujes Zmiſch dawwa, hižo džėł bjerje pšes 60 hólčkřow.“ — Zafo kandidata bohawucženoſeže dopielni hwoje pſchi-hluſchnoweže pšes pilne pėdowanje, wokebje w herbſkej rėcži, kaž tež je mjeſ tymi 7 kandidatami byl, kotriž njeb. duchowneho Jakuba pſchi Mičhałſkej žyrkwi wo ſałoženje herbſteho kandidato-weho towaſtwa proſchachu, (ſałož. 7. meje 1847). Tež hluſchweſche wón k tej wulkej licžbje pobožnych herbſkich pſchecželow, kotriž ho wutrobnje na herbſkich kemichenjach w Draždžanach, pšes fararja Jakuba ſałožených, (ſałožene 2. adventa 1848) ſwjehelichu. Wo nich wón tež rad we hwojej „Serničžy“ piſaſche.

Bſchetož jafo wokebje powołany grat Božeje hnady ja naſch herbſki lud wopoſaſa ho młodý kandidata S. H. Zmiſch pšes wudacže herbſteho pobožneho tydženika („Serničžki“), kotremuž bė ſe ſpiſacželom, ſałožerjom a huſto tež ſe ſaplacžerjom. [S najmjėnſcha mėjeſche po pėnim pokłėcže k hwojemu hobrſkemu darmo ežinjenemu džėlu hiſčėže 20 tolet wudawkow ſe hwojeje tehdy, o kał maleje! wucžėſke mſdy doplacžiež!] Spiſacžel tutnych rynecłow wokebđzi te 3 lėtniki „Serničžki“, kiž hu ſ žyła wuſchle, do jeneho ſwjaſta ſwjaſane, a njemőže bjeſ

hnucza na te knihi hladac, w kotrychž jedny sam, mlody serbski kandidata, wobstaranje nascheho luda i porjadnej zyrubu pobožneho spiša dokonja.

Pokasfa a sawodne słowo w 1. czišle „Serbiczi“ wot 2. meje 1849 ma ho tak: „Lubi Serbjo! Kóždeho Serba, kiž swoj lud a swoju narodnosć czejezi a lubuje, wěcze wutrobnje swjeheluje, so ho swěni žywojo lubeho Serbowstwa sa wukhowanje a wudokonjenje lubosneje narodneje serbskeje rěče sdobnje staraju a serbskemu narodej te prawa dobywacž pytaju, kotrež jemu po Božim prawom słuscheja abo po cziłowškim njeprawom ho dolhi, dolhi czaš sapowjedziču. Tute narodne prózowanje bjes žohnowanja njewostawa. Džen woteduja cziřoda tych słabych wotebjera, kotřiž hebi we wšchém, sčtož zuse je a rěka, něšto wožebnišeho namafaju a i nadutym woblicžom swoju serbsku maczeř sapru. Džen woteduja byla horliwych Serbow pschiběra, kotřiž po swojej wěri maczeřnu rěč sa najlubschi dar swojeho njebjelšeho Wótza dzeřža, kotruž je po swojej mudrosći a dobrocziwosći kóždemu jeho maczeřnu rěč spožčizil a hebi khwalenje tež w serbskim jazyku wustajil. Duž dha hebi serbsku rěč, kotraž ho móže se wšchěmi druhimi w rjanosći a khmanosći khrobse měricž, wyřozy wažny a i radošču nałożny!“

Dale hu po zylej naschey Lužizy serbske politiske towarštna sakožena, kotrež ho w bratřskej lubosći se sjednocženymi mozami wo sbože a lěpsche serbskeho luda swěru staraju. Tak w narodnym a politiskim žiwjenju i nami steji. Ale kak je w zyrkwinyim, w nabožnym?

Tež tudy ho sapočinjaju towarštna sakožecž, kotrež wysche duchowneho sbrudženja a wobtwjerdženja tež psches to w naschim czašu, hdžež zyrkej wjetšchu hamostatuosć dostanje, wulku wažnosć směja, so na lěpsche a prawa teje hameje swěru hladaju a wšchitko wotwobroczičž pytaju, sčtož mohlo jej schodzičž.

Tón jeniczi nabožny czařopis w serbskej rěči, kotruž hacž dotal mějachmy, je nětko pschestal wukhadžecž. — [To běchu, kaž chzemy naschim cziťarjam pschispomucž, „Misijske powjesce“, měřaczi, wot wulkeho rózka 1844 hacž do wulkeho rózka 1849.]

„Hižo dawno buch pschěny a napominany, serbsku zyrkwinu nowinu wudawacž. Dolho hym hebi to rěspominal, pschetož ja derje snaju, so wudawarjow wulke wobcžežnosće wobcžežuja. Ale dofelž ho nadziřach, so móžu psches tajki czařopis, i tym darom, kotruž mi tón Knjes podawa, swojim lubym Serbam i wužitku byčž, chzu w Božim mjenje do teho swolicž. So by pak kóždy wjedzał, kajti tón mój czařopis „Serbiczi“ budže, dha mam wošjewicž.“

„Serbiczi“ nicžo njepřichnješe, sčtož by pschecziwo wusnacžu ewangelisko-lutherškeje zyrkwe bylo.

„Serbiczi“ sľubi nabožne nastawki; wukladowanje wažnych wobželenjow Božeho słowa; rosprajenje zyrkwinych prawow; powjeće i Božeho kralesťwa a khěrľusche a wažne wošjewjenja.

Duž dha swěcž, o serbiczi, do kraja serbskeho; Bóh tebje pschewodž a chzyl psches tebje bohate žohnowanje spožcizil! J. S. Smich.“

Lubi cziťarjo, njeje to zyle, jako bychmy stareho Smicha sľušcheli? S profecziřim duchom podawa wón w swojej horzej lubosći i swojemu serbskemu ludaj, mohł rjež, nacziřk teho, sčtož ma ho pschi sactaranju luda i duchownej zyrubu w piřimowstwe stacž! A kak wě wón słowo wječel!

„Serbiczi“ wukhadžowasche (kóždu sřjedu, cziřlo po 5 rp.) hacž do 30. dnja junija 1852) najpriedy w měcže, potom we Wořezach. Wona smědžesche pschestacž do serbskich domow khodzičž, dofelž bě nětk „Misijski Wóřok“ swoj pucž do nich nastupil. —

Pschi swojich wšelakich wažnych džeřach sa lubych Serbow w swojim wuczeřskim sastořnstwe w Budyschinje, w kotrymž bu tež se sbořaložerjom „Macziřy Serbskeje“, wobthowa tola nasch Smich pschězo wutrobne žedženje po duchownym sastořnstwe, na kotrež bě swoje žiwjenje sakožil. A hlaj, wono ho jemu dosta! Wón bu i nowym lětom 1851 powołany sa fararja do Wóřlinka. Jeho duchowna swjecziřna a jeho sapokasanje do sastořnstwa ho sta psches tehdomnišeho zyrkwineho radzičžela D. Gilberta, njedželu Inwofavit lěta 1851. Sčtož wot naš tu krařnu duchownu rěč snajesche, kotruž je sastupjeř zyrkwineje wyschnosće tehdy pschithadžazemu mlodemu měřnikaj Smichaj pschiwokal, tón bu hluboko hnuty, jako wón loni pschi pohrěbje nascheho Smicha te pschipadnje podobne słowa sľušchěsche, i kotrymž pschi woltarju Hodziřšeho Božeho domu sastupjeř zyrkwineje wyschnosće, knjes superintendent Kěžor, staremu, w Simeonowych lětach ho wotřalazemu měřnikaj Knjesowemu to pschlednje w boženje prajesche. („Gilbertowe duchowne sastořnske rěče“ str. 69 a 70.) „W Khryřtuřu lubowana wořada! Sčto seže wy hladacž wuschli? Chzyschěže wy seřinu wohladacž, kotruž wětr tam a hem khabla? abo cziłowjeľa w mjehkej drascže? abo profetu? Tak ho woprascha uěhdy tón Knjes swoj lud, kotruž bě i cziřjodami wuschol do pusćiny i Sanej. Tak daj ho mje tebje prajecž, wořada Knjesowa! Sčto řy ty wuschla i twojich wřow a kěžow, wuschla muž a žona a džečžo a sčedžiwž se wšchitimi, kiž w twojich wrotach řu a řy sastupila psches durje tuteho doma? Sčto chzeř ty wohladacž? — Chzeř ty teho muža widzičž, kotruž, wot Boha póřlany, dženřa w měřnikaj psche i tebi pschidže? Hlaj, kak něhdy řan, tón sčěženik, i kotremuž tón lud won džeřsche, nochže wón řebje hameho, ale wjele wjetšeho tebi pschipowjedzičž!“ —

Tam we Wóšlinku je tež Smišch namakał to polne sbože hwojeje dusche, to polne ponurjenje do potajnstwa teje hnadneje, wumožerśkeje luboscze Jesom Khrysta; a wschat niz bjes snutskowneho bédženja. Tam je wón tež hwěru dale dželał na nomym wožadźinym polu, kaž na polu herbskeho pišmowstwa; tam je so jemu radziło, psches džiwne Bože wodjenje lubej Wóšliczanstej wožadze jeje Boži dom nutskach wutwaricz a porjenśchicz bjes woporow sa wožadn. We Wóšlinku sakoži so tež Smišchowe domjaze sbože, jako wón namata hwoju hwěrnú luboscziwu mandželstfu.

Sej so wěcse ras tež w tutych łopjenach pomnif hwěrneje džakownoscze staji. Duž wo njej tudy jenož tak wjele: Emilia rodž. Pfulcz i mēschczansteho kubła w Pischischezach bē i Smišchom žiwa w najšbožow-nišchim mandželstwie wot lēta 1851—1895 a po-rodži jemu dweju hynow. Wona bē wurjadna sarfska knjeni, i horjazej lubosczi f Eserbam, ale tež i wyškofimi darami wuhotowana, tutu luboscž wopokafowacz: wona rēczesche a pišafche najczisčisichu herbsku rēcz: wona pēhnejesche; na pschiklad: „Spróznj hyn“, „Wyskaj hyla“ atd.; wona rjenje spewasche na herbskich koncertach; wona sahorjesche wschēch, i kotrymž so na dlēžsche setkafche na puczju žiwjenja, sa nasche Eserbowstwo, a bu se žortom rad mjenowana: Eserbow kralowa. Pschi tym pak je stajnje byla hwěrna pomozniza hwojeho mandželstkeho; pomizna modlečka doma a hwojimaj hynomaj a nēkotrej hprotzy, do domu pschiswatej, najluboscziwischu macž. Wošebje bē tute jeje žyle waschnje i najhłubšichm saczišchczom a i najrjenšichm darom sa mlodženzow w herbskim seminaru, w Hodžisjstkej farje pofdžischo wot najšeho Smišcha wjedženym, woni ju i džakom mjenuja hwoju „herbsku macž“.

Se hwojej lubej mandželstfu pschēhdyli so Smišch 1859 jako farač do Hodžizja. Tam je wón tež, kaž nēhdy we Wóšlinku, pschetwaril tón krašny Boži dom, to stare biskopike městno, pschēde wschēm pak je hwoju wožadú twaril, so by byla „duchowna khēza, hwojate mēschnistwo, f wopromanju duchownych woporow, kotrež so bychu Bohu spodobale psches Jesom Khrysta“. A to je wón psches Božu pomoz dokonjal w hwojich sakladnych přēdowanjach, w modleřkich hodžinach we wójnikim cžaku; w hwojich njespróznivnych puczach, w hwojich wopytach khorych a njedželnicow; w hwojim njebojastnym wustupjenju sa prawa zyrkwineje wožadny pschēczimo kóždemu, a w hwojich knihach a pišach. Tež to je na přēnim městinje hwojej wožadze f lēpschemu pschisichlo, hdyž je nasch Smišch po do-wērnej porucznosczzi najwyšisšescheje zyrkwineje wysch-noscze herbski wudawč krajneje „Agendy“ a „Perikopisich knihow“ wobstaral. Ale to najhlynišche podpjeranje duchowneho žiwjenja wschēch herbskich wožadow psches pobožne pišma je so tola stało se

sakoženjom „herbskeho lutherškeho knihowneho towarstwa“ (16. mērza 1862), kotrehož sakožē, pschēhdyba, wodžē, kotrehož duscha je wón wostal hacž do hwojeje hmjerče. Na kotru rolu pak padachu krepi woschewjazeje rožy pobožneho kłowa w herbskim pišmowstwie najbohatscho, hacž na tebie, luba Hodžisja wožadna?

Hdyž Smišch, kotryž tež hwoju nēmstfu wožadú hwěru lubowasche a runje tak derje satarasche kaž herbsku, — hdyž bu wón i wjele stufami hwojeho žiwjenja dale a bóle plódnj a je žohnowanjom sa zhyłu krajnu zyrkej, dha je nad wuspēchom jeho džēlow pschēzo hōbu wēste prawo dostala jeho luba Hodžisja wožadna. Hdyž bē wón 26. junija 1867 „provinzialne towarstwo sa snutskowne mišionstwo“ na Hodžisjstkej farje sakožil, a jako bē potom se hōbu-sakožerjom a we wustawje krajneho towarstwa sa snutskowne mišionstwo, dha bē mjes přēnimi plódami teho: spomozerśki dom w Hodžizju! Hdyž jeho prózowanje wo pōhanstke mišionstwo, abo sa najchu herbsku bibliju pschisčinaczē dosta psches Smišchowe powołanje do krajnych wustawow tutych stufkow kschēcziansteje luboscze, dha wón hwoje inajomistwo i tutymi wēzami a wilk hwojeje hlyneje dusche na zyrkwine wysch-noscze tež nakožesche pschēde wschēm f lēpschemu hwojeje lubeje Hodžisjstkeje wožadny. Wē so, so to tež žytemu Eserbowstwu f lēpschemu džēiche! Spomāmy jenož na to, kajke dobre mjeno je naschemu Eserbowstwu cžinil pola nascheho horzolubowaneho krala a na krajnej synodze.

Teho dla tež wschitke nadpady na Eserbowstwu pytachu pschēde wschēm tuteho ryczerśkeho saspupjerja Eserbowstwa trjēchicz, kaž tamny najhubyenišchi a naj-bjesbóžnišchi w lēcze 1882, pod kotrehož saczišchczom Smišch tola psches rudjenje sthori, ale psches Božu miłu pomoz bōrny sažo wotkhori.

Alle pschēhłuboko bē so tehdy hižo luboscž f Smišchēj do wutrobny Eserbow, starych a mlodych, saw-rēla, hacž so by mōhlo niške njespschēczelstwo ju nihdze wuforjenicz. Kač so tehdy i džēlbraczom se stawami Hodžisjstkeje wožadny f schfitowazemu wobstupjenju dro-heho lubeho bratra sastojsny bratija ihromadžichu! (Bankłowj. str. 133.) Starischi mjes nimi bēchu hižo dawno Smišchowu njeschēbicziwu luboscž w saspupowanju a wschēlkej pomozy ihonili; mlódschi pak bēchu i džēla hižo we wulzy žohnowanym „herbskim přēdarškim seminaru“ w Hodžizju byli, kotrež bē wot lēta 1877 hem mlodych schtudentow bohawuczenoscze na schtyri nje-džele w kóždym lēcze w Hodžisjstkej farje ihromadžilo. A wschitkich jenat wopajafche iwajf luboscze we „hłownej konferenzny herbskeho duchownistwa“, kotrejež žohnowana hłowa tehdy Smišch hižo dolhe lēta bē. S molom bē wón wot lēta 1867 hem se spowjednym wótzom Draždžanskich Eserbow, hdyž bē po wodženju herbskich Wožich kłůžbow tam psches Sa-

kuba, Wjazdu a Mejmju jemu tute wodźenje ƚo psche-
podało. S woŋebje dobrej radu je wón paŋ teŝ
domach wjele woŋadam ƚuŝiŝ; njech ƚo tu jenoŝ na-
spomni Łupoj a Šhwacziŝ!

Kajke dźeło!! S raniŝim stawanjom a s nóz-
nym ƚydanjom t dźełu njebudziŝe doŋonecŝ było,
hacŝ runje s wobojim naŝ ƚwěrnj dźełaczeŝ dźerŝeŝe,
ale dofełŝ t temu jeho wjele modlenja na toleno-
maj pschińdŝe, dha je ƚo wscho dźeło radŝiło
s Woŝej pomoŝu, w mjenje Jeŝom Šhryŝta. Dha 12.
dezbembra 1897, w raniŝej hodŝinie, jaŝo ƚo mēŝchniŝ
hotowaŝe, do Woŝeho domu hičŝ, bu jemu pschi-
wolane: „Dŝi do hornjeje ƚwjatniŝy!” Hacŝ do
poŝledneho dnja bē tutón ƚwěrnj dźełaczeŝ dźełal,
nětko rēkaŝe: „Naŝe dźeło je ƚo ŝtalo, nětk ƚo
ŝabat ŝapocŝnje, jehujō je wscho doŋonjało, wscho je
ja naŝ cŝinjene!” Na cŝaŝnych wuŝnamjenjenjach
njeje temu njebocŝicŝtemu pobrachowalo: wón je do-
ŝtał cŝejny titul lic. theol., haj w lēcŝe 1896 to
wulŝy jara rēdŝe a waŝne pomjenowanje ja D. theol.,
jeho kral bē jemu ŝpoŝeŝiŝ wyŝoki rjad, mjenujŝy
rycŝerja I. rjadownje kral. ŝaŝkeho ŝaŝlužbneho rjada;
wón bē cŝejny pschedŝyda Macŝizy Šerbiŝeje a wu-
hjeŝka Towariŝtwa pomoŝy ja ŝtudowazyŝ Šerbow a
bu hewaŝ dale hiŝeŝe na wiŝelake waŝnŝje wuŝna-
mjenjeny, ale to najrjenŝe a jenicŝe ja cŝaŝ a
wēcŝnoŝeŝ bē, ŝo bē ƚo tón Knjes t ŝwojemu w-
trocŝkej pōjnal. Tón wotrocŝt paŋ teŝ bē ƚo dźerŝal
t ŝwojemu Knjeŝej je wschej poniŝnoŝeŝu a ŝewichej ƚwě-
noŝeŝu hacŝ do ŝwjercŝe. „ŝa a mōj dom chŝemy
temu Knjeŝej ƚluŝicŝ”, to dyrbjeŝe po jeho ŝadanju
na ŝjawne pschinjeŝeŝ jeho paŝchoniŝe, jeho ŝaŝtojniŝe,
ale teŝ jeho domjaze ŝiwjenje. Kajke ŝmucŝomne
mērne, wjeŝele ŝacŝucŝe mējeŝe ƚōŝdy, ŝotrehoŝ wón
witaeŝ do ŝwojeho doma! a ŝal wjele je jich wital!
a s jenaiŝej luboŝeŝu wscheŝ! N kajŝi duch knjeŝeŝe
w tutym Šodŝiŝtiŝim ŝarŝtim domje? Tón, kiŝ tute
ŝłowa piŝa, je w ŝwojich mlodych lētach psches lētō
tam pschebywal, a je naŝhonil, ŝchto je dobry duch
w ŝarŝtim, w ŝarŝtim ŝerbiŝkim domje: te porjadne
pacŝerje, niŝ jenoŝ t bliđu a wot bliđu, ale teŝ rano
a wječŝor w pschitomnoŝeŝi, ŝaŝ cŝeleďe, ŝal hoŝečŝow,
najwoŝebniŝich, ŝaŝ najjednorŝich; kajŝe wjeŝele
ŝpēwanje duchownych ŝhērluŝchow w delenzy, ŝal nje-
dŝełu popoľdnju abo na ŝymŝiŝch wječŝorach, w pschi-
tomnoŝeŝi ŝarŝteje ŝwōjby a ŝararja, ŝal daľoko hacŝ
ŝhwile mējeŝe. Kajke wutrobne pschiječŝe ƚōŝdeho
hoŝečŝa a wopytarja a, laby cŝitarjo, kajŝi pschecŝelniwy
roŝhūd wo nim po woteńďenju! Šjawna, ŝprawna
luboŝeŝ! To bē ŝaŝ w pschitwarkach Knjeŝowych!

Nētko drēma naŝch ŝmiŝch je ŝwojeje Miŝku w
pschitwarku ŝbōŝneho wobŝhlenja w cŝichim rowje, po
ŝwojim cŝełe, ta duiŝcha paŝ, ŝeju, ty naŝcha nadŝija,
ty nam to ŝlubŝiŝ, je domach pscha pola teho Knjeŝa:

„Haj doma je, hōŝeŝ w dŝatnych ƚylŝicŝkach
We wērje naŝche ŝrudne mōcŝko hlada,
Haj doma je, hōŝeŝ w ŝbōŝnych wjeŝelach
Šom ƚwērnj trōnu ŝlicŝi Woŝa hnada!”

Šakub.

Dobŝeŝe ŝerusalemja psches ŝhŝizerjow

15. julija 1099.

Hŝiŝo wjele lēŝtotetkŝow bēŝe waŝnŝje pola
ŝcheŝeŝijanow, t ŝbōŝnoŝeŝi ŝwojeje duiŝche a
t wotpocŝuzenju hŝeŝneho ŝiwjenja do ŝerusalemja
pucŝowacŝ a tam psched Šhryŝtuŝowym rowom, nad
ŝotrymŝ bēŝe ŝhēŝor Konŝtantin rjany wjeľb a zyrŝej
natwaricŝ daľ, ƚo nutruje pomodlicŝ. Cŝim bōle ƚo
wucŝba roŝŝhēreŝeŝe, ŝo je cŝełne pocŝuzenje naj-
wēŝeŝiŝchi pucŝ do ŝbōŝnoŝeŝe, cŝim wjazy ŝcheŝeŝijanow
po wobēŝeŝnym pucŝu do ŝerusalemja pucŝowaŝe, a
to woŋebje wokoło lēta 1000, dofełŝ ƚo tehdy
wschudŝom ŝōnz ƚwēta wocŝatowaŝe a bu Šhryŝtu-
ŝowy pschicŝod ja bliŝki dźerŝany. Tole pucŝowanje
nětko dale roŝeŝeŝe, hacŝ runjeŝ wubojany ŝudny
dŝeŝ njeŝchińdŝe, a w l. 1065 cŝehnjeŝe s wječŝor-
nych krajinow na dobo 7000 ludŝi do Paľaŝtini, a
jenoŝ tŝečŝina ƚo ŝaŝo wrōcŝi.

Šal doľho hacŝ bēŝe ŝerusalem we wobŝedŝeŝi-
ŝtwe pschekupŝich Arabow, mējachu ŝcheŝeŝijanŝy
putniŝy bje wscheŝ wobēŝeŝnoŝečŝow ja ƚnadny dawŝ
pschitŝup do Paľaŝtini a ŝerusalemja. Šdyŝ bēŝe
paŝ Stryŝta a Paľaŝtina do rukow Turŝow padnyła,
buchu wboŝy putniŝy na wscho mōŝne waŝnŝje tyŝcheni.
Štōŝŝby putniŝow, kiŝ ƚo ŝaŝo domoj wrōcŝichu, na
tutyŝ cŝwilowarjow buchu s ƚōŝdym lētōm wjeŝeŝe,
a hiŝo bamŝ Šrjehor VII. ƚo s tej wyŝlu ŝanoŝcho-
waŝeŝe, ŝwjaty kraj muhamedaniŝkim Turkam wu-
torŝnyŝ; tola dofełŝ bēŝe s nēmiŝim ŝhēŝorom do
wōjny ŝaplecŝeny, dyrbjeŝe wot teho woŝhladačŝ.
Duŝ wrōcŝi ƚo w lēcŝe 1094 je ŝlubjenego kraja
Pētr s Amiens, bohoboŝny mnich, a tōn wschudŝom
wokoło cŝahaŝe a ŝe ŝiwymi barbami wopyŝowaŝe,
ŝchto mējachu bohoboŝni putniŝy wot Turŝow
w ŝerusalemje wuŝtačŝ. Na to w lēcŝe 1095 bamŝ
Šurban II. do wulkeje runiny wokoło franŝowŝteho
mēŝta Clermont wulku ludowu ŝromadŝiŝnu powoła.
Wjele woŝebnych ƚwētnych a duchownych knjeŝich,
rycŝerjow a druhich ƚo tam ŝeńďe, a bamŝ wscheŝ
na wōjnu pschecŝiwo Turkam wolaŝe, ŝo by ƚo
ŝerusalem dobył, a ŝwoju hnujazu rēčŝ s tutyŝmi
ŝłowami wobŝamŝny: „Rōŝdy dyrbi ƚo ŝam ŝapŝečŝ
a ŝwōj ŝchŝiŝ na ƚo wacŝ, ŝo by Šhryŝtuŝa dobył.”
Naŝ blyŝt dyrŝchu tute ŝłowa nutryŝm poŝlučarjam
do wutrobny, a tyŝazy wotmolwŝicu a wolaču: „Wōŝ
jo chŝe!” a ƚo poflaŝnyču a ƚebi ŝadachu, do ličŝby
ŝwjatyŝ wojowarjow pschiječŝi byčŝ. Cŝetŝwjeny
ŝchŝiŝ ƚebi na prawe ramjo pschŝiŝchichu, s cŝehoŝ ƚo

wščitzy bédžerjo wo flubjenty kraj fšchizerjo mjeno-
wachu. Bórny ſo se wšchých tutow fšchefeſzjanſkich
krajnow brónjeni ludžo hotowachu, na ſwjatu
wójnu wuczahnyč, ſpominajo na ſhrytuſowe ſłowo:
„Šchtóž ſwój fšchiz na ſo njewoſnje a ſa mnu
njeńdže, tón nijeje mje hódny.“ Doſpołny wotpuſt
hrěchow a wěczne myto w njebjehach bu wščitkim
nimo wšchelafich ſemſkich tubłow pšchitubjene.

Wulke hibanje džěſche piče wšchě wječorne kraje.
Ničtó njechafche ſo wuſamlnyč. Katač wopuſchězi
ſwój pluh, paſtyč ſwoje ſtadło, mnich wučěknj
ſ kłóſchtra, haj, ſamo džězi a žony a ſchědžiwzy
chyzchu ſobu czahnyč. A hđžez wěra njedoſahajche,
tam pomhachu druge pšchicizny: Apcer mějeſche wu-
hlad na wuſnamjenjenje we wójnje a wulke dobyče,
čzeladny na wuſwobodjenje, ſadolženy na wumóženje
ſ paſorow lichownika a hrěſchnik na ſpuſchězjenje čaſ-
neho a wěczneho kſtoſtanjaja. „Do ſerufalema, do
ſerufalema!“ to běſche wšchitkich ſłowo. Wšchelafim
trajeſche brónjenje ryczerjow pšchedoſho, a duž ſo
ſeńdžechu a ſo pod Pětrom ſ Amiens a Waktarjom
ſ pšchimjenom „hjes tubla“ na puč podachu. Šdžž
pač do Šerbiſkeje a Botharſkeje pšchindžechu a tam
rubicž počachu, ſebrachu ſo tamni wobydlerjo a ſe-
ſabiwachu wšchitkich, a žadny wot nich ſerufalem
njewohlada.

Duž běchu w lěče 1097 ryczerjo ſe ſwojim
brónjenjom hotowi a pod nawjedowanjom ſmužiteho
a doſtojnego ryczerja Gottfrieda ſ Bouillon pšches
Grihijku do Maleje Niſkeje čehnjechu. Njedalofo
měſta Nižaa ſo wójſto liečěſche, a bu tam 100,000
ryczerjow, 300,000 brónjenych pšchotow naličzenych,
a nimo nich hiſchěže wjele wotročotow, žonow, džězi,
mnichow, putnikow, kiž wščitzy ſobu čehnjechu.
Wobtwjerdžene měſto Nižaa bu dobyte a turkowiſheho
ſultanowe wójſto pšchewinjene. To běſche přenje
dobyče fšchizerjow. Bórny ſo ſaſo ſe ſultanom pola
Doryläum měrjachu a ſaſo dobychu. W lěče 1098
pšched ſnate, wulke a kraſne měſto Antiochija pšchid-
žechu. Tam běſche něhdy Pawoł wučzil, tam ſo
wěrjazy přeni króč fšchefeſzjienjo mjenowachu, tam
běchu poſdžičcho kečějaze fšchefeſzjanſke ſchule a žyrkwe
byle. Nětko pač tam Turka injejeſche. Měſto běſche
ſ žyrobu derje ſaſtarane a jeho murje njepowaluje a
Turkojo wojowachu ſe wšchěmi mozami. Zyle 9
měſazow dyrbjachu fšchizerjo měſto woblehnyje
džeržecž, a potom hiſchěže běſche turkowiſki pšcheradnik,
kiž jim mēchězanſke durje w nozy wotewri. Š čyrj-
dami ryczerjo ſo ſ urotami do měſta walachu a ſo
žaloſnje na Turkach wječizchu. Wšcho bu ſkónz-
wane, ani žony, ani džězi njewoſtachu pšchi žiwjenju.
Tola ſa ſti dny běchu fšchizerjo w uowej nuſy.
Sultan ſterbuga pšchicěže ſ njelicženymi ſylami a
wobjamknj měſto ſ fšchizerjemi. Mjeſ fšchizerjemi
mudyrri hłódb a wulki ſtrach bē, ſo tu wščitzy tónž

wošmu. Š tuteje nuſy wumoh fšchizerjow w Antioch-
ſkej žyrkwi namafana hlebija, kotruž ſa tu hlebiju džer-
žachu, ſ kotrejž běchu wojazy něhdy ſhrytuſa do
boka kłóli.

Namafanje tuteje hlebije ſahori wuſhłódnjenych a
na pol nahich fšchizerjow tač móznje, ſo na Turtow
wupad ſežinichu a jich pobichu a jich lěhwo dobychu.
Tač buchu wumóženi a mējachu nětko pučž do
ſerufalema wotewrjeny. Namafanu hlebiju pač bórny
po tym ſa tu prawu hlebiju njedžeržachu. Dolež
mjenujzy wšchelazy na nej jako na prawej hlebiji
dwělowachu, mējeſche tón mēſchnik, kiž bēſche ju
w žyrkwi namafał, wopravdžitočž ſwjateje hlebije
pšches tač mjenowany „Woži hūd“ dopoſaſačž. Woheč
bu ſ dweju bokow ſadžěłany, a ſrjedža mējeſche
mēſchnik ſ hlebiju hiečž. Njebudžičhe jemu tutón
ſtraſchny kšódb ničžo njefeſchodžil, budžičhe ſo hlebija
ſa prawu hlebiju, kiž bu wot wojaſow na Golgatha
potřebana, džeržala. Ale mēſchnik něſchto dnjom
poſdžičcho, ſtraſchuje wopaleny, wumrje. A duž ſo
wěra do hlebije jako do wopravdžiteje ſwjateje
hlebije poſhubi.

Na to fšchizerjo mjeſ Libanonom a morjom
runy pučž na ſerufalem čehnjichu.

Šdžž ſwjatki lěta 1099 pšchi Emauſu, hđžez
bēſchaj junu taj dwaj wučžomnikaj ſtanjeneho ſbóž-
nika ſpóſnaloj, na hory pšchindžechu a nětko pšched
ſobu wupšchestrjeny ſerufalem widžachu, duž ſe ſwja-
tej nutroſečju na ſwoje kolena ſpadachu, ſylſy ra-
doſeče platachu a Boha ſ pſalmami kſwalachu. Ale
dobyče wobtwjerdženeho měſta, kiž bu wot ſmužiteho
a wuſchikneho wójſka ſchitowane, bēſche jara čžežki
nawdawł ſa fšchizerjow, kotriž běchu dla dotalnych
čzerpjenjow wuſpróznjeni, a kotriž tež do čžiſta ža-
nych pšchihódnych napravow ſa woblehnyje njemē-
jachu. Wšiche teho pobrachowaje na wodže a na
khlěbje a ſmalaze kłónžo čzinjeſche fšchizerjow ſpróž-
nych a khorých. Duž ſo na lóžach ſ měſta Genua
jědž a dolhe dijevo pšchiwjeſe; tež ſo njedaloko wot
ſerufalema we kłubolej jamje rjane tołſte hrjadny
namafachu, kiž běchu ſo něhdy wot Egiptowiſheho
wójſka pšchi woblehnyjenju ſerufalema trjebale, a
ſkónčnje ſo tež ſ dalofich lěſow tam puſchězane
drjewe pšchiwjeſe, ſo ſo nětko grat ſa nadběhowanje
a dobyče ſerufalema ſhotowa. Nětko wšcho lěpje
hieč počža. Na 30. dnju woblehnyjenja měſta dachu
ſo fšchizerjo na ſchtórmowanie pod wołanjom: „Wóh
jo chze!“ Dwaj žylej dnjej trajeſche tutón nadpad
a ſerufalem bu dobyte a fšchizerjow wójſko ſo do
ſerufalema waleſche. Žaloſny bēſche dónt pšchewi-
njenych, Wšcho bu ſ mječžom ſakłóte. Wo ſkłodže
turkowiſkich moſhejow (žyrkwojow) čzečějeſche frej ſara-
ženych Turkow; Židow ſpalichu w jich ſynagogach.
Ničtó njebu pšchepuſchězjeny. Čžěła ſaraženych le-
žachu na haſach a hrojna wón pjełnjeſche powětr.

Ědyž běchu tak ſo nakónzowali, wróćci ſo ſchefeſzjanſka poniſznoſež a poboſznoſež do wutrobom ſchizjerow; a eži ſami, kiž běchu runje kaſ trwělačne ſwěrjata kónzowali, eže njechu ſ nahej hlomu palmy ſpěwajo k ſwjatemu rowej, ſo bychu tam Bohu khwalobne khěrlušče ſanjeſli, ſo běſche jim dohycž dał, a ſo bychu pokutu ſlubili. Ědyž bē měſto wucžičzene a ſaſo porjad na Ěerufalemiſkich haſach poſtajeny, ſo wodžerjo ſchizjerjom na raduſkladowanje jeńdžechu, ſchto by ſo nětko ſ dobytym měſtom ſtač mělo. Škónčnje domuradžichu, ſo ma Gottfried ſ Bouillon, kiž běſche w zylej wójnje ko mudry a ſmužitny wopofaſal, ſ kralom w Ěerufalemje byčž. Tón pał tam kralowſku kónnu noſhyč njechaſche, hđžež běſche Rhrjſtuſ čzernjomu kónnu njeſł, a mjenowaſche ſo „ſchkitowač ſwjateho rowa“. So běſche tuto jeho wuſwoljenje dobra wólba była, ſo bórſy pofaſa, hđyž wón pola Aſkalona wjele wjetſche wójſko egyptowſkeho ſultana pobi a w jeho lěhwje jara wjele wchelaſkeho lubła wudoby. W lěče 1100 Gottfried nahle wurmrē a bu w zyrłwi ſwjateho rowa poſhowany, jara woplaſkowany wot zyleho ſchizjeriſkeho wójſta. Ěeho bratr Balduin ſtupi na jeho měſto a pſchija přeni mjeno „Ěerufalemiſkeho krala“. Młode kraleſtvo mējeſche ežeke ſtejiſchežo, dokelž wſchē narańſche ludy wjcho ežinjachu, ſo bychu Ěerufalem ſchefeſzjanam ſaſo wutorhnyli. Dokelž pał ſ wječzornych krajinow pſchezo novi ſchizjerjo pſchicžahowachu, ſo kraleſtvo pod rjekowſtmi wodžerjemi džeržeſche, hačž tola w lěče 1187 ſultan Saladin Ěerufalem doby a ſchefeſzjanſkemu kraleſtwu kónz ſežini. Wot teho ežaſa je Ěerufalem hačž do dženſniſkeho dnja w ruſomaj mohamedauſkich Ěurkow ſawoſtał. Ěsnano ſchefeſzjienjo, ſchtož ſ mjeczom doſonjeli njeſbu, ſ dobrym doſonjeja, a rjany ſpocžatł k dohycžu Ěerufalema na pucžu mēra je hižo ſežinił khěžor Wilhelm II. Wóh pomhaj dale!

Awſtriſki khěžor Joſeph II. a njeſwěrnny hamtiſki hejtman.

Ěprawdu ſu Joſeph II., ſyna ſlawneje Marje Ěhereſije „ludži pſchecžela na trónje“ mjenowali. Wſchē jeho myſle džeču na to, ſwój lud ſbožomny ežinicž. W lěče 1785 běſche w Ězechach jara wulka drohota, tak ſo bē wjele ludži, kotřiž dyrbjachu hłodu tradačž. Khěžor da na mēječe wjele žita da domachypytanych krajinow ſwoſpę, ſo by ſo tam bjeſ ludži pał darno, abo ſa tui pjenjeſ roſdžěliło. So pał by ſo pſchewědčžil, hačž tuto roſdžělenie bjeſ khudych ſo tež po jeho pſchitaſni ſtanje, ſo ſam do Ězech poda. Najradſcho inſognito, to je we wſchēdnej draſeče, ſo w nim khěžora njeſpóſnachu, pucžowaſche, ſo by wſcho tajke widžil, kajkež běſche a niž tajke, kajkež běchu ludžo jo runje jemu na wočži pſchihotowali. Raſ tež njeſnaty do mjenſkeho měſta pſchidžē, hđžež

wjazy woſow žita pſched domow hamtiſkeho hejtmana ſtejachu a pohonežojo tutych woſow roſhorjeni bjeſ ſobu rěčžachu. Na ſwoje praſchenje ſhoni khěžor, ſo hižom dołho na hamtiſkeho hejtmana ežafaju, hačž runjež maja hiſcheče 8 hodžinow dołhi pucž domoj. Wóđla ſtejazy hamtiſki piſar to wobkručzi a temu hiſcheče pſchitaji, ſo tež mēſchežanjy wobydlerjo hižom hodžiny dołho na wudželenje žita ežafaju. Ěswój wſchēdny placheč woblecženy da ſo khěžor do domn nuts wot hamtiſkeho piſarja pſched hamtiſkeho hejtmana domjeſeč, kiž runje ſ wjele pſcheproſchenymi hoſcžemi ja blidom beđžeſche a ſebi wino ſwědžicž dawaje. „Ěchto wy ſeže, ſo ſebi tu do domu ſwědžicže?“ wrjeſny hejtman na zuſobniſka, w kotrymž ničto khěžora njepytaſche: „Offizier w khěžorowej ſlužbje“, bē krotke wotmolwjenje. „Ě ežim móžu ſlužicž?“ rjekny hejtman. „Ě tym, ſo ſa wbohimi ludžimi deſkach pohladče, ſo móžeja domoj wotječž, a ſo ſo wo wudželenje žita poſtaracže“, ſnapschečžimi khěžor. „Ach, burjo móžeja hiſcheče dlēje ežafacž, ja ſo tola wot tajſich ludži w ſwojich wjeſelach njebudu mylicž dacž“. „Ale eži ludžo ſu hižo dołho doſeč ežafali a maja hiſcheče daloki pucž pſched ſobu.“ „Ěchto to Waſ ſtara, Waſche přėdowanje móžeče ſebi ſalutowacž. Ěa wēm, ſchto mam ežinicž.“ Dlēje khěžor njeſwěrnnoſeč a hruboſeč hejtmana ſnjeſeč njemóžeſche. „Ěał dha“, rjekny, „chžu Wam ſjewicž, ſo wjazy hejtman njeiſeče, ale ſo je to Waſch piſar. Ěa ſym khěžor a wotſadžu Waſ dla Waſcheje njeſwěrnnoſeče“. Ě tutyhmi ſłowami ſo wotſali a njeſwěrnny hejtman nětko pytny, ſo ko kóđa njeſwěrnnoſeč a hruboſeč khoſta. Ědyž khěžor ſ mēſta jeđžeſche, pſchewodžachu jeho nutrne ſbožopſchecža khudych mēſchežanow, kotrymž běſche wón ſ paſorow hrubeho hamtiſkeho hejtmana wupomhał.

„Ěał dołho hačž ſemja ſtač budže, njeđyrbi pſchecžacž mjerſnjenje a ežopłota, lěčejo a ſyma, džen a nóz!“ ſteji hižom w bibliji piſane, a jara ſajimawe je, pſchirunacž, hdy ma kóždy kraj na ſemi ſwoje žně. Kóždy mēſaž ſu ſ najmjeńſcha něhdže na ſemi žně. Wulkeho rózka ma žne Auſtralija, Ěhile, Argentiniſka, — maleho rózka Ěgyptowiſka, Ěhriſka, Młala Aſija, Perſija, Mėrito, — haperleje a meje Ěexas, Algier, Ěhineſiſka, Ěapaniſka, Marokko, — juniya Ěaliforniſka, Ěregon, Młabama, Ěarolina, Ěriechiſka, Ěurkowiſka, Spaniſka, Aſtaſka Ěranzowiſka, — juliya rańſche džeło połnózneje Ameriki, Ěumunija, Bołhariſka, Ěakuſka, Ěēmija, Ěchwyzja Połoniſcha Ěendželiſka, — auguſta, Połnózna Amerika w ſwojich połnózných dželach, Belgija, Ěollandiſka, Ěanſka, Ěendželiſka, Ěſrjedžna Ěuiſka — ſeptembra a oktobra Ěchottiſka, Ěchwediſka, Połnózna Ěuiſka — novembra Ěeru a połoniſcha Ěfrika, — dežembra Ěirma a połoniſchi Ěales. Ěchtož by tehodla kóždy džen rad

ſ toſu ſito ſyſt, by to wuwjeſeſz moſt, kſiba ſo by ſo bórſy naſyſt.

Kaſ doſho ſo ſtót ſ plódom noſzy:

	ſrěni czaſ	naſtrótiſchi czaſ	naſdliěziſchi czaſ
Konje	340 dnjow	330 dnjow	419 dnjow
Kruwy	285 "	240 "	321 "
Wowzy a koſy	154 "	146 "	158 "
Szwinye	120 "	109 "	133 "
ſſy	64 "	63 "	65 "
Kóczy	58 "	56 "	60 "

Tu maſch na tabeli woblicžene:

Sapoczatt		Kónz kucželnoſcže		
kucžel- noſcže	poſa foni	p.kruwow	pol. koſow a wozow	pol. ſwini
1. jan.	6. dez.	12. ott.	3. junija	30. hapr.
2. febr.	7. jan.	13. nov.	5. julija	1. junija
1. měrza	3. febr.	10. dez.	1. aug.	28. junija
1. hapr.	3. měrza	10. jan.	1. ſept.	29. julija
1. meje	5. hapr.	9. febr.	1. ott.	28. aug.
1. junija	6. meje	11. měrza	1. nov.	28. ſept.
1. julija	5. junija	11. hapr.	1. dez.	28. ott.
1. aug.	6. julija	12. meje	1. jan.	28. nov.
1. ſept.	6. aug.	12. junija	1. febr.	29. dez.
1. ott.	5. ſept.	12. julija	3. měrza	28. jan.
1. nov.	6. ott.	12. aug.	3. hapr.	28. febr.
3. dez.	7. nov.	13. ſept.	5. meje	1. hapr.

Kaſ je Pruiſa jamy hracžy wotbžta.

Hracže ſ ſhartami ženje ničo kſwalobne njeje. Lěpje ſo czaſ muſiže, hdyž maſch žywy w ruſy, abo hdyž ſo do koſa lehnjeiſch a ſo ſa pſchichodny džen wuſpiſch, hacž hdyž ſharty plazafch. N dohycž tež ženje ničo njeje, hacž hubjenſtowo ſkónčnje bankrott. Najbórſche hracže pak je to, kiž ſo dženſa hiſcheže w Monte Carlo a w druhich hracžich jamach haji, hdžež hracžy na jejničſku ſhartu tyſazy ſadža a móžeja ſa jedyn wjecžor ſwoje žyſe ſamóženje pſchehracž, a hdy by wjele ſtow tyſaz wucžinike. Hdyž je tajki hracžt raſ něſchto pſchěhrał, ſadži na bliſchu ſhartu wjazy, ſo by ſhubjene dobył — ale jaſo pſchěhraje a nětko — hotowy proſcheč — žebi ſam kulku do hłowy tſeli. Tajke hracže jamy bechu w prjedawſchich lětach tež w Němžach, w Pruiſe, a tež w měcže Baden — Baden. Wiſmark beſche dlěziſchi czaſ tam a by tež huſežičiſcho na hracžu banku ſchoł, a ſo tež na hracžu wobdželił; by pak pſchezo jenož 5 hr. na ſhartu ſtajił. By ſhubjene bylo, by Wiſmark dale ſchoł a ſo njeby we mału ſchkođu dale ſtarał. Naſ beſche tam tež młody baron je ſwojej

młodej jara rjanej mandželſkej pſchi ſkladnoſež ſwo- jeho kſaſneho pucžowanja pſchichol a pocža ſ wulkej kſrobloſežu na ſharty ſadžeč. Wón pak ſhubjowaſche. Tola cžim wjazy by ſhubil, cžim wjazy by na nowu ſhartu ſadžil. Se ſyſſami we woczomaj chžyſche jeha joho mandželſka wot hracžeho bliða precž mēcž — ale wón woſta a ſadžeſche a ſadžeſche na ſharty. Skónčnje ſadži na ſhartu 20.000 hr. — bechu te poſlenje, kiž mējeſche —, wſchitzy pſchihladowarjo, bjeſ nimi Wiſmarck, ſo k bliđu cžyſchěžachu, ſo bychu wohladali, fak ta wčž wotbēhnje; a wón bēte 20000 hr. ſhubil. Młody muž woblēdny, roſhorjeny ſtaže, ſchepny ſwojej mandželſkej něſchto do wucha, a wobaj džeč- taj wot bliða, wón prjedy, wona ſa nim. Na jene dobo ſo wrježny — a młody muž ležeſche ſ pſche- tſelenej hłowu na ſeni —, beſche ſo ſam ſatſelił — mandželſka we womorje na njeho. Szlužobni je wſchěch botow pſchiběžachu a morweho a jeha njemóžnu wudowu ſe ſala njebechu. Těhdy Wiſmarck ſam pſchi žebi, tola tak wótſe, ſo druſy ſlyſchachu prajeſche: „Tute heſſe hneſda dyržja ſo wubracž“ — a ſa něſchto lēt w žyſej Pruiſe ani jejničžeje hracžeje banki wjazy njebeſche.

Mudra gmejniſta rada.

Kónz ſaidženeho lētſtotyſka bu tež, kaž dže je ſo to huſežičiſcho ſtalo, kónz ſwěta wěſchženy. Gmej- na Heimbach poſa Schwalbacha wſa žebi tole wěſch- cženje jara k wutrobje a wobſamkny temu hrožazemu njebožju je wſchej kſrobloſežu napſchecžiwu hladacž ale tola prjedy žebi žiwjenje tak prawje porjeiſchicž. Duž wobſamkny, gmejniſki lēž pſchedacž na ſuſhodnu gmejni Schwalbach — ſa 3 tuny palenža. To ſo ſta, a Schwalbach rad te tſi tuny palenža ſa rjany lēž da. Poſtajeny džen, na kotrymž dyržjeſche kónz ſwěta byč, ſo bližeſche, Heimbachſy wjeſnjenje ſwój palenz pijachu — ale ſwět woſta — rjany lēž pak beſche na pſchezo precž. Wot teho czaſa je wjeſ Heimbach Badenſke Ruſezy. Haj, haj, něotre gmejniſte rady ſu tola jara mudre, ſo maj roſom po kóržach na pſchedaſi. Hreč ſo ſtajnje wjecži.

Wěſty Saphir, ſnaty žortniwy a pſcheklepant cžlowjeł, beſche raſ w forčnje jara wjele wo ſwo- jim wjedženju powjedal a ſo jara wukſwalil, fak ſo druſy hoſežo ſkónčnje ſo ſ nječječrpliwosēžu na to hōriſchachu. Jedyn ſ nich wſchōn hnewny ſtaže a rjeſny: „Nětko pak ſny woprawdže doſež wo tym ſlyſcheli, ſchto wy wſcho móžeče; praječe nam tež, ſchto wy njemóžeče, a ja wam ſa to ſteju, ſo ja to móžu.“ „Schto ja njemóžu?“ wotmolwi Saphir, nō, ja njemóžu ſwoju worčžinu ſaplačež; a ja ſo wjeſkelu, ſo wy to móžeče.“ Wſchitzy ſo žmejachu, a hōſež dyržjeſche ſa Saphira forčmarjej plačež.

Swjeczelaža kwiędzeństa rēcž.

Żendźelski kral Żakub II., kiž 1685—88 knje-
 žesche pšchindže ras na swojich puczowanjach do města
 Southwold a mėsčezansta rada wobšamknj, jeha se
 wschej čžesču a se kwiędženstkej rēcžu powitacž. Tutu
 rēcž mėsčesche wėžo mėsčezanošta dđeržecž; wudžłal
 pať bėšche ju radžiny pišať, kiž mėsčesche tež šady
 mėsčezanošty stejo, jemu mjelcžo dale pomhacž,
 dokełž mėsčezanošta, kiž runje žana mudra
 hłowcžka njebe, žebi tajkule rēcž i hłowny nawuknyčž
 njemóžesche. Hdyž nětko tón woczatanu wofomif
 pšchindže, so kral Żakub i woša wustupi, so by žebi
 wot mėsčezanow holdowacž dať, bė wobohi mėsčez-
 nošta pšchi wohladanju kralowskeho woblicža i hrosu
 tať wschón pšchewšaty, so hłowu šhubi a dale ničžo
 wuprajicž njemóžesche, hacž „Wajcha Majestoscž.“
 Šady njeho stejazy radžiny pišať čže jeha khróbleho
 ščžiničž a duž jemu mjelcžo pšchwoła: „Njeshubcže
 tola čžiče žwoju hłowu a dopomńcže žo, so šče
 muž“, na čžož taž bjes wjedženja mėsčezanošta
 wopjetowasche: „Wajcha Majestoscž, njeshubcže tola
 čžiče žwoju hłowu a dopomńcže žo, so šče muž.“
 „Se dha Wam čžert šam šehrať?“ šchepťasche šady
 njeho pišať. A „je dha Wam čžert šam šehrať?“
 rēcžesche se rženjom wobohi mėsčezanošta, i hrosu
 njewjedžo, ščto dale rēcži. „Ža Wam praju, Wy
 naš wščitkich hišcže do čžista štašcže,“ rēcžesche
 mjelcžo na šmjercž wustróžany wobohi pišať. A wo-
 prawdže wschón pšchepoczenu ledma žłowa móžny po-
 cža njeshožowny mėsčezanošta šašo: „Ža Wam
 praju, Wy naš wščitkich hišcže do čžista štašcže.“
 Nětko pať mėsčesche Żakub II. došcž. Hacž na
 dno wutroby rošnuwany wobroczi mėsčezanošcže a
 jeha pšchewodže khríbět, štupi do woša a jedžesche
 rucže prjecž a njebe ani žłowcžka i tamnymi porēcžal.
 Haj, rēcžecž njeje pšchezo lóžiče hacž mlóčžicž.

Duel na półverowym žudže.

Pšched 100 letami bėšche w Amerizy mjes jen-
 dželstimi a amerikansktimi wojeřstimi wyschlami pšchezo
 wěsta njejednata. Żendźelski major, kiž žo wot žet-
 mana Putmana na čžesčži ranjenu čžujesche, žadašche
 tuteho na duel. Putman prošesche tamneho wo
 rošrēcženje. Duž žo major k njemu do jeha štana
 poda, hđžež jeha i mčrom na małym žudžitku žedžo
 a žigaru kurjo nadeńdže. „Ža šym“, pocža Put-
 man, „jenož Amerikanat, a čžas žiwjenja se žaneje
 pistole wutšłil njeshym. Duž budžecže rošymicž, so
 šče wy w tym padže pšches nje. Tu macže dwaj
 žudžitaj i półverom napjelnenaj; ja šym do kóždeho
 wot njeju džertu wuwjercžil a žehlíwu luntu (šchnuru
 i pulverom) do njeje tyknul. Ššydńcže žo nětko tam
 na tamny žudžit, a ščtóz najdleje žedžo wutraje,
 bjes tym so i bojosežu miťofe, tón nječ je dohycžet
 w tutym duelu.“ Štan bė i offižerami napjelneny,

lotrychž tutón špodžiwny duel šajimowasche. Duž žo
 wobaj, major a Putman, kóždy na jedyn žudžit kwd-
 nyščaj. Putman kurjesche bjes wscheje bojoseže a
 žo njeitarasche wo žo žehlazy žužoh, kiž bė do žu-
 džika tyknjenu, žendźelski offižer pať žo pšchewinyčž
 njemóžesche, ale, hewať khróby muž, tola i wěštm
 štrachou na žehlíwy žužoh hladašche. Pšchihlado-
 warjo žo bórny jedyn po druhim se štana podachu
 dla woczataneho rošbudhnenja. Hdyž bė štóncžnje
 žehlíwy žužoh jenož hišcže něotre zole wot žudžika
 šdalemy, njemóžesche major dlėhe wutracž, ale škoczi
 se žuda, wotorže žužoh a wumola: „To by tola
 mordowanje byťo; wucžehńcže tež žwój žužoh —
 wy šče dobyli.“ „Pomaľu, pomaľu, knjes majoro“,
 wotmólwi tamny, pomaľu štanywšchi, „ta wėž njeje
 tať štrachna; taj žudžitaj štaj napjelnenaj jenož —
 i šibatými šortami.“

Nowe dželenje.

Macž: „Khorľka, twoja šotra praji, so žłowku
 nješby i njež dželit, taž
 šym tola prajiła.“

Khorľka: „To njeje
 wěno, macže; ja šym
 jej žyľu pocžtu dať,
 i tej móže žebi w ša-
 hrodže žyľu ščtom ša-
 džicž.“

Šłóštnik (k swojemu rēcžnikej): „Ščto mēńcže,
 knjes rēcžniko? Wudu wuřwobodženy?“

Rēcžnik: „Wěcže, žo jenož prajcha — po kelto šet.“

Wuczerka: „Gzeho dla bēšche kral Salomo naj-mudrišči cšlowjet?“

Schulečka: „Dokelž mēšesche wjele žonow, kiž jemu mudru radu dawachu.“

Wuczerka: „So, jo, to wšchal po prawom to wotmolwjenje njebe, kiž žebi žadach, ale — ty mōžesth šo jutije wo 10 mēšnow wysche šydnyčž.“

Nan: „Alle Šanko, ty šy pravje lēni w schuli, ja šym wjele pilnišchi byl.“

Ssynf: „Njech jeno je dobre, nano, to budu ja junu šwojim džecžom tež prajicž.“

Korkla (hdyž bē poliwku pojedł): „Luba maczi, ja mam czi hišcheže prajicž —“

Macz: „Wst, džeczi ša blidom jenož rēcza, hdyž šu prashane.“

Korkla: „Luba maczi, jenož šlowečžo —“

Macz: „Nētkle niž, halke pa wobjedže...“

(Wo wobjedže): „Tak, Korkla, nētko mōžesth rēcžecž. Šchto mēšesche na wutrobje?“

Korkla: „Maczi, w kuchinje je na ponowje honacž wotwjercženy.“

(Stara a mloda liščka.) Wuj (š šwojemu wujej, kiž je studenta): „Wērišch do šonow?“

Studenta: „Ach hewak nēšchto. — Šsony šu wēšfik.“

Wuj: „Na, dha šym dženša w nozy njetriebawšchi wjele wuštak. Ty šo mi wošnje šjewi š proštwu wo 100 hrimonow.“

Studenta: „Dha najšēpje wiđžišch, šak šony jebaju; ja mjenujžy wot tebjē runje 250 hr. trjebam.“

Wuj: „Šaj, luba cžetka, ja bych žebi tvoju to-wašchku rad brak, ale wona je mi tola trochu jara hlupa.“

Cžeta: „To bych czi tež wotradžala; pšchetož ty trjebasch žonu, kiž ma rošoma ša wobeju dweju.“

A.: „Bych rad šhonik, hacž je tamna rjana žōnška, kiž tam š tym štaržom šteji, jehō maudželška, abo jehō džowka.“

B.: „Nicožo lōže hacž to. Dži nimo njeje a pohladaj jej do wocžow. Cžini wjekele woblicžo, je jehō džowka, cžini šrudne, je jehō mūdželška.“

(Napschecžimo porjadej.) Tajny radžicžel: „Šak dolho wašche mēšto žaneho šekarja wjazy nima?“

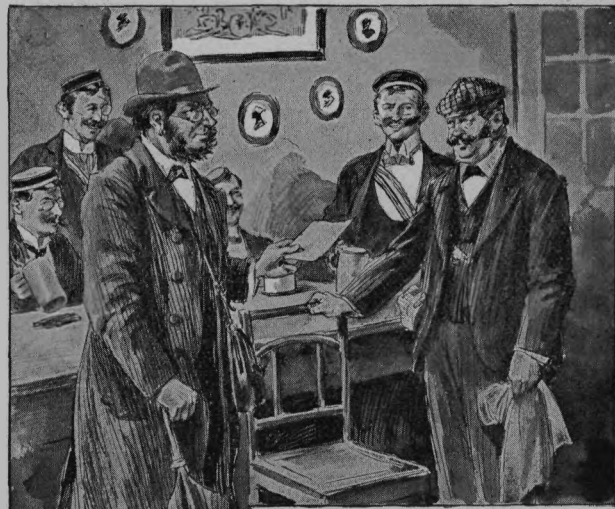
Mēšchēžanosta: „Šižo tšī lēta niž. Šōn žyly cžadž pak tež ani jedyn wumrjel njeje.“

Tajny radžicžel: „Šaj, to njēndže — dha dyrbi bōrsh šoško šekar š wam.“

Šnjeni: „Šakle macze 5 np., ale nētko pak je šašo njewažeče na hubjēny palenz.“

Šroscher: „Šaj, šchto žebi wušlicže? — dobre wino ša tute 5 np. tola ujedōstanu.“

Ša šlowo wšatŷ.

Student Žlokanški je je šwojim wujom, kiž bē na wopyt pšchischoł, šo do šorčžny k tomarišcham po-dal. Šo šhwili štanjetaj a duž chze wuj ša šwojehō studentu — wuja placžicž, šakž šo to tež šluschka. Šo-šcēžžar jemu šlicžbowanje

pšchinješe.

Wuj (š hošcēžžarjej): „Ale naju worčžišna mōže tola jenož 2 hr. wučžinicž, a wy šcže tu 120 hr. napišali.“

Hošcēžžar: „Wy pak šcže tola prajil, šo chžecže ša studentu wuja placžicž; a telko ma na dešžy na-pišane.“

Wišchtrka k wucžōmnemu: „Šēs tola šwoje mjašo, šchto dha tu šedžišch?“

Wucžōmnŷ: „Šo wali.“

Wišchtrka: „Dha duj jo!“

Wucžōbnik: „Ša šo boju.“

Wišchtrka: „Gzeho dla?“

Wucžōbnik: „Šaj, to niš je tajki mašy, šo mohł mi wotlecžicž!“

Statistické a genealogické povješčje.

Po poslednim licenju luda w lécze 1895 ma:

Němski kraj: 545,086 □km. a 52,279,901 wobydł.; kžězor Wylem II., rodž. 27. wulf. r. 1859; kžězorski krónprynz Bjedrich Wylem, rodž. 6. meje 1882.

Sakska: 14,993 □km. a 3,787,688 wobydł. kral Bjedrich Albert, rodž. 23. haprleje 1828; ženjeny s prynzešynu Karolu s Wafa, rodž. 5. aug. 1833. Prynz Bjedrich August Jurij, rodž. 8. aug. 1832; bě ženjeny s portugalskej prynzešynu Hanu Marju, wudowž wot 5. februara 1884.

Pruska: 348,354 □km. a 31,855,123 wobydł.; kral Wylem, rodž. 27. wulf. r. 1859.

Bajerska: 75,865 □km. a 5,818,544 wobydł.; kral Otto, rodž. 27. hapr. 1848, nježenjeny, kotrehož město, dokelž je na duch kžory, jako prynz-regent fastupuje prynz Suintpold, rodž. 12. měrza 1821.

Württembergska: 19,517 □km. a 2,081,151 wobydlerjow; kral Wylem II., rodž. 25. febr. 1848.

Badenska: 15,081 □km. a 1,725,464 wobydł.; wulfowójwoda Bjedrich, rodž. 9. septembra 1826.

Awstrija: 673,463 □km. a 40,968,412 wobydlerjow; kžězor Franz Josef, rodž. 18. augusta 1830.

Italiska: 287,220 □km. a 28,460,931 wobydlerjow; kral Humbert I., rodž. 14. měrza 1844.

Franzowska: 528,572 □km. a 38,219,000 wobydlerjow; přásident republiki Felix Faure.

Šendželska: 315,279 □km. a 37,242,000 wobydlerjow; kralowa Wiktorija, rodž. 24. meje 1819.

Španijska: 497,244 □km. a 16,952,600 wobydlerjow; kralowa Marija, wudowa 25. nov. 1885 semrjeteho krala Alfonsa XII., fastupuje swojeho syna krala Alfonsa XIII., rodž. 17. meje 1886.

Portugalska: 91,260 □km. a 4,576,000 wobydlerjow; kral Korla, rodž. 22. meje 1863.

Ruska: 5,389,627 □km. a 88,356,00 wobydł. kžězor Miklawš II., rodž. 18. meje 1868.

Turkowska: 172,224 □km. a 4,658,000 wobydł.; kžězor Abdul Hamid II., rodž. 22. sept. 1842.

Grichiska: 64,688 □km. a 2,019,000 wobydlerjow; kral Jurij I., rodž. 24. bezembra 1845.

Rumunška: 129,947 □km. a 5,376,000 wobydlerjow; kral Khorla I., rodž. 20. haprleje 1839.

Ššerbija: 48,586 □km. a 1,952,000 wobydł.; kral Alexander I., rodž. 14. augusta 1876.

Bošharška: 63,856 □km. a 1,965,500 wobydł.; wječr Ferdinand Koburgski, rodž. 26. februara 1861.

Čjornohórška: 9030 □km. a 245,000 wobydlerjow; wječr Nikita (Miklawš) I., rodž. 25. septembra 1841.

Bołnózna Amerika: 9,068,272 □kilom. a 57,000,000 wobydł.; přásident republiki Cleveland.

Čgyptowska ma: 1,021,354 □km. a 5,586,280 wobydlerjow; wječr Abbas Pascha; 14,000 wojakow; najwjetsche města: Kairo 350,000 wobydł.; Alexandrija 212,000 wobydł.; Suez 150,000 wobydł.; Šhartum 50,000 wobydł.

Afgħanistan: 1,049,866 □km.; 6,000,000 wobydlerjow; wječr Abdharaman, 70,000 wojakow; najwjetsche města: Kabul 60,000 wobydł.; Kandahar 50,000 wobydł.; Herat 85,000 wobydł.; Kelat 12,000 wobydł.

Čhinesiska: 8,562,880 □km.; 437,600,000 wobydł.; kžězor Kwang Sii, rodženy 1872; 800,000 wojakow; najwjetsche města: Peking 2 mill. wobydł.; Tientsin 950,000 wobydł.; Nanjing 500,000 wobydł.; Šhanghai 1,500,000 wobydł. atd.

Japanška ma: 379,711 □km.; 34,338,400 wobydł.; Mikado abo wječr: Muthuhito, rodž. 1852; 35,400 wojakow; najwjetsche města: Jeddo 1 mil. wobydlerjow; Šokodode 112,000 wobydł.; Jofohama 64,000 wobydł.

Šermušče w sakskej a pruskej šerbiskej hornjej Šuzizy na lěto 1899.

27. augusta: Wóšborf. — 10. septembra: Šodžij, Budyšjska šerbiska katoliška wošada. — 24. sept.: Šalow, Wožerezy, Šsynif. — 1. oktobra: Budeštezy, Dolha Borschež, Bjeleczin. Špíniza. — 8. oktobra: Šbjelsk, Kulow. — 15. oktobra: Horni Wuješd, Wotrow, Mužakowske wšy. — 22. oktobra: Něškwacžidlo, Šufka, Ketlitz, Šhróšcžizy, Lupoj, Lubij, Barzow, Ššlepo, Šprejizy, Šchcženž, Čžčlno, Welzej. — 29. okt.: Butezy, Šrodžičcžo, Šuczina, Šašer, Kotezy, Ššchischow, Šrjebja, Lejno, Košacžizy, Radichow, Ššmilnja, Šly Komorow, Wufrancžizy, Zarnow. — 5. novembra: Bart, Budyšjska Michaška wošada, Budyšjint, Delni Wuješd, Šablonz, Klětno, Šholm, Čžorny Šholm, Šuczjo, Malešcžezy, Něšbjelecžizy, Šoršchizy, Šdžary, Šichwald. — 12. nov.: Klufš, Minakal, Šadwoš, Šakezy, Wóšplint, Štaczezy, Šwochošy. — 19. novembra: Šlinjo, Šufow, Šamjenz, Šaš, Šalbizy, Šamory.

